

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

126 ncı Birleşim

31 Aralık 1982 Cuma

İÇİNDEKİLER

	Sayfa		Sayfa
I. -- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	36	1/576; M. G. Konseyi : 1/467) (D. Meclisi S. Sayısı : 276; M. G. Konseyi S. Sayısı 518)	36:62
II. -- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	36	2. — 3.6.1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/576; M. G. Konseyi : 1/467) (D. Meclisi S. Sayısı : 276; M. G. Konseyi S. Sayısı : 517)	62:65

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

30 Aralık 1982 Perşembe

İki oturum yapılan bu birleşimde :

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanunu ve 12.2.1982 Tarih ve 2595 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı. (1/465) (S. Sayısı : 519) kabul olundu.

Gelecek toplantının yapılacağı gün ve saatin sonradan tespit edileceği belirtilerek, birleşime saat 17.55' te son verildi.

Necdet ÜRÜĞ
Orgeneral
Millî Güvenlik Konseyi
Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Cumhurbaşkanı, Genelkurmay ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (K. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Millî Güvenlik Konseyinin 126 ncı Birleşimini açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 31.12.1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması ile 1598 Sayılı Malî Denge Vergisi Kanununun Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/576; M. G. Konseyi : 1/467) (D. Meclisi S. Sayısı : 276; M. G. Konseyi S. Sayısı : 518) (1)

BAŞKAN — Gündemimize göre kanun tasarı ve tekliflerinin görüşmelerine başlıyoruz.

Danışma Meclisince görüşülerek kabul edilen, 31.12.1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunuyla, 3.6.1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonunca da görüşülmüş ve tasarı iki ayrı kanunda değişikliği öngördüğünden, Komisyonca bölünerek iki ayrı metin düzenlenmiştir.

Şimdi bu iki metni gündemdeki sırasıyla görüşeceğiz.

1 inci sırada; 31.12.1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması ile 1598 Sayılı Malî Denge Vergisi Kanununun Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Tasarısı yer almaktadır.

Tasarının Danışma Meclisince kabul olunan metni ve Bütçe - Plan Komisyonunun bu konudaki raporu 518 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır.

Bütçe - Plan Komisyonu Sözcüsü ve Maliye Bakanı ile ilgililer yerlerini almışlardır.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyorum ve sözü, izahatta bulunmak üzere Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı Sayın Küçükahmet'e bırakıyorum.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bir, iki kanunu ve tamamen teknik konuları kapsadığından değişiklikler hakkında izniniz olur-

(1) 518 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

sa madde bazında kısa izahlarda bulunacağım. Ancak genelde iki üç kelime, izin lütfederseniz, söylemek istiyorum.

Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi ve bunlara bağlı olarak Vergi Usul Kanununda oldukça sık değişiklik yaptık. Çoğunlukla da; «vergi kanunlarında sık sık değişiklik yapılması doğru değildir» diye de eleştirilere hedef olduk.

Aslında 12 Eylül 1980'den sonra vergi kanunlarında sık sık değişiklik yapılması, hatta daha da sık değişiklik yapılması; ekonominin gereği ve bu kanunların özelliği dolayısıyla gereklidir. Öyle zannediyorum ki, 1980'den evvel, ekonominin 1970'lerden 1980'e gelinceye kadarki duraklamasında bu kanunlarda zamanında değişiklik yapılmamış olmasının da bunda büyük etkisi vardır. Hata yapılmış, ama «vergi kanunlarında değişiklik yapmayalım» diye 10 sene bekletilmiş, o hatayı herkes de görmüştür.

Vergi kanunları, özellikle Gelir Vergisi Kanunu, diğer vergi kanunlarına karşı en duyarlı kanundur. Hangi kanunu çıkartırsak çıkartalım, bunlarda mutlaka ufak veya büyük bir değişiklik yapılması lazımdır. Belediye Gelirleri Kanununu çıkardık, buraya bir madde geliyor, huzurunuz; sadece isim koymak için; koymadığımız zaman kanunlarda büyük boşluklar oluyor.

Bu nedenle, huzurunuzda çok sık geldik görünüyör ama, aslında yeterli derecede sık gelinmemiştir. Bunu arz etmek istedim.

İkincisi; uygulamada görülen aksaklıkların süratle halli ekonominin gereğidir. Bunları beklettiğimiz zaman hata yapıyoruz, bunu biliyoruz, ama bir başka yönüyle de hatayı tamir ediyoruz demektir. Ekonominin hızlı gelişmesine, bütün vergi kanunlarının, ama özellikle Gelir Vergisi Kanununun mutlaka ayak uydurması lazımdır.

1980'den evvel - tekrar aynı noktaya hiçbir kastım olmadan dönüyörüm - 1980'den evvel ekonomi çok süratle gelişmiş, enflasyon hızları % 100'lere kadar artmış, % 100'deki rakamların üstüne çıkmış, ama vergi kanunlarında en küçük bir değişiklik yapılmamıştır.

Bugün Maliye Bakanlığımız :

1. Bu duyarlılıkla huzurunuzda gelmiştir.
2. Pek tabii böyle gelince; bazı kanunların diğer maddelerinde de anadeğişiklikler olmasaydı gelinmeyecekti; ama bu anadeğişiklik gelince, diğer nok-

sanlıkları da bu arada telafi etmek için huzurunuzda gelinmiştir.

İziniz olursa madde bazında küçük izahlarım olacaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Tümü üzerinde başka söz almak isteyen var mı?

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Müsaade ederseniz konuşmak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Şimdi, 1 inci madde ile alakalı olarak; müellif, mütercim, heykeltıraş, ressam, bestekâr ve mucitlerle ilgili hususlar içerisinde bundan birbuçuk sene önce verilen bilgileri, zatiâlinize Genelkurmayda arz etmişim efendim. Tabii genelde arz ediyörüm, şimdi burada 300 bin lirası vergiden muaf tutuluyor, fakat teliften dolayı dünyanın paraları, milyonlar akıyor efendim. Bununla alakalı, Hükümet bir kanun getirecekti, hâlâ getirmede. Tabii Maliye Bakanlığının vergi yönünden bunun üzerinde hassasiyetle durması lazım. Çünkü milyonlar akıyor, başkasının cebine gidiyor. Ne bestekâr alıyor parayı, ne sanatkâr alıyor; araçlar parayı alıyor.

Bu yönüyle o kanunun da bir an evvel gelmesinde büyük fayda var. Zira kimden ne para alınacaksa, para toplanırken alınabilsin efendim.

Bunu arz etmek istemişim.

BAŞKAN — Ben o konuda da Genel Sekreterliğe talimat vermişim. Belki size de intikal etmiştir. Doğrudur, birisi bir beste yapıyor, telif hakkı alamıyor. Roman gibi değil, roman yazıyor, romanı başka lisan-da tercüme ettiremiyor; ama ötekini istediği gibi yazabiliyor.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Dünyanın vergisini kaçırıyor.

BAŞKAN — O zamanda plakçılar kazanıyor, videocular kazanıyor.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Onun bunun sırtından geçiniyor para da alamıyoruz, Gelir Vergisi de alamıyoruz.

BAŞKAN — Tümü üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyörüm : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

**31.12.1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun-
da Değişiklik Yapılması ile 1598 Sayılı Mali Denge
Vergisi Kanununun Yürürlükten Kaldırılması
Hakkında Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Müellif, mütercim, heykeltıraş, ressam, bestekâr ve mucitlerin ve bunların kanunî mirasçılarının şiir, hikâye, roman, makale, röportaj, karikatür, film, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, radyo ve televizyonda yayınlamak veya kitap, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerinde mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle bir takvim yılı içinde elde ettikleri hâsılâtın 300 000 lirası (Yabancı memleketlerde elde edilen hâsılâtın ayrıca 600 000 lirası) Gelir Vergisinden müstesnadır.»

BAŞKAN — Buyurun Sayın Küçükahmet.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Halen 200 bin, 400 bin olan rakamları % 50 artırdık.

BAŞKAN — Buna enflasyondan dolayı mı gerek gördük? Geçen sene bunu çıkarırken 200 bin idi.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — İki sene önce çıkarırken 200 bin koymuşuz, şimdi % 50 artırdık.

BAŞKAN — Hatta daha da azdı, galiba sonra biz onu 200 bine burada çıkardık.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Burada artırdık. Gelen tasarıda daha azdı, burada artırdık.

BAŞKAN — Yarın öbür gün; aradan iki sene, üç sene geçtikten sonra bu yine az olacak. Mütemadiyen kanun mu değiştireceğiz yani?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Hayır, bir başka madde huzurunuzda gelecek; onunla Hükümete bunu üç katına kadar artırma yetkisi vereceğiz.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Maktu hadlerini üç misline kadar artırma yetkisi geliyor.

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Efendim, ben bir hususu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — «Müellif, mütercim, heykeltıraş, ressam, bestekâr ve mucit gibi sanatkarlar» diye sayılıyor. Hikâye, roman, makale, şiir yazan müellifler veya beste yapan bestekârlar var. Bunların arasına «heykeltıraş» da yazılmış. Bir mimarî proje yapan veya bunda bir sanat eseri meydana koyan kişi de buna dahil oluyor mu, olmuyor mu? Çünkü o da bir eser meydana getiriyor; bilemiyorum efendim.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Proje yapan, meslek gelirine girer.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, projeleri ayırmak mümkün değildir. Bu nedenle projelerin ticarî ağırlığı daha fazladır; o nedenle bu madde içine zannederim girmez.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Bir eser meydana getirebilmek için projeyi yapıyor, dışarı çıkarıyor, kazanıyor ve onun eseri uygulanıyor. Heykeltıraş var burada, o da filvaki bir plan yapıyor; ama bir binanın veya başka bir tesisin planı gibi değil. Bunlarla beraber mi, değil mi diye tereddüt ettim de, onun için soruyorum.

BAŞKAN — Zannediyorum, burada sayılanlar sanatkar kabul ediliyor.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Evet, faraza Anıtkabri yapan mimar; ayrı bir kimseye aynısını yapamaz zaten; ona aittir. Bu sebeple onun telif hakkını satamaz yani.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Hayır, orada da bir telif hakkı meselesi çıkıyor da.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Çıkmayabilir.

BAŞKAN — Mesela yarışmaya giriyor, birinciliği alıyor. O, ondan bir para alıyor. O aldığından tabii vergi veriyor.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Alıyor.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Tabii, mansiyonlardan vergi veriyor.

BAŞKAN — Ama, onun müsaadesi olmadan onda hiç kimse değişiklik yapamaz.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Hayır.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Başka maksatla yapılabilir.

BAŞKAN — Başka maksatla da bir daha yapılamaz.

ORGANAL NECDET ÜRÜĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Başka ülkede bir Anıtkabir daha yapamaz, o orada biter.

Ama şarkı ve resim öyle değil. Alıyor, taklit edip kullanıyor, resmin rökrodüksiyonunu yapıyor, kullanıyor, satıyor, ondan para elde ediyor; başka birisi bundan para kazanıyor.

BAŞKAN — Mesela; bir şiir yazıyor, ondan sonra o şiiri başka birisi çoğaltıyor. Ondan müsaade almadan çoğaltamaz. Çünkü, bir şiir yazdığı zaman adam, o şiirden para kazanmıyorki zaten.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Yahut İngilizceye tercüme ediyor.

BAŞKAN — Bir romanı İngilizceye veya başka bir lisana tercüme ediyor.

1 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Aynı Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hâsılatın 120 000 lirası Gelir Vergisinden müstesnadır.»

BAŞKAN — Bu 40 bin lira idi, şimdi, 120 bin liraya mı yükseliyor?

ORGANAL NECDET ÜRÜĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Belki konut yapımını teşvik için getirilen bir şey; ama pek tabii konut yapımı teşviki böyle olmaz. Başka çareler aramak lazım.

BAŞKAN — Bu hiçbir şeyi halletmez.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — 1980'deki değişikliği huzurunuzda münakaşa ederken, 40 bin liralık bir muafiyet koymuştuk. Çünkü, Gelir Vergisi Kanunumuz yürürlüğe girdiğinden beri, hep kira kazancında bir muafiyeti öngörmüştür. Gelir Vergisi Kanunu ilk çıktığında, bu muafiyet 10 bin liraya kadar olan kira gelirlerinin 2 500 lirasının vergilenmeyeceği şeklindeydi. Sert köşeyi önlemek için böyle bir hüküm konmuştu.

Sonradan 5 bin liraya kadar kira gelirlerinin muafiyeti hakkında kanun çıktı. 1981'de Yüksek Konsey bunu 40 bin liraya çıkartmıştı. Aslında, kiralara doğru dürüst takip edilmesi için böyle bir muafiyete ihtiyaç oluyor. Çünkü, genellikle kira gelirinin içerisine bir sürü masraflar dahil oluyor, çoğu da gerçek usulde kira beyan edemiyorlar, götürü esasını kabul

ediyorlar. Götürü esasını kabul edince de tespit ettiğimiz götürülük hadleri, kâfi gelmiyor; kirayla beraber ısıtmayı falan takip edenlere.

Bu sebeple burada muafiyet hakkının biraz yüksek olmasında zaruret gördük, bu sebeple huzurlarınıza getirmiş olduk.

BAŞKAN — Zannediyorum bunun en iyi çaresi; vergiyi kiracıya ödettirmek. Kaça tutmuş? 30 bin lira. Biz, muayyen bir gelirin üzerinde gelir sağlayanlardan vergi almıyor muyuz? Alıyoruz; % 25, % 30 neyse bir vergi alıyoruz. Ona, «kira olarak yatırdığın paranın şu kadarını vergi olarak götürüp yatıracaksın» demek en doğrusu. Mal sahipleri bunu vermez.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Yüksek Konsey zamanında çıkan bir kanunla bir adım attık ve ticarethane kiralalarına stopaj getirdik.

BAŞKAN — Gerçi onlar şikâyet ediyor, ama alıştırlar.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Evet. Çoğu ülkelerde tüm kira gelirleri üzerinde stopaj vardır, vergi kaçacağını yakalayabilmek için. Fakat bizim çoğu kiracılarımız, tüccarlar dışındaki kiracılar, bu stopajı yapamazlar diye düşündüğümüz için henüz oraya gidemiyoruz. Herhalde ilerideki bir zamanda, bütün kiralaları stopaja tabi tutmak vergi kaçığını yakalayabilmek için en iyi hal tarzı olacaktır.

BAŞKAN — Zannediyorum en iyisi odur.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, geçen sene de huzurunuzda yine, zatiâlinizin ikazlarıyla bu konu düşünülmüştü. Bunun da hava parasını çok artıracığı; bu defa ev sahibi vergi vermeyi düşünmüyorsa, kiracısına «peşin olarak 100 bin lira, 200 bin lira ver diyecektir» diye bunu getirmedik, hüküm çok yönlü düşünüldü.

BAŞKAN — Tabii, her hal çaresinin bir mahzuru var; ama bu bir şeyi halletmiyor. Yani kira gelirinin 120 bin lirasını vergiden muaf tuttuk diye evini ucuza kiraya vermiyor. «Vergi vermeyeyim, kira gelirim 120 bin liranın üzerinde olmasın» diyen kimse yok.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — O maksadı sağlamıyor.

BAŞKAN — Sağlamıyor.

2 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Aynı Kanunun 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)»

BAŞKAN — Bunu açıklar mısınız efendim?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu huzurunuzdaki metinden önceki kanunun aslında, - yani değişmeden evvel - bir cümle daha vardı : «Fiilî yemek ve yatmak giderleri karşılığı yapılan ödemelerde mukayesede esas alınacak hükümlerin tespitinde nazara almak.» Bu cümleyi kaldırdık.

Bu cümlenin manası şu : Bir kimse fiilen harcırah almayıp da harcırah yerine fiilen yediği yemeğin parasını, yattığı yatağın parasını faturasına yazar getirirse, bunda ancak harcıraha tekabül eden kısım kadarını vergiden muaf tutuyor; üstünü vergiye tabi tutuyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanım, Maliye Bakanlığı çok iyi bir değişiklik yapmıştır. Bunun fiilî tatbikatı hemen hemen yok ve çok zor. Kaldı ki, karşı taraf bundan fatura aldığına göre, zaten öbür tarafın geliri içinde bu vardır ve orada vergilenecektir. İki defa vergi almak, istemek gibi hem bir terslik meydana geliyor, hem de tatbik kabiliyeti olmadığından bunu kaldırdık.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Müsaade eder misiniz Sayın Cumhurbaşkanım?

BAŞKAN — Buyurun.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Aslında bizim eski Kanunumuzda da böyleydi. 1980 yılında yapılan tadilatla, bu değiştirilmiş. Özel sektörde çalışan personel Harcırah Kanunu kapsamı dışında kaldığı için, özel sektörün memurlarına verdiği harcırahın vergisini kaldırmaktadır. Özel sektör, memurunun otel ve yemek paralarını ödüyor. İs-

tanbul'daki herhangi bir şirket Ankara Otelinde kalan bir müdürüne veya herhangi bir memuruna otel ve yemek paralarını ödüyor ve bu parayı da fatura karşılığında otel alıyor. Yani, memurun cebine herhangi bir şey girmiyor. Bunu da; «harcırah sayarak vergilendiririz» diye bir hüküm getirmişiz. Bu eşyanın tabiatına da aykırı oluyor. Çünkü, harcamayı yapanın geliri değil, otelin geliri oluyor. Şirket için masraf, fakat gönderdiği memurun geliri saymışız ve «devlet memurlarına verilen rakamın üzerinde ise, bunu vergileriz» diye bir hüküm getirmişiz. Bu takdirde firmalar bunu, şirketin memuruna yaptığı masraf olarak değil, kendi masrafları olarak yazmak suretiyle vergisini ödemekten kaçınıyorlar. Zaten vergi mevzuu değil. Bu sebeple onu düzeltmiş oluyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. — Aynı Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Özel indirim : Gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde günde (150), ayda (4 500), yılda (54 000) lira ayrıca indirilir.»

BAŞKAN — Bu rakamları da çoğaltmış oluyoruz, değil mi?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, karı - koca ikisi de memur ise; koca her ay 4 500 lira özel indirimden istifade ediyor ve gelirin 4 500 lirasından vergi vermiyor, kadın ise 2 250 lirasından vergi vermiyor. Halbuki bunun konuluş maksadı; her ikisinin de zarurî masrafları karşılığıdır. İkisi de devlet memuru olduğuna göre, ikisinin de zarurî masrafları arasında fark yoktur. Kadın için indirimin, erkeğin yarısı olması hakikaten haksızlıktır. Onun telafisi için getirilmiştir.

Bu değişiklikle birlikte, kadın her ay 800 - 900 lira fazla alacak.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, aslında aynı kurumda çalışırsa, ki öğretmenler için oluyor, eşlerden birine özel indirim az uygulanıyor, diğerine çok uygulanıyor, dolayısıyla da maaşları arasında farklılık ortaya çıkıyor. Aynı kurumda çalışmıyorlarsa, eşlerden birisi başka kurumda çalışıyorsa, bunu tespit etmeye imkân olmadığı için, kadın sanki bekârmış gibi,

beyan ediyor ve vergi kaçırıyor. Onu takip etmek için idare çok zorlanıyor. Eşinden, kocasının indirimden istifade edip etmediği hakkında beyanname alınacak, «etmiyor» diyenler cezalandırılacak. Bu sebeple biz ücretle çalışanların, evli de olsalar özel indirimlerinin eşit olmasını uygun görüyoruz.

BAŞKAN — Hatta devlet dairesinde çalışmıyorsa, yani özel teşebbüste çalışıyorsa takibi hiç yapılmaz.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Devletin aynı kurumlarında çalışmıyorsa, aynı muhasebeden maaş almıyorsa takip etmeye imkân yok.

BAŞKAN — 4 üncü madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 5. — Aynı Kanunun 40 inci maddesinin 6 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«6. İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina ,arazi, gider, istihlak, damga, belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi aynı vergi, resim ve harçlar»;

BAŞKAN — Açıklama yapar mısınız?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Belediye Vergileri Kanunu çıktığı için, bu maddeye sadece «Belediye Vergileri» kelimeleri ilave edildi. Başka bir değişiklik yok.

BAŞKAN — 5 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 6. — Aynı Kanunun 68 inci maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Meslekî kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen aydınlatma, ısıtma, telefon, kırtasiye giderleri, müstahdem ücretleri, meslek, ilan ve reklam vergileri ile işyeriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar»;

BAŞKAN — Açıklama yapar mısınız?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Belediye Vergileri içinde yer alan; «meslek, ilan ve reklam vergileri» kelimeleri ilave edilmiştir.

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 7. — Aynı Kanunun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Her ne şekilde olursa olsun iktisap edilen menkul kıymetlerin (kurucu hisse senetleriyle diğer her türlü intifa senetleri dahil) iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde veya iktisaptan evvel elden çıkarılmasından sağlanan kazançların bir takvim yılındaki tutarının 100 000 lirayı aşan kısmı»;

BAŞKAN — Açıklama yapar mısınız?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu madde ile; tahvil ve hisse senedi gibi menkul kıymetleri bir yıl içinde elden çıkartan kişi, elde ettiği kârın 100 bin lirası hariç, gerisinden vergi verecektir.

Madde burada kesiliyor. Yani, bir yıldan sonra elden çıkarırsa, elde ettiği kârdan vergi vermeyecek. Kanundaki madde ise, bir yıl sonra veya beş, on yıl sonra da elde çıkarsa, bir kâr elde ediyorsa bundan vergi vermesini amirdir. Bu kaldırılmaktadır.

Kaldırılma nedeni iki noktada toplanmaktadır :

Birincisi; bir yıldan uzun süreli hisse senedini veya tahvili elinde tutan kimse, sermaye piyasasında bir mala sahip olma arzusunda olan kimsedir. Yani, bunun büyük kazançlar sağlamaya niyeti yoktur. Zaten böyle kimseler kısa sürelerde elindeki menkul kıymeti kârlı hale getirmek ister. Bir yıl süre, bunun için yeterlidir. Bu nedenle, bir yıl sonra, menkul kıymeti elinden çıkaran kişinin maksadı ticaret değil (ticaret maksadı dolaylı olarak var tabii); bundan kâr elde edecek ama, normal kârını da almak istemektedir.

İkincisi; esasen üç, beş sene sonra satan kişi, bir yerde de fiyat artışlarının, enflasyonun karşılığını elde etmektedir. Bunu vergilendirmekle kişiyi cezalandırıyoruz.

Bütün bunların sonucu olarak da; bir Sermaye Piyasası Kanunu çıkarttık. Belki tashihe muhtaç bir kanun; ama o kanunu çıkarmamızın nedeni; sermaye piyasasını canlandırmak, yasal yollarla canlandırmaktır. Bu madde olduğu sürece, yani her sene elindeki menkul kıymeti çıkardıkça, aldığından çok vergi veririrse, sermaye piyasasının canlanması mümkün değildir.

Bütün bu nedenlerle yeni hüküm getirilmiştir. Bir yıl içinde bu menkul kıymeti elinden çıkarırsa bunun niyeti kötüdür, ondan vergi alacağız; bir yıldan

sonra elinden çıkarırsa bundan da vergi almayacağız. Yeni hüküm bunu hedeflemektedir.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 8. — Aynı Kanunun 86 ncı maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Tam mükellefiyette vergiye tabi gelir sadece;

1. Ücretlerden (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç);

2. Tamamı tevkif yolu ile vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarından;

3. Götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazançlardan veya bu kazançlarda 1 ve 2 numaralı bentlerde sayılanlardan;»

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, halen sadece ücret olarak yıllık geliri 3 milyonun üzerinde olan kimsé beyanname vermek zorunda. Yani, gerekiyorsa bir ikinci defa daha vergiye tabi tutulacak.

Halbuki, ücret miktarları arttığı için; bir kişiye brüt olarak yılda 3 milyon lira ödenebiliyor. Esasen 3 milyon liradan fazla ücret de olsa, normal olarak aylık vergilerini veriyor. Bir ikinci defa fuzulî hizmet yapıyoruz. Yani; bir kişiden, bir işverenden yıllık aldığı ücretin toplamı ne olursa olsun beyanname vermeyecek. Çünkü, üretici alırken zaten vergilendirilmiştir; ama bir kısım kimse, özellikle kendisine bağlı holdingte ücretle çalışıyor; 3 milyon buradan, 3 milyon oradan, 3 milyon öbür taraftan derken 20 milyon alıyor; ama bu da vergi dilimlerini büyüteceğinden kaçınıyor. Birden fazla kişiden 3 milyon liranın üzerinde ücret alırsa; eskisi gibi, yine beyanname verecek; ama bir yerden ücret alıyorsa, bunun toplamı ne olursa olsun vergisini vermeyecek, çünkü zaten veriyor.

BAŞKAN — Bankalara para yatıranlar da aynı durumda değil mi?.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — 2 nci fıkranın onula ilgili.

BAŞKAN — 8 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 9. — Aynı Kanunun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İhtiyarî Toplama ve Beyan :

Madde 87. — Tam mükellefiyette, vergiye tabi yıllık gayrisafi kazanç ve iratlarının toplamı üç milyon lirayı aşmayan mükelleflerin bu kazanç ve iratlarından vergisi tevkif yoluyla kesilmiş bulunan ücret, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile götürü usulde vergilendirilmiş bulunan ticarî, meslekî kazançlarını ve ücretlerini beyannameye ithal etmeleri ihtiyarîdir.

Ücretler (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç), götürü usulde tespit olunan ticarî ve meslekî kazançlar ile kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımları üç milyon liralık haddin hesabında nazara alınmaz.

Ticarî, ziraî (götürü gider usulüne göre tespit edilen ziraî kazançları için beyanname verenler hariç) veya meslekî kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar yukarıda yazılı ihtiyarî toplama hakkından faydalanamazlar.

Geliri telif ve patent haklarının kiralanmasından ibaret olup da, bu gelirin tamamı üzerinden tevkif suretiyle gelir vergisi ödemiş olan dar mükellefiyete tabi kimselerin bu gelirleri için yıllık beyanname vermeleri ihtiyarîdir.»

BAŞKAN — Evet, buyurun,

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, 8 nci madde; biraz evvel arz ettiğimiz Kanunun 86 ncı maddesi olarak, «Beyanname verilecek, verilmeyecek» halleri düzenlemektedir.

Bu madde ise, bunun tamamen işlem maddesidir ve bu beyannamenin nasıl verileceğini düzenlemektedir. Yukarıdaki maddede yapılan değişikliğe paralel olarak bu maddede düzenleme yapılmıştır, yani 87 nci maddede.

BAŞKAN — Peki.

9 uncu madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 10. — Aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 8 ve 9 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«8. Dağıtılın veya dağıtılmasın (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 3 numaralı bendinde yazılı kazançların dağıtılmaması hali hariç) kurumların yabancı memleketlerde elde ettikleri kazançlar ile Türkiye’de elde ettikleri iştirak kazançları, dışında kalan ve Kurumlar Vergisinden muaf veya müstesna kazanç ve iratlarından (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 12 numaralı bendine göre vergiden müstesna tutulan kazançlar üzerinden yapılacak tevkifat sırasında bu kazanç tutarına isabet eden giderler tevkifat matrahından indirilir);

«9. Tahvilat faizlerinden (Tam mükellef kurumlara ödenenler dahil);

BAŞKAN — Evet, buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, 94 üncü maddenin 8 inci bendinde yapılan değişiklik şu : Kurumların, kurum faaliyeti dışında da gelirleri vardır, bunlardan bir tanesi de, devlet tahvili almışlardır; bunun faizi de gelirleridir.

Mevcut maddeye göre; kurum kâr etmiş, zarar etmiş, kâr dağıtmış, dağıtmamış her halükârda bunun devlet tahvili faizinden tevkifatı yapılmaktadır, ona mecburdur. Halbuki, o kurum zarar ettiği takdirde, ki bir taraftan zarar ediyor, diğer taraftan da biz burada tevkifat yapıyoruz.

Aslında, devlet tahvili almak için o kurum varlığından bir para vermiştir; yani zarar bütün hizmetlerini kapsamaktadır. Bunda getirilen değişiklik; zarar ettiği takdirde bu tevkifat yapılmayacaktır; kâr dağıttığı takdirde ancak tevkifat yapılacaktır.

BAŞKAN — Herkes, «Zarar ettim» derse?..

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Efendim, zarar ettim derse; zaten 10 milyon, 20 milyon vergisini vermeyecek, onun kontrolü başka. Ama bu hizmetten dolayı; «zarar ettim, kâr ettim» diyemez, bu belli zaten. Tabii bu bir yerde de kurumları, devlet tahvili almaktan kaçınır hale getirirdi, devlet zoru ile aldırma kalkıyorduk efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, aslında; Devlet Tahvilleri İhraç Kanununda «her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olduğu» na dair hüküm vardır. Kurum-

lar da aldığı tahvilleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaf oldukları için alırlar. Ancak biz onları, faiz geliri olarak kurum kazancı sayıyoruz; fakat kurum kazancı olarak sayınca da; «bunun için bir masraf yaptığı için vergiliyoruz» diyoruz; aslında vergiye tabi olmayan bir geliri vergilediğimiz için.

Halbuki tevkifat maddesi, nihaî vergileme maddesi değil, tevkifat maddesinde herhangi bir şekilde bir faiz geliri - saymanların mülahaza ettikleri gibi - elde edilince de tevkifata tabi tutmak lazım geliyor. Halbuki diğer kurum gelirlerinden gelir elde edememiş, zarar etmiştir.

Aslında, devlet tahvilleri faizinden aldığı gelire bu zararını kapatıyor. Oysa onun bir kısmını vergi olarak elinden alırsak zararını kapatamamış oluyor; aynı kurum bir diğer gelirinden. Fakat burada da yine kısıtlı bir şey bırakıyoruz; kâra geçtiği seneler bundan yine tevkifat yapma hakkımız devam ediyor. Arz ederim.

BAŞKAN — Benim sormak istediğim şu idi : Birçok müesseseler vardır ki hep böyle zarar gösterirler de, nasıl ayakta dururlar senelerce, ona aklım ermez. Birçok gazeteler sene sonunda zarar gösterirler, zarar ediyorsa nasıl işliyor bu müessese? Akıl sır ermez. Ondan sordum bunu. Öyle değil mi?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet efendim.

Nitekim, bugün huzurunuzda bir mükerrer 116 ncı madde gelecek, kısmen bunu karşılamak maksadına matuftur.

BAŞKAN — Evet.

10 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, geçen maddenin 9 uncu fıkrası şöyle : «Tahvilat faizlerinden (tam mükellef kurumlara ödenenler dahil)» denmesinden maksat; bu banker kurumlarının vergi ticareti yapmalarını önlemek içindir. Çünkü eskiden kurumlara ödenen faizden tevkifat yapılmıyor diye, adamlar faizi vatandaşa satmak suretiyle daha fazla gelir elde ediyorlardı.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Her zaman bankerin, bankaya nazaran % 5’lik veya % 10’luk daha fazla faiz verme hakkı doğuyor buradan efendim.

BAŞKAN — Evet.

11 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 11. — Aynı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren nakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder.»

BAŞKAN — Evet, buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Bankalar, vadeli mevduata ve şirketler de tahvillerine, vadesi gelmediği halde, özellikle yılbaşlarında sadece bir hesap olarak faiz tahakkuk ettiriyorlar ve bundan da bir vergi kesiliyor. Aslında bundan dolayı kimseye kırk para da ödenmiyor ve kişinin bilahara parasını geri alması halinde vergi iadesi de, tabii maliyeyi, içinden çıkılmaz bir sürü müşkülata sokuyor. Bunu önlemek için böyle hesaben faiz uygulamalarında vergi kesilemeyecek efendim.

BAŞKAN — Eğer parasını alıyorsa, o zaman kesilecek?..

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Alırken kesilecek veya vadesi dolduğu zaman kesilecek.

BAŞKAN — Evet.

11 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 12. — Aynı Kanunun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Muhtasar beyanname :

a) Verilme zamanı :

Madde 98. — 94 üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar. Yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi için bu süre bir ay uzatılır.

Aynı belediye hudutları içinde muhtelif yerlerde yapılan ödeme ve tahakkuklar ile bunlara ait vergilerin bir merkezden bildirilmesi caizdir.

Çalıştırdıkları hizmet erbabının sayısı yirmi ve daha az olan işverenler, 94 üncü maddeye göre yapacakları bircümle tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelelerini, bağlı oldukları vergi dairesine evvelden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler.»

BAŞKAN — Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, muhtasar beyannamelelerin bir normal süresi var, bir de bir aylık ilk süre var. Halen mevcut kanunda bu ilk sürenin ne zaman kullanılacağı yazılı değil; aslında oradan gayet sarih olarak anlaşılır; ancak yıl sonunda kullanılacağı. Yıl sonundaki muhtasar beyannameyi, bir ay sonra verebilecek, ek süre ona aittir. Ama tatbikatta karışıklığa meydan verdiği için buna açıklık getirdik. Ek sürenin, yıl sonunda kullanılacağına açıklık getirilmektedir.

Muhtasar beyannameyi, halen ücretle 10 kişi çalıştıranlar veriyor, bu 20'ye çıktı hakikaten 10 sayısı az olduğu için ve bir de muhtasar beyanname verme tarihleri açıkça kanun metnine yazıldı ve bu tamamen Maliyenin bir iç işidir.

BAŞKAN — Aylara dağıtırken; hepsi bir aya gelmesin, muhtelif aylara dağıtılsın diye.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet, ona özellikle dikkat edildi, ileride de geçecek efendim. Malî yılbaşının değişmiş olması nedeniyle ve hepsinin bir aya gelmemesi için diğer vergilerle de dengeli bir dağılımı yapıldı.

BAŞKAN — 12 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 13. — Aynı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«7. 94 üncü maddenin;

- a) 9 numaralı bendinde yazılı ödemelerden,
 - aa) Nama yazılı tahvil faizlerinden % 25,
 - bb) Diğerlerinden % 25,
- b) 10 numaralı bendinde yazılı ödemelerden,
 - aa) Nama yazılı mevduat hesaplarına yürütülen faizlerden % 25,

bb) Diğerlerinden % 25,

c) 11 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 25,»

«Bakanlar Kurulu bu maddede yer alan tevkifat nispetlerinin her birini ayrı ayrı yarısına kadar indirmeye veya yukarıdaki nispetleri aşmayacak surette yeniden tespit etmeye yetkilidir.»

BAŞKAN — Danışma Meclisince kabul edilen bu biraz farklı yazılmış. Mesela : (aa) fıkrasından sonra onlar; (ab) demiş biz (bb) demişiz. Onları mı yanlış, bizimki mi yanlış?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Onları mı yanlış efendim. Biz de onlar gibi yazmıştık, sonra farkına vardık, düzelttik efendim.

BAŞKAN — Sonra, mesela onlar (b) şıkkının birinci bölümüne (ba) demiş, halbuki biz (aa) demişiz onlarda «nama yazılı tahvil faizlerinden» denilmiş, bizimkinde ise; «nama yazılı mevduat hesaplarına yürütülen faizlerden» denilmiş.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Doğrusu bu, onlar yanlış yazmışlar efendim, Komisyonunda yazıldığı için.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Burada; «Bakanlar Kurulu bu maddede yer alan tevkifat nispetlerinin her birini, ayrı ayrı yarısına kadar indirmeye» diyor. Halbuki Danışma Meclisince kabul edilen metinde «sıfıra kadar indirmeye» denilmiş.

BAŞKAN — Evet, onlar «sıfıra kadar» demiş.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Efendim, biz hem Hükümetin teklifine hem de halen mevcut kanundaki maddeye sadık kaldık.

Zaten bunların sıfıra kadar indirilmesinin gereği yok. Ancak, Hükümete bunu indirme yetkisi verdiğimizize göre, halen kanunda yok, bilahara da tekrar bu hadde çıkartma yetkisini de verdiğimizize göre, % 25 bize biraz az geliyor; ama teknik bir konudur, bilemiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, bu «% 25» olarak yazılı vergi tevkifat nispetlerinin % 40'a çıkarılması na dair bir önerge takdim edeceğiz.

Bu önergeyi uygun görürseniz nispetlerin hepsi % 40'a çıkacak. Faiz kararnamesini zaten devletlerine arz ederken, mevduat faizlerini de % 20'ye indi-

receğimizi söylemiştik. Bunu, yine bugün çıkarılacak bir kararnameyle % 20'ye indireceğiz.

Bu mevduat sertifikasından aldığımız faizlerle nama yazılı olmayan tahvillerden aldığımız faizleri de % 25 olarak muhafaza edeceğimizi arz etmişim; onları da % 40'dan % 30'a indirelim diye düşünüyoruz, bu kararın tasfiyesi için; kanunun maddesini bir daha değiştirmeye lüzum kalmadan, tedricen onların % 40'a kadar çıkma hakkını muhafaza edelim; nama yazılı mevduat faizlerini de % 20'ye indirmiş olalım. Bu suretle nama yazılı mevduatı teşvik edelim, sırdaş hesap, mevduat sertifikası gibi kimin aldığını bilemediğimiz ve bir daha vergileme imkânımız olmayan gelirleri de nihai şekilde vergileyelim diyoruz. Yalnız bu sene birden % 40'a çıkmamak istiyoruz. Karaparayı nihai olarak % 40 olarak vergilersek bizim için yetiştir. Bu sene yalnız % 25'ten % 30'a çıkalım, yani % 40'tan % 30'a inmiş olalım. Diğer senelerde de yetkili kişiler bunları 35'e 40'a çıkartmak suretiyle tasfiyesini imkân dahiline alsınlar diye düşünüyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN — Maliye Bakanlığımızın bir önergesi var, okutuyorum :

Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tasarının 13 üncü maddesinde yer alan tevkifat nispetlerinin % 40 olarak değiştirilmesini arz ederim.

Adnan Başer Kafaoglu
Maliye Bakanı

BAŞKAN — Komisyon bu önergeye iştirak ediyor mu?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — İştirak ediyor Sayın Cumhurbaşkanım. Zaten burada yürürlükteki % 25 haddi var; % 50 azaltma yetkisinde olunca Bakanlar Kuruluna hareket etme imkânı da bulunmuyor. Onun için % 40'a çıkması normaldir.

BAŞKAN — O zaman % 20'ye kadar inebilecek.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet, % 20'ye kadar inebilecek; zaten daha fazla da inmesini düşünmüyoruz efendim.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Lüzum yok, asgarî vergi haddi % 20 zaten efendim.

BAŞKAN — Önerge ve 13 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

O halde, tevkifat nispetlerinin % 25 değil % 40 olarak düzeltilmesine dair verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

O zaman % 25'leri % 40 olarak düzelttikten sonra maddeyi bir daha okutuyorum :

«7. 94 üncü maddenin;

a) 9 numaralı bendinde yazılı ödemelerden,

aa) Nama yazılı tahvil faizlerinden % 40,

bb) Diğerlerinden % 40.

b) 10 numaralı bendinde yazılı ödemelerden,

aa) Nama yazılı mevduat hesaplarına yürütülen faizlerden % 40,

bb) Diğerlerinden % 40.

c) 11 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 40.

Bakanlar Kurulu bu maddede yer alan tevkifat nispetlerinin herbirini ayrı ayrı yarısına kadar indirmeye veya yukarıdaki nispetleri aşmayacak surette yeniden tespit etmeye yetkilidir.»

BAŞKAN — Yarıya kadar indirir ama, tekrar da çoğaltabilir.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Halen mevcut kanunda bu hak yoktu, onu da bu kabul buyuracağınız maddeyle getirmiş oluyoruz.

BAŞKAN — Evet, buyurun Sayın Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, Anayasamızda kabul buyurduğunuz madde ile bu nispetleri - azamî hadleri kanunda gösterilmek kaydıyla - indirip, tekrar azamî hadde çıkartma yetkisini ancak kanunla kullanabilme imkânını verdiniz. Bu sebeple, bu da ona uygun oluyor.

BAŞKAN — 13 üncü maddeyi, son okunan şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 14. — Aynı Kanunun 111 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ortalama Kâr Haddi ve Asgarî Gayrisafi Hâsılat Esası :

Madde 111. — Kısmen veya tamamen perakende satış yapan ticaret erbabı ile imalatçıların gösterdikleri gayrisafi kazançlar, Vergi Usul Kanununa göre tespit olunan ortalama kâr hadlerinin perakende satılan emtianın maliyet bedeline uygulanması suretiyle bulunacak miktarlara göre düşük olduğu takdirde,

beyan edilen gayrisafi kazançlar yerine, bu suretle bulunan miktarlar ikmalen vergi tarhına esas alınır. Perakende satıştan maksat; satışı yapılan madde veya malzemenin aynen veya işlendikten sonra satışı yapan kişiler dışındakilere satılmasıdır.

Otel, motel, tatilköyü, pansiyon, bar, pavyon, dansing, gazino, lokanta, kahvehane, kırbağesi, plaj, hamam, kuaför salonu, erkek berberi, güzellik salonları, tamirhaneler ve emsali hizmet işletmeleri sahiplerinin ve her nevi taşıma işiyle uğraşanların gösterdikleri gayrisafi hâsılat, inceleme elemanlarınca yıl içinde yapılan tespitler esas alınarak hesaplanacak asgarî gayrisafi hâsılatı göre düşük olduğu takdirde, beyan olunan gayrisafi hâsılat yerine, bu suretle tespit edilecek asgarî gayrisafi hâsılat vergi tarhına esas tutulur. Şu kadar ki, bu suretle bulunacak safi kazanç, mükelleflerce tevsik edilen mutad giderler toplamının % 20'sinden düşük olduğu takdirde, vergi tarhına esas alınacak miktar, bu giderler toplamının % 20'sidir.»

Bu maddeye göre tarhiyat yapılabilmesi için tespit olunacak farkın on bin lirayı aşması ve tespit edilen bu farklılık nedeniyle mükelleften izahat talebedilmesine rağmen, mükellefin süresi içinde izahat vermemiş olması veya verdiği izahatın yeterli görülmemesi şarttır.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Küçükahmet.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, aslında bu maddeyi yeniden yazmak gerektiği için huzurunuzda uzun bir madde olarak geldi. Yapılan, iki cümlesinin değişikliğidir. Halen gayrisafi hâsılat, iş nevelerine ve işletmelerin senelik özelliklerine göre 5 derece üzerinden ve her derece de 5 kademeye ayrılmak üzere, takdir komisyonlarıca tespit edilmektedir. Bu pratik bir yol değil, şikâyetleri mucip bir yoldur ve öteden beri de böyle gelmiştir. Buna, yeni getirdiğimiz bir hükümlerle, daha doğrusu tasarıyla gelen bir hükümlerle, bundan sonra yıllık gayrisafi hâsılat, müessese bazında kontrol edilecektir. Yani, bir gazinodan şikâyetiniz varsa, doğru mudur, yanlış mıdır, diye benzeri bir gazinoya gidilecek, tetkikat öyle yapılacaktır. Bu, çok daha pratik, çok daha uygulama kolaylığı olan bir yöntemdir.

Arz ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, bu hâsılat esası

yine sizin devrenizde yapılan bir değişiklikle kanuna girmiştir ve hâsılâtın tespit edilmesinden sonra bu tespitlere dayanılarak bir takdire gidilmesi esası kabul edilmiştir. Takdir edilirken de 5 ayrı kademede ve her kademe de kendi içerisinde 5 kademe olmak üzere 25 kademelik bir götürü hâsılât zinciri teşkil edilmiştir.

Halbuki, hâsılât esası uygulamasına dönüştükten sonra, Maliye Bakanlığı olarak her götürü müessesenin bir günlük hâsılâtını tespit için o gün orada tetkik yapıyoruz.

Faraza, Köşk Gazinosunda şubat ayında pazarı günü, mart ayında salı günü, nisan ayında çarşamba günü; velhasıl haftanın yedi gününde ne kadar hâsılât yapılıyor, diye tespit yapıp tutanağa bağlıyoruz.

Yıl sonunda, o tutanaklara göre beyan ettiği gelire bakacağız. Bizim tespit ettiğimiz hâsılâtlara hiç yaklaşmayan bir şekilde hâsılât gösterdiyse, bunlara yeniden vergi salacağız.

Şimdi devam eden faaliyetlerde şunu gördük :

İstanbul'da yaptığımız tespitlerde, yılın hiçbir gününde 1 milyon liradan aşağı hâsılât yapmayan bir gazinonun, toplam yıllık hâsılâtını 10 milyon lira gibi gösterme durumu mevzu bahisdir. Bu tetkiklerin muntazam bir hale gelmesi için müessese bazında takdire falan gitmeden, idarenin tarhiyat yapmasını sağlamak istiyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN — En çok vergi kaçırın yerler buralar ve buralarda çalışan sanatkârlardır.

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Evet, üzerine en çok gittiğimiz kesim bu. Biz bunların masraflarını sıkı yakalar ve sıkı bir şekilde vergilendirirsek, sanatkârlara peşkeş çekemezler ve sanatkârlar da gazinoların belirttikleri masrafları, dolayısıyla kendi gelirlerini doğru beyan etmeye mecbur olacaklar ve defterlerine masraflarını doğru yazacaklardır.

BAŞKAN — Peki, sanatkârların kendilerine yaptıkları masraflar vergiden düşülüyor mu?

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Düşülüyor efendim, eskiden beri.

BAŞKAN — «Elbise diktirdim» der ve masrafını 100 bin veya 200 bin lira gösterirse nasıl olacak?..

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — O zaman terzinin faturasını isteriz. Sanatkâr faturasını beyan ederse, geliri de terzi elde etmiş oluyor. Götürü veya faturasız masrafları kabul et-

miyoruz. Mesela Zeki Müren 100 elbise yaptırdığını beyan etmiştir, hepsinin de faturasını görmüşüzdür.

BAŞKAN — Kuaförler de fatura veriyorlar mı?

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — İstenirse veriyorlar efendim, faturayı aldıktan sonra kabul ederiz. Hatta bir defasında ben maliye müfettişi iken, Türkan Şoray Hanımın defterine bakmışım. Orada tevsik edemediği % 5'lik bir kısım kaldı, onu da kabul ettik.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Sanatçı; sanat icra etmediği zaman kullandığı elbise ve sair konusu nasıl olacak?..

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Onları dikkate almıyoruz, yeterki geliri doğru beyan etsin.

BAŞKAN — Onları da düşünürsek zaten altından kalkamayız. Mesela, dediğiniz gibi, başka birisi elbise yaptırıyor; makam sahibi bir ailesi vardır, elbiselerine mecburen tuvalet vesair ilave edilecektir, onu vergisinden düşemiyor, masraf olarak gösteremiyor; ama diğeri gösteriyor. Mesela taksiye biniyor, taksi parası veriyor, vergiden düşemiyor; ama diğeri yazarsa düşebiliyor. Bunların altından kalkmak zor.

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Bu gerçek beyan usulüne tabi tuttuklarımızda amaç gerçek masrafa doğru gitmektir. Yaklaşık olan değerlerde vergiyi hep götürü alıyorlar ki, ekseri ülkelerde uygulama böyledir.

BAŞKAN — 14 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 15. — Aynı Kanuna Dokuzuncu Bölüm olarak «Hayat Standardı» başlığı altında aşağıda yazılı mükerrer 116 ncı madde eklenmiştir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Hayat Standardı Esası

Hayat Standardı Esası :

Mükerrer Madde 116. — Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî, zirai ve meslekî kazanç sahiplerinin beyan ettikleri gelir (zarar beyan edilmesi hali dahil); yıllık asgarî ücret tutarına (zirai kazanç sahipleri ile ikinci sınıf tacirler için bu miktarın yarısına), aşağıda belirtilen hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılmasından sonra bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu şekilde tespit olunan tutardan 31 inci maddedeki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar vergi tarfına esas alınır.

Hayat Standardı Göstergeleri

İlave Edilecek Tutar

1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için (İşletmelerinde kayıtlı olanlar dahil)
 - a) Silindir hacmi 1600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda Yıllık asgarî ücret tutarının yarısı
 - b) Silindir hacmi 1601 (dahil) cc'den 1900 cc'ye kadar olanlarda Yıllık asgarî ücret tutarı
 - c) Silindir hacmi 1901 (dahil) cc'den fazla olanlarda Yıllık asgarî ücret tutarının iki katı
2. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait olup bizzat kullanılan birden fazla binaların (Bağımsız bölümler, katlar, sayfiye ve dinlenme evleri) her biri için Yıllık emsal kira bedelinin yarısı
3. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait (İşletmeye kayıtlı olanlar dahil) her bir
 - a) Hava, taşıtı, yat, kotra, sürat teknesi için Yıllık asgarî ücret tutarının beş katı
 - b) On beygir gücü üstünde motorlu diğer özel tekneler için Yıllık asgarî ücret tutarı
4. Üye olunan refah kanıtı dernek ve kulüplerin her biri için (bu dernek ve kulüpler Maliye Bakanlığınca belli edilir.) Yıllık asgarî ücret tutarı
5. Özel hizmetlerde devamlı ve ücret karşılığı çalıştırılan;
 - a) Şoför, mürebbiye, aşçı, hizmetçi, bahçıvan ve benzerlerinin her biri için Yıllık asgarî ücret tutarı
 - b) Kaptan, pilot ve benzerlerinin her biri için Yıllık asgarî ücret tutarının beş katı
6. Yarış atı yetiştirilenlerde her bir yarış atı için (taylar dahil) Yıllık asgarî ücret tutarının yarısı
7. Turistik amaçlı, yurt dışı seyahatlerde, seyahate katılan mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilerden her birinin her seyahati için, Yıllık asgarî ücret tutarının bir buçuk katı

Bu maddenin uygulanmasında vergilendirme dönemi başında geçerli olan ve 1475 sayılı İş Kanununa göre tarım işçileri dışında kalan işçiler için belirlenmiş bulunan yıllık asgarî ücret tutarı esas alınır.

Yıl içinde işe başlayan veya işi bırakan mükellefler için faaliyette bulunan süreler göz önünde tutulur.

Bu madde, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde, işin devam ettiği yıllar ve bu yıllar için geçerli olan asgarî ücret tutarları göz önüne alınarak topluca uygulanır.

Bu maddeye göre yapılacak tarhiyata itiraz, tahakkuk eden verginin tahsilini durdurmaz. Ancak, Danıştay ve vergi mahkemelerince bu davalar ön-

celikle ele alınır ve dosyanın tekemmül ettiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır.

Mükellefler kendilerine, eşlerine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait olup, yıllık beyannamede toplanması zorunlu olmayan vergiye tabi gelirleri bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde, bu esasa göre yapılan tarhiyat, Vergi Usul Kanununun düzeltme hükümleri çerçevesinde düzeltilir.

88 inci maddeye göre yapılacak zarar mahsubu ile 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler, yalnızca bu madde gereğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür.

Vergi incelemeleri ile saptanan matrah farkları üzerinden veya 111, 112, mükerrer 112, 113 ve 115 inci maddelere göre yapılacak tarhiyat, tarhiyata konu olacak farkların bu maddeye göre hesaplanan geliri veya bu gelire isabet eden vergiyi aşan kısmına inhisar eder. Şu kadar ki, bu maddenin veya 113 ve 115 inci maddenin uygulanmasında (Vergi incelemeleriyle beyanı zorunlu giderlerin daha yüksek olduğunun belirlenmesi durumu hariç) mükelleflerce 91 inci maddede uyarınca beyan edilen ve hayat standardı göstergeleri arasında yer alan unsurlara ilişkin gider tutarları, bu maddede belirtilen tutarlara göre düşük ise maddedeki tutarlar; yüksek ise beyan edilen tutarlar esas alınır.»

BAŞKAN — Bu yeni bir madde, bunun izahını yapar mısınız?...

EMEKLİ AMIRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanımı, madde aslında iki, üç gün evvel kabul ettiğimiz peşin verginin karşılığı; o kalkmakta, yerine bu gelmektedir.

1,3 milyon beyannameli mükellefi olan bir memlekette, 1 milyon beyannamede zarar gösterilirse, o memlekette Hazineye gelir tahsili için bazı fevkalade tedbirler alınması yerindedir.

Ancak, arz edeyim; bu fevkalade tedbirler de kendimize özgü tedbirlerdir; dünyada çeşitli ülkeler tarafından kullanılan sistemlerin Türkiye'ye adaptasyonu şeklindedir.

Peşin vergi bu nedenle gelmiştir; ancak beraberinde çok sakıncalar getirmiştir; iki defa değiştirdiğimiz halde uygulanmamıştır.

Bu çalışmaların sonunda, pek tabii, hiç vergi vermeyen, ama çok geliri olan birileri rahatsız olmakta ve bunlar şikayet etmektedirler. Daha şimdiden bu maddeye, «serveti cezalandıran madde, servete karşı madde» denilmektedir. Bütün bunları sineye çekmekte yarar vardır, başka çare yoktur, bir uygulama zamanı bulacaktır.

Bu, tamamen bünyemize uygun mudur; acaba buradaki rakamlar, katsayılar doğru mudur?. Pek tabii Maliye Bakanlığımızın özellikle teknik elemanları, literatürleri de karıştırarak, en uygun hal çaresini bulmaya gayret etmişlerdir.

Çok değerli olan vaktinizden bir kısmını da, maaşesef ben bu vesile ile almış olacağım. Danışma Meclisi dün gece yeni bir metin yazdı, hemen bu metnin karşısında. Onu okuyunca, hem uygulama kabiliyeti, hem de asgarî ücretten bunu kaçırmış olması nedeni ile bu yeni metin bize çok daha cazip geldi.

Huzurunuzda bu genel izahatımızdan sonra, eğer Maliye Bakanlığımız da katılırsa, bizim metin değil de, Danışma Meclisimizin kabul ettiği metnin - bünyemize, ekonomimize ve gelir düzeyimize çok daha uygun olması nedeniyle - kabulünü arz edeceğim efendim.

BAŞKAN — Evvela şunu anlamak istiyorum : Mesela «Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için

a) Silindir hacmi 1 600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda yıllık asgarî ücret tutarının yarısı.» denilmektedir.

Nedir bu?...

EMEKLİ AMIRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Arz edeyim Sayın Cumhurbaşkanım.

Şimdi, evvela oradaki «mükellef»ten kastımız nedir?. Bundan kastımız; ticarî kazancı olan, zirai beyannameli ve serbest kazancı olan kişidir. Yani, geliri tamamen ücretten ibaret ise, geliri ne olursa olsunı buna tabi değildir.

BAŞKAN — Tamam; bu ücretli olan kişinin bir tane de otomobili varsa?...

EMEKLİ AMIRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — O buna girmiyor, o hiç vermeyecek efendim.

BAŞKAN — Çocuğunun varsa?...

EMEKLİ AMIRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Hayır, hiç kimse girmeyecek; geliri ücretten ibaretse, bütün geliri gayrimenkul gelirinden ibaretse, menkul gelirden ibaretse girmeyecek.

BAŞKAN — Nesi girecek?.

EMEKLİ AMIRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Ticarî kazançtan beyannameli olanlar.

BAŞKAN — Tamam; tüccarın bir otomobili var ise, yıllık asgarî ücret tutarının yarısı kadar ilave edecek. Yıllık asgarî ücret ne kadar?...

ORGANAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — 16 200,— den 97 200,— eder.

EMEKLİ AMIRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, asgarî ücretin yıllık toplamının yarısı kadar, yani 16 200 liradan yılda 194 400 liranın yarısı olan 97 200 lirayı yıllık asgarî ücrete ilave edecek; beyannamesindeki rakam bunun üzerinde ise,

onun vergisini verecek; altında ise, asgarî bunun vergisini verecek efendim.

BAŞKAN — Danışma Meclisi, buna mukabil «60 bin» demiş.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Yukarıda 120 bin lira fiiks rakam var, o ilave edilecek efendim.

BAŞKAN — Anladım.

O halde şimdi, Danışma Meclisinden gelen 16 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 16. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa Dokuzuncu Bölüm olarak «Hayat Standardı» başlığı altında aşağıda yazılı mükerrer 116 ncı madde eklenmiştir.

Hayat Standardı Göstergeleri

1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere eit özel binek otomobillerinin her biri için (İşletmelerinde kayıtlı olanlar dahil)
 - a) Silindir hacmi 1600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda 60 000 lira
 - b) Silindir hacmi 1601 (dahil) cc'den 1900 cc'ye kadar olanlarda 90 000 lira
 - c) Silindir hacmi 1901 (dahil) cc'den fazla olanlarda 180 000 lira
2. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişiler tarafından bizzat kullanılan birden fazla binalardan (Bağımsız bölümler, katlar, sayfiye ve dinlenme evleri dahil) :
 - a) Mülkiyeti yukarıda sayılan kişilere ait olanların her biri için Yıllık emsal kira bedelinin yarısı
 - b) Kiralanmış olanlardan (tatil amacı ile gidilen otel, motel ve benzerleri dahil) her biri için 60 000 lira
3. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait (İşletmeye kayıtlı olanlar dahil) her bir
 - a) Hava, taşıtı, yat, kotra, sürat teknesi için 600 000 lira
 - b) On beygir gücü üstünde motorlu diğer özel tekneler için 120 000 lira
4. Özel hizmetlerde devamlı ve ücret karşılığı çalıştırılan;
 - a) Şoför, mürebbiye, aşçı, hizmetçi, bahçıvan ve benzerlerinin her biri için 120 000 lira
 - b) Kaptan, pilot ve benzerlerinin her biri için 600 000 lira
5. Yarış atı yetiştirenlerde her bir yarış atı için (taylar dahil) 120 000 lira
6. Turistik amaçlı yurt dışı seyahatlerde, seyahate kalkan mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilerden her birinin her seyahati için, 180 000 lira

DOKUZUNCU BÖLÜM

Hayat Standardı Esası

Hayat Standardı Esası :

MÜKERRER MADDE 116. — Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî, ziraî ve meslekî kazanç sahiplerinin beyan ettikleri gelir (zarar beyan edilmesi hali dahil); 120 000 liraya (ziraî kazanç sahipleri ile ikinci sınıf tacirler için 90 000 liraya) aşağıda belirtilen hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılmasından sonra bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu şekilde tespit olunan tutardan 31 inci maddedeki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar vergi tarhına esas alınır.

ilave Edilecek Tutar

Yukarıda yer alan tutarlar asgarî hadlerdir. Bu tutarların beş katı ise, uygulanacak azamî hadleri teşkil eder.

Bakanlar Kurulu, bu maddede belirtilen tutarları, azamî hadleri aşmamak şartıyla, her yıl için % 25'ine kadar artırmaya yetkilidir. Bu artırımda, bir önceki yıl uygulanan tutarlar esas alınır.

Yıl içinde işe başlayan veya işi bırakan mükellefler için faaliyette bulunan süreler göz önünde tutulur.

Bu madde, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde işin devam ettiği yıllar ve bu yıllar için geçerli olan gösterge tutarları göz önüne alınarak topluca uygulanır.

Bu maddeye göre yapılacak tarhiyata itiraz, tahakkuk eden verginin tahsilini durdurmaz. Ancak, Danıştay ve vergi mahkemelerince bu davalar öncelikle ele alınır ve dosyanın tekemmül ettiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır.

Mükellefler kendilerine, eşlerine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait olup, yıllık beyannameye toplanması zorunlu olmayan vergiye tabi gelirleri bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde, bu esasa göre yapılan tarhiyat, Vergi Usul Kanununun düzeltme hükümleri çerçevesinde düzeltilir.

88 inci maddeye göre yapılacak zarar mahsubu ile 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler, yalnızca bu madde gereğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür.

Vergi incelemeleri ile saptanan matrah farkları üzerinden veya 111, 112, mükerrer 112, 113 ve 115 inci maddelere göre yapılacak tarhiyat, tarhiyata konu olacak farkların bu maddeye göre hesaplanan geliri veya bu gelire isabet eden vergiyi aşan kısmına inhisar eder. Şu kadar ki, bu maddenin veya 113 ve 115 inci maddenin uygulanmasında (Vergi incelemeleriyle beyanı zorunlu giderlerin daha yüksek olduğunun belirlenmesi durumu hariç) mükelleflerce 91 inci madde uyarınca beyan edilen ve hayat standardı göstergeleri arasında yer alan unsurlara ilişkin gider tutarları, bu maddede belirtilen tutarlara göre düşük ise maddedeki tutarlar yüksek ise beyan edilen tutarlar esas alınır.»

BAŞKAN — Bir mîsal vererek bunu rakamlarla izah etmenizi rica edeceğim.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Ankara'da serbest çalışan bir doktor beyanname verdi ve beyannameesinde «Senelik 181 bin lira gelirim var» dedi. Bu

maddenin hiçbir çelişkisi yok, 181 bin liranın vergisini verecek.

Beyanname «Zarar ettim» dedi veya 181 bin liradan az gelir gösterdi. Bu takdirde, evvela 120 bin liralık bir gelir; artı, bir de arabası var diyelim, 60 bin de arabası için; «Senin asgarî 180 bin liralık gelirin var» diyeceğiz. 180 bin liradan aşağı gösteremeyecek.

BAŞKAN — 180 bin lirayı nereden çıkardınız?.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — 120 bin lira yukarıda vardı, bir de arabası olduğu için 60 bin lira; olur; 180 bin lira.

BAŞKAN — Arabası yoksa?..

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — 120 bin lira. Ama otomobili, yatı varsa, onlarda 120 bin liraya ilave edilecek.

BAŞKAN — Ondan daha aşağı gösteremezler?..

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Hayır.

BAŞKAN — Yılda 120 bin lira ayda 10 bin lira eder; az bile.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Aslında az efendim ama, zamanla % 25'den aşağı olmamak üzere beş katına kadar artırma imkânı vardır. Onun için rakamlar başlangıçta çok düşük tutulmuştur.

BAŞKAN — 10 bin lira kalorifer parasını karşılamaz yani.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Onun da vergisini vermeyecek Sayın Başkanım; 180 bin liranın, 54 bin lira özel indirimi var. Ayrıca, kendisi için 7 200 lirasını, eşi için 5 400 lirasını, çocuğu için de 1 800 lirasını ki, toplam 68 400 lirasını düşecek, geri kalan 111 600 lirasının % 35'den 39 bin lira vergisini ödeyecek.

BAŞKAN — Peki, Bütçe - Plan Komisyonu olarak sizin hazırladığınız metinde rakam yok, asgarî ücrete bağlanmış. Asgarî ücret bugün 16 200 lira; bunu 12 ile çarparsak 194 400 lira eder, burada ise 120 bin lira.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Biz bunu sevk ederken asgarî ücret zaten 120 bin lira idi efendim.

BAŞKAN — Tabii o zaman öyleydi. 10 bin lira üzerinden yapılmış bu. Şimdi çoğaltılınca, bu rakamların da değişmesi lazım. Yani onun 120 bin lira değil, 190 bin lira falan olması lazım.

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KİAFA-OĞLU — Geçen seneki gelirlere uygulayacağımız için bu sene bu hadlerde dursun istiyoruz, gelecek sene de % 25 artırma yetkisini aldık zaten; artırarak gideceğiz.

BAŞKAN — Evet, geçen sene 10 bin liraydı; şimdi anlaşıldı.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Efendim, şöyle bir şey arz etmek istiyorum, müsaade ederseniz: Bir tüccar kabul edelim efendim; bunun kendisine ait 1 600 cc'lik bir arabası, bir de çocuğuna ait olmak üzere iki arabası var. Ayrıca bu tüccarın kirada bir apartman katı var, herhangi bir yerde de bir yazlığı var. Ayrıca bir sürat teknesi var ve bilmem hangi büyük kulübe, üye. Bir şöförü, bir hizmetçisi, bir de bahçıvanı var ve ayrıca da yılda bir kere karı, koca çocukları Avrupa seyahatine çıkarlar. Bunu, diyelim ki 1983 senesinde yaptı efendim.

Bunun göstereceği vergiye esas gelini, 3 855 000 liradan aşağı olamaz. Bu limitten aşağı gösterdiği zaman, bunlara sahipse, vergisini 3 855 000 liradan tahakkuk ettirecektir.

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KİAFA-OĞLU — Geliri bu olacak.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Geliri bu olacaktır, asgarî geliri budur, bundan aşağı gelir gösteremez, tabii bu hususlara sahipse. Bu maddenin ruhu bu efendim.

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KİAFA-OĞLU — Her şeye sahip olursa vergiye esas gelir beş milyon lira civarında oluyor, aşağı yukarı efendim.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Buna itiraz mı ediyorlar?

BAŞKAN — İtiraz edilecek bir yanı yok ki bunun.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Bu gibi insanlar var efendim.

BAŞKAN — Var tabii.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Hâlâ vergi vermiyorlar; bunlara sahipler, vergi vermiyorlar. Maliyenin getirmesindeki espri bu efendim. Bütün bunlara sahip, hâlâ zarar ettim diyor.

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KİAFA-OĞLU — Yüksek gelir beyan edenlerle zaten ilişkisi yok, hep beyan etmeyenler için.

BAŞKAN — Çok yumuşak tutulmuş bu, çok yumuşak tutulmuş. Çünkü aylık kazancı 10 bin lira kabul edilmiş; aylık kazancı 10 bin lira olan bir kimse-nin otomobili olur mu, ayrıca bir katı olur mu, ayrıca bir kotrası olur mu, ayrıca ahçısı, şöförü olur mu? Mükün değil. Bu gibilerinin aylık kazancı en aşağı 120 bin liradır. Yani biz bunu senelik dedik ya, onun aylığı 120 bin liradır; belki de günde kazanıyordur 120 bin lirayı. Onun için yumuşak tutulmuş.

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KİAFA-OĞLU — Sayın Başkanım, dün Danışma Meclisindeki görüşmeleri takip etseydiniz, bizim bu maddeyi dört saat mücadeleden sonra bir oy farkıyla nasıl geçirdiğimizi gördünüz.

BAŞKAN — Peki, niye Danışma Meclisinin metnini daha uygun görüyorsunuz? Onu bize izah eder misiniz, neresi daha iyi ki ona nazaran bunu kabul edelim?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Efendim, sistematiğini daha uygun bulduk.

Asgarî ücrete bağlamanın şu mahzuru var efendim: Bu sene 1982'ye ait gelirin beyannamesini verecek mükellef. Asgarî ücret daima sene sonunda belirleniyor. Gelirini temin ederken onu bilmiyor, yani bir meçhul içinde.

Bir diğeri de, burada yapılan hesaplara göre, senede en az kazanan adamdan yılda 30 bin lira istiyoruz. Halen alışılmış bir rakam var; peşin verginin de en az 30 bin lira olması lazım.

Böyle bir noktadan hareket ettik. Sonra teferruatı uygulama kabiliyeti bakımından biraz daha uygun geldi bize. Başlangıçta mükellefi de büsbütün vergi vermektен alıkoymaktan, ürkütmekten de kaçındık efendim.

Bunun yanı sıra, haklı olarak bu rakamların çok daha fazla olması gerektiğinin inancını da taşıyoruz efendim.

Maliye Bakanımız da buna katılıyor galiba

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KİAFA-OĞLU — Evet, bunun için de bir önerge hazırlamıştık zaten, Danışma Meclisinde görüşülen metin müzakere edilsin diye.

BAŞKAN — Gerek yok.

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KİAFA-OĞLU — Danışma Meclisinden geç çıktığı için, Amiralim kendi Komisyon metinlerini önceden bastır-mıştı, ondan dolayı kendileriyle anlaşarak bu önergeyi hazırlamıştık Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Ben her ikisini de oylarım. Hangisini kabul ederse Konsey, o yürürlüğe girer.

ORGĖNERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Efendim, Danışma Meclisinden gelen metinde, Hükümete bu miktarları beş katına kadar artırma yetkisi veriyor. Halbuki asgarî ücretin bu nispetlerde süratle yükseleceğini kabul edemeyiz tabii. Bu sene 16 200 lira, ama, seneye belki aynı seviyeyi devam ettireceğiz.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — İki senede bir.

ORGĖNERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — İki senede bir değişiyor. Halbuki şimdi Hükümet beş kata kadar bu miktarı artırma imkânına sahip ve belki de bunun iki katıyla girebilir bu sene tatbikata, alınacak kararlarla.

Binaenaleyh, daha esneklikle tatbikatin neticesine bakmak suretiyle vergi miktarını artırmak imkânına sahip Danışma Meclisinin metni efendim.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Efendim, zaten o metni de Sayın Akif Erginay ile görüşerek biz hazırlayıp verdik; yani bu Danışma Meclisinin metnini. Hem Danışma Meclisiyle bir pazarlık oldu, bu maddeyi kurtardık orada; hem de daha derli toplu bir tanzim şekli diye arz ettik. Dünyadaki örnekleri de zaten böyle.

Yalnız burada Yüksek Konsey uygun görünse, bu beş katı daha yukarı alalım, 10 katına falan diyelim.

BAŞKAN — İki de bir de bu kanun değişmesin...

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Evet efendim.

ORGĖNERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Bir de miktarları biraz makul hale getirelim efendim. 60 bin lira bütün benzin parası efendim.

BAŞKAN — Tabii.

ORGĖNERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Miktarları da biraz yükseltebiliriz. Asgarî ücretin esasına yükseltebiliriz. Mesela, Danışma Meclisinin hazırladığı metinde 1 600 cc'lik arabalar için 60 bin lira denilmiş, bizim Komisyonun hazırladığı metinde 97 200 liradır efendim. Binaenaleyh, 37 200 liralık bir fark var arada. Hiç olmazsa bunu 75 bin lira falan gibi makul bir hadde getirmek de mümkün.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Başkanım, sadece yüksek gelir gruplarını düşünmeyelim. Bunun içerisinde kasaplar, bak-

kallar herkes var; yani oradaki 120 bin liralık haddi onlar için koyduk. Bu bakımdan uygun buluyoruz. Onlar da beyana tabii, dükkân kiralari var, işçi masrafları var; dolayısıyla birdenbire yüklenmek iyi olmaz.

BAŞKAN — Zaten eğer «Beş katı» ifadesini biz sekiz, on katı haline getirirsek o kendiliğinden halledir.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Seneler itibariyle hallederiz.

BAŞKAN — Siz ne diyorsunuz?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKİAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — İzininiz olursa efendim, beş katı yerindedir.

Bir yanlış anlama olmasın diye arz edeyim: Bakanlar Kurulu bu sene isterse bunu iki katına çıkartmaz; her sene azami % 25 artıracaktır. Bunun manası, beş katına yedi senede çıkmaktır. Yedi seneye kadar bu kanun yasama organlarına birkaç defa gelecektir.

BAŞKAN — Benim soracağım bir nokta daha var. Komisyonun hazırladığı metinde, «Hayat Standardı Göstergesi» ndeki 4 üncü sırada, «Üye olunan refah kanıtı dernek ve kulüplerin her biri için» ifadesi Danışma Meclisinin hazırladığı metinde yok değil mi?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKİAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Hayır yok efendim.

BAŞKAN — Ne demek o «Refah kanıtı»

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKİAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Biz aslında tasarıdan aynen aldık onu; Rotary, Turing Kulüp gibi...

BAŞKAN — Onun ismi refah kanıtı mıdır?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKİAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet, öyle geldi tasarı; biz de aynen aldık efendim.

ORGĖNERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Gidiyor, kumar oynuyor büyük kulüplerde.

BAŞKAN — Refah kanıtı...

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — «Kumar oynanan kulüp» diyemiyoruz tabii...

BAŞKAN — Belki başka bir yere de üye olabilir; Büyük Kulüp var, bilmem başkası var...

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKİAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Biz aslında ko-

nu huzurunuzda gelsin diye koyduk, yoksa burada ona atırazımız yok.

BAŞKAN — Danışma Meclisi metninde yok bu ifade.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFA-OĞLU — «Çocuk okutma» vardı bizim ilk hazırladığımız metinde..

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Yurt içi ve yurt dışında özel tahsil durumları vardı, onları çıkardılar, biz de çıkardık; Danışma Meclisi de çıkardı.

BAŞKAN — Peki efendim.

Bu madde üzerinde başka söz isteyen var mı? Yok.

Evvvela bizim Bütçe - Plan Komisyonunun kabul ettiği 15 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Reddedilmiştir.

BAŞKAN — İlave edecek bir şey var mı efendim?

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Efendim, Danışma Meclisinin kabul ettiği metindeki miktarları acaba çoğaltalım mı, çoğaltmayalım mı? Fikrinizi alamadık efendim.

BAŞKAN — Çoğaltmayalım efendim.

Çünkü, Sayın Bakanın dediği gibi onların içinde zenginleri de var, orta hallileri de. Bir adam bakkaldır, otomobili de vardır hatta öte beri de taşıyordur. Şimdilik ıskırtılmeyelim.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFA-OĞLU — Bunu alırsak efendim, 60-70 milyar liralık bir ek gelir elde edeceğiz.

BAŞKAN — Şimdi, Danışma Meclisince kabul olunan ve 16 ncı madde olarak okuduğumuz metni oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

O halde, Danışma Meclisinin 16 ncı maddesi 15 inci madde olarak kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16. — Aynı Kanunun 117 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

«Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi Mart, Haziran ve Eylül aylarında; götürü usulde tespit edilen ticarî kazançlar ile serbest kazançları üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi ise Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Ancak, kazançları götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazanç sahiplerinden takvim yılı içinde işe başlayanlar, o yıla ait Gelir Vergisini bir sonraki yılın Gelir

Vergisi taksitleriyle birlikte ve üç eşit taksitte ödeyebilirler.»

BAŞKAN — Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bütçe yılının değişmesi nedeniyle, diğer vergilere de paralel olarak vergi tahsil sürelerini yeniden düzenlemiştir Maliye Bakanlığı.

BAŞKAN — Eskiden malî yıl Marttı, şimdi Ocak oldu, onu değiştirdi.

16 ncı madde üzerinde söz almak isteyen varmı?

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Bir husus var efendim, bütünlüğü sağlamak bakımından: Burada son fıkra yürürlükten kaldırılıyor. Halbuki yürürlükten kaldırılan hükümler 20 ncı maddede tadat edilmiş, bunu buradan oraya almamız daha uygun olacak.

BAŞKAN — Ama 117 nci maddenin bu?

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Efendim, 193 sayılı Kanunun 117 nci maddesi 193 sayılı Kanunun başka bentleri, hükümleri de yürürlükten kaldırılıyor.

BAŞKAN — 20 ncı maddede kaldırılan hükümler var.

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Hem uygulama bakımından, hem teknik bakımından daha uygun olacak efendim. Sırası geldiğinde 20 ncı maddeye bir ibare ilavesiyle bütünlük sağlanmış olacak.

BAŞKAN — Zaten 20 ncı maddenin (b) fıkrasında, «117 nci maddesi 1.1.1984 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır» diyor.

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Efendim, oraya «...bendi ile 117 nci maddenin son fıkrası» diye bir ilave, bütünlüğü sağlamış olacak; sırası geldiğinde tabii.

BAŞKAN — İyi ama, 117 nci maddenin hepsini yürürlükten kaldırıyor.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Mükerreri kaldırıyoruz Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Evet, mükerreri.

O da olabilir, burada da kalabilir; ama usul bakımından buradan çıkaralım onu.

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Uygulamacıya da kolaylık olur efendim.

BAŞKAN — O zaman, «Aynı Kanunun 117 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştiril-

miştir.» şeklinde olacak. «... ve son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır» cümlesi çıkarılacak.

Birinci fıkrayı öyle okuyunuz.

«MADDE 16. — Aynı Kanunun 117 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.»

BAŞKAN — Bu okunan son şekil üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi, bu değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17 nci maddeye geçmeden 15 inci madde üzerinde aklıma bir şey takıldı.

Tüccar, doktor veya ticaretle uğraşan bir kişinin otomobili var; ama ne kendi üzerine kaydettirmiş, ne çocuğu üzerine; başkası üzerine kayıtlı veya çocuğu devlet memuru olarak çalışıyor, bir yere girmiş. O zaman ondan bu farkı alamayacağız, şimdide bu yola sapacaklar. Kotrası mı var; kendi üzerinde göstermeyecek, başkası üzerine bir noter senedi yapacak, onda görünecek, kendisi kullanacak; vergiye tabi olmayan birisinin üzerinde gösterecek.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Düşük gelirli birinin üzerinde gösterecek.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Kimin üzerinde görünüyorsa vergiye o girecek efendim.

BAŞKAN — Hayır, memursa vergi vermeyecek.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Memura, «Nereden aldın onu?» diye soracağız tabii efendim.

BAŞKAN — Nereden soracaksınız, kimin aklına gelecek de soracak?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Bütün memurları servet beyanına tabi tutuyoruz, yeni kanun geliyor.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Bütün memurlar servet beyanına tabi tutulacak, yeni Anayasaya göre.

BAŞKAN — Bir sürü kafa çalışacak, bir şey bulacaklardır.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Bizim Gelir Vergisi Kanunumuza göre çocuk tabiri 18 yaşını doldurmamış ve ailesi ile birlikte oturanları kapsar, memur olmuş çocukları, reşit çocukları falan kapsamaz.

BAŞKAN — 17 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17. — Aynı Kanunun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Vergi Tevkifatının Yatırılması :

«Madde 119. — 94 ve 96 nci maddeler gereğince yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenler tarafından be-

yanname verecekleri süre içinde bağlı buldukları vergi dairesine yatırılır. Ancak, 94 üncü maddenin 8 numaralı bendinde yazılı kazanç ve iratların dağıtılmaması halinde yapılacak vergi tevkifatı; biri beyanname verme süresinde, diğerleri Kurumlar Vergisinin ikinci ve üçüncü taksitleriyle birlikte olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

BAŞKAN — Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Yukarıdaki gibi Sayın Cumhurbaşkanım, vergi ödeme tarihleri malî yılın değişmesi dolayısıyla yeniden düzenlenmiştir.

BAŞKAN — 17 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18. — Aynı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yetki :

«Mükerrer Madde 123. — 13, 17, 18, 21, 46, 47, 48 ve 53 üncü maddelerde yer alan maktu hadlerin ve miktarların her birini ayrı ayrı veya toplu olarak üç misline kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

BAŞKAN — Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, biraz evvel de zatiâliniz sormuştunuz, «bu maktu miktarlar az değil mi?» diye, Satış tutarı ölçüsü, göçmen muafılığı ölçüsü, serbest meslek kazançtan istisnası; bütün bunlar kanunda halen de yazılı. Ancak iki katına kadar artırmaya yetkili idi. Zamanla zaten bu iki katı dolmuş oldu, üç katına kadar diye yeni bir...

BAŞKAN — Gelecek sene de o dolar.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — İnşallah dolmayacak efendim, fiyat artışları böyle giderse. Çünkü geçmişte yüzde yüzlük fiyat artışları oldu, ondan dolayı.

BAŞKAN — 18 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19 uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19. — Aynı Kanunun geçici 12 nci maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«B) 1983 takvim yılına ait Gelir Vergisine tabi gelirler,

1 000 000 liraya kadar	% 36
3 000 000 liranın 1 000 000 lirası için	
360 000 lira; fazlası	% 41
5 000 000 liranın 3 000 000 lirası için	
1 180 000 lira; fazlası	% 49
10 000 000 liranın 5 000 000 lirası için	
2 160 000 lira; fazlası	% 59
15 000 000 liranın 10 000 000 lirası için	
5 110 000 lira; fazlası	% 69
25 000 000 liranın 15 000 000 lirası için	
8 560 000 lira; fazlası	% 74
25 000 000 liradan fazlasının 25 000 000 lirası için	
15 960 000 lira; fazlası	% 65

Nispetinde vergilendirilir.»

BAŞKAN — Bu nispetleri biz değiştirdik mi?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Arz edeyim efendim.

Sayın Cumhurbaşkanım, Malî Denge Vergisi 1983'te % 1 olarak uygulanacak ve ondan sonra tamamen yürürlükten kalkacak, yüksek malumları. Malî Denge Vergisinin eskiden matrahı Gelir Vergisinden başka idi, ayrı bir hesap idi. Halbuki, biz bunu geçen sene birleştirdik.

Ayrıca, Malî Denge Vergisinin kırtasiyeciliği diğer vergilerimize nazaran çok fazla; bazan mükellef sırf bu nedenle vergi vermekten kaçınıyor. Aslında, -bağışlayın- bunu ben niçin akıl edemedim diye de hırslandım; çünkü Maliye benden evvel davrandı, buradaki rakamlar % 1 eksigidir. Malî Denge Vergisini kaldırıyorlar, % 35'i % 36 yapıyorlar, Malî Denge de bir sene için buraya ilave edilmiş oluyor.

BAŞKAN — % 64 idi galiba?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, evet % 1 ilave ettik.

BAŞKAN — Ben onu geçen sefer de sormuştum, «Niçin % 74 iken % 65'e iniyor 25 milyonda fazlası» diye?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Dilimlere tabi olmadığı için, arz etmiştik geçen sene.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFA-OĞLU — Birisine «tavan vergi nispeti» diyoruz; öbürü, o tavanda teşekkül eden, ondan büyük gelirlere uygulanacak nihai nispet oluyor; ona da «nihai nispet» diyoruz.

BAŞKAN — 19 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyursunlar.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Herhalde Kurumlar Vergisi konu yine, «1983 takvim yılına ait Gelir Vergisi» dendi; yalnız o yıl için mi bu?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet, o yıl için; geçen sene kabul buyurduğunuz bir kanun ile 1985'e kadar bunları düzenledik, efendim. Yalnız bunu düzeltiyoruz, çünkü ötekilerde zaten Malî Denge Vergisini kaldırmıştık. Bu sene son efendim.

BAŞKAN — Sıfıra indiği için, o zaman % 35'e düşüyor.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet, daha fazladır, 1984'te % 25'e iniyor; bunu daha evvel kabul buyurmuşsunuz.

BAŞKAN — Gelir Vergisi 1983 için, ondan sonra 1984 için...

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Onlar aynen kalacak, çünkü o Malî Denge Vergisi yok, zaten kaldırıldı.

BAŞKAN — 19 uncu madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oyluyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, kaldırılan hükümlerle ilgili 20 nci maddeyi okutuyorum:

Kaldırılan Hükümler :

MADDE 20. — a) 1. 1598 sayılı Malî Denge Vergisi Kanunu ile aynı kanunun ek ve değişiklikleri,
2. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü bendi 1.1.1983 tarihinden;

b) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesi 1.1.1984 tarihinden; itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Şimdi buraya ilavemiz olacak.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, izin lütfederseniz, bir başka değişiklik de var.

BAŞKAN — Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, Danışma Meclisi metnini kabul edince, 1983'te beyan edilecek 1982 gelirlerine peşin vergi, değil, burada kabul buyurduğunuz hükümler uy-

gulanacak. Bu nedenle de, (b) maddesindeki, «1.1.1984» tarihi, «1983» olacak.

Sayın Cumhurbaşkanım, izniniz olursa maddeyi buna göre baştan okuyorum:

«Kaldırılan Hükümler :

MADDE 20. — 1. 1598 sayılı Malî Denge Vergisi Kanunu ile aynı kanunun ek ve değişiklikleri,

2. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü bendi, 117 nci maddesinin son fıkrası ve mükerrer 117 nci maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır» şeklinde olacaktır.

BAŞKAN — O zaman (a)'sı, (b)'si yok.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Hayır, sadece 1 ve 2 var.

BAŞKAN — 1 ve 2 var.

Tekrar okutuyorum:

«MADDE 20. — 1. 1598 sayılı Malî Denge Vergisi Kanunu ile aynı Kanunun ek ve değişiklikleri,

2. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesinin ikinci fıkrasının 3 numaralı bendi ile 117 nci maddesinin son fıkrası ve mükerrer 117 nci maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.»

BAŞKAN — «1.1.1983 tarihinde.»

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — «1.1.1983» tarihine lüzum yok, «yürürlükten kaldırılmıştır» dedik. Aşağıdaki yürürlük tarihi ile düzenlemiş olduk.

BAŞKAN — «Yürürlükten kaldırılmıştır.» Evet, orada tarihe gerek yok, çünkü zaten yürürlük tarihi belirtilmiştir.

20 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

20 nci maddeyi bu şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici Madde 1'i okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 1. — 2 nci madde ile değiştirilen 21 inci madde hükmü, 1982 takvim yılına ait olup 1983 takvim yılı Mart ayında beyan edilecek gelirler hakkında uygulanmaz.

BAŞKAN — Geçici 1 inci maddeyi açıklar mısınız?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Bu konuda Maliyenin bir önergesi var efendim.

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum:

Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına
Görüşülmekte olan Tasarının Geçici 1 inci Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederim.
Adnan Başer KAFAOĞLU
Maliye Bakanı

«GEÇİCİ MADDE 1. — 1 inci madde ile değiştirilen 18 inci madde ve 2 nci madde ile değiştirilen 21 inci madde hükümleri, 1982 yılına ait olup 1983 yılı Mart ayında beyan edilecek gelirler hakkında uygulanmaz.»

BAŞKAN — 1 inci maddeyi de koydunuz?..

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Evet.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Hükümet tasarısında bu mütercim ve müellifler yoktu, Danışma Meclisinde ilave edildi. Maliye onu da, 1982 değil 1983 gelirlerine uygulamak istiyor. 1982 için beyan edilecek olan gelirler eski miktarlar üzerinden olacak diye getirmişler.

İkincisi, gayri menkul gelirleri istisnası olan 120 bin lira 1983 gelirlerine uygulanacak, bu sene beyan edilecek miktarlara yine 40 bin lira muafiyet uygulanacak.

BAŞKAN — Sanatkârlar için yapılan teklif Danışma Meclisi tarafından mı verildi?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet.

BAŞKAN — Öyle ise orada geçici madde görüşülürken farkına varılmadı.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Biz farkında idik ama, görüşmeler uzamasın diye müdahale etmedik.

BAŞKAN — Geçici 1 inci madde üzerinde, Maliye Bakanı tarafından, verilen önerge hakkında söz isteyen var mı efendim? Yok.

Bu önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 1 inci madde olarak önerge kabul edilmiştir.

Geçici 2 nci maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 2. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 9 numaralı bendinde yer alan ve tam mükellef kurumlara ödenecek tahvilat faizlerinden tevkifat yapılmasına ilişkin hüküm 1.1.1983 tarihinden sonra ihraç olunan tahvillere ödenecek faizler hakkında uygulanır.

BAŞKAN — Geçici 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici Madde 3'ü okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 3. — 11 inci madde ile değiştirilen 96 ncı madde hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce gider yazılmak suretiyle hesaba ödeme kapsamına giren ve tevkifata tabi tutulmamış bulunan ödemeler hakkında da uygulanır.

BAŞKAN — Bu hangisi oluyor?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Biraz evvel yaptığımız bankaların tevkifatı idi, 96 ncı madde ile ilgili olarak yapılmıştır.

BAŞKAN — Geçici 3 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Bu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, izniniz olur mu?

BAŞKAN — Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Tekrar burada iznimize sığınacağım.

BAŞKAN — Geçici 3 üncü madde ile mi ilgili?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Hayır, geçici 4 üncü madde ile ilgili.

Danışma Meclisi metnini kabul ettiğimize göre, onun tamamlayıcısı olan Danışma Meclisinin geçici 5 inci maddesinin buraya geçici madde 4 olarak konulması gerekiyor, yüksek izniniz olursa.

BAŞKAN — O halde, her ikisini de okutayım.

Geçici 4 üncü maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 4. — «Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31.12.1983 tarihine kadar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı bentleri hükümleri uyarınca sermaye şirketine devrolunan ferdi işletmeler ile nevi değiştirmek suretiyle sermaye şirketi haline dönüşen kolektif ve adi komandit şirketlerin bilançoları 213 sayılı Vergi Usul Kanununun geçici 11 inci maddesinde belirlenen şartlar dahilinde ve anılan maddede yazılı emsaller esas alınmak suretiyle değerlemeye tabi tutulur. Bu değerlendirme dolayısıyla Türk Ticaret Kanununun değerlemeye ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Bu şekilde sermaye şirketine devrolunan ferdi işletmenin sahip veya sahipleri ile sermaye şirketi haline dönüşen kolektif ve adi komandit şirketlerin or-

taklarına değerlendirilmiş bulunan bilançolara göre hesaplanan öz sermaye tutarında ortaklık payı verilir.

Yukarıdaki hükümlere göre devir veya nevi değiştirme halinde yahut bilançoları yeniden değerlemeye tabi tutulmuş bulunan ferdi işletmelerde kolektif ve adi komandit şirketlerin 31.12.1983 tarihine kadar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı bent hükümlerine göre sermaye şirketine devrolunması veya nevi değiştirmeleri halinde, devralan veya nevi değiştirme suretiyle kurulan sermaye şirketlerinin bilançolarında yer alan aktif kıymetler, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun geçici 11 inci maddesinde Kurumlar Vergisi mükellefleri için belirlenen esaslara göre amortismanına tabi tutulur.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun geçici 11 inci maddesi uyarınca bilançoları yeniden değerlemeye tabi tutulan ferdi işletmelerle kolektif ve adi komandit şirketlerin 31.12.1983 tarihinden sonra 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı bent hükümlerine göre sermaye şirketine devrolunması veya nevi değiştirmeleri halinde, ferdi işletmelerin sahip veya sahipleriyle kolektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarına yeniden değerlendirme katsayıları uygulanmamış bilançolarına göre hesaplanan öz sermayeleri tutarında ortaklık payı verilir. 31.12.1983 tarihinden sonra ferdi işletmeleri devralan veya nevi değiştirme suretiyle kurulan sermaye şirketlerinin bilançolarında yer alan aktif kıymetler yeniden değerlemeye tabi tutulmadan önceki değerleri üzerinden amortismanına tabi tutulur. Bu şirketlerin bilançolarında gösterilen değer artış fonları ise, yeniden değerlemeye tabi tutulan aktif kıymetlerin satışı veya şirketlerin tasfiyesi halinde birikmiş amortismanlar gibi işleme tabi olur.»

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Çünkü bir yıl uygulanacak, 31.12.1983'te bitecektir efendim.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Aslında daha teferruatlı bilgi vermek gerekirse, yüksek müsamahanıza sığınarak belirtmek isterim; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu da 1.1.1983 tarihinden itibaren kabul buyuracağınızı varsayarak bu madde huzuruza getirilmiştir. Yeniden değerlendirme yeni esaslara bağlanmıştır. Ancak, burada zikredilen geçici 11 inci madde, şu anda da o kanunda geçici 11 inci madde olduğu için tatbikatta boşluk yaratmayacaktır efendim.

BAŞKAN — Demin belirttiğiniz geçici 5 inci maddeyi buraya koyacak mıyız?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet, o konulacak.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Bundan sonra ayrıca konulacak efendim.

BAŞKAN — Geçici 4 üncü madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Danışma Meclisinin kabul ettiği metinde böyle uzun bir geçici madde yok.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Efendim, Danışma Meclisinin bir 8 inci maddesi var; onu buraya monte etmek aslında vergi kanunlarının yapısı bakımından daha uygun olduğu için, onu değil, bunu huzurunuzda getirdik.

BAŞKAN — Şimdi okunan geçici 4 üncü madde-deki hususlar Danışma Meclisinin metninde yok.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Efendim, elinizdeki metnin 16 ncı sayfasının sonunda Danışma Meclisinin kabul ettiği 8 inci madde var.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Orada bu hükümlerin geçici olduğu kabul edilmeyip devamlı madde imiş gibi nazarı itibare alınmış. Halbuki geçici hükümlerdir. O nedenle Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu o hükümleri geçici 4 üncü madde şeklinde düzenlemiştir.

BAŞKAN — Danışma Meclisinin 8 inci maddesi, geçici 4 üncü madde olarak düzenlenmiş. Niye geçici maddeye koyduk bu hükümleri?

Geçici 5 inci maddeyi okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 5. — 1982 yılında gerçek usulde vergiye tabi ticarî ve meslekî kazanç sahiplerinden 1.1.1983 tarihinde yürürlükte olan götürü usulde vergilendirilmenin genel ve özel şartlarını taşıyanlar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 50 nci maddesi hükmü dikkate alınmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere götürü usulde vergilendirme usulünü seçebilirler.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Bu madde üzerinde bir değişiklik teklifimiz var efendim.

Dün akşam kabul edilen bu madde ticarî kazançlar için uygun, ancak meslekî kazançlar için uygun değil. Teklifimiz şu : «Vergiye tabi ticarî kazançlar» dan sonraki «ve meslekî» tabirinin çıkması lazım.

BAŞKAN — Yani, «1982 yılında gerçek usulde vergiye tabi ticarî kazanç sahiplerinden...» şeklinde olacak. Öyle mi?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Evet efendim.

BAŞKAN — Meslekî kazanç sahiplerini niye çıkardık? Onlar götürü usulde vergilendirilmelerini istemeyeceklerdir.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Hayır efendim, onlar ismen yazılmışlardır; sünnetçi, gezici berber falan diye götürü serbest meslek kazanç sahipleri. Orada yüksek tahsili icap ettiren meslekî faaliyetler zaten serbest meslek faaliyetidir denmiştir. Oradaki serbest meslekten geçiş yapmak imkânı yoktur. Yani, onlar götürü usulde vergiye tabidir diye kanunda tarif edilmiştir. Halbuki ticarî kazançta hâsılât büyüklüğüne göre, dükkânının büyüklüğüne göre, satış büyüklüğüne göre, alım büyüklüğüne göre götürülük şartlarını kaybedenler geçiş yapıyorlar ve elimizdeki mevcut kanuna göre de geçiş yapmış olanlar tekrar götürüye dönüyor. Halbuki, geçiş yapmış, aslında götürü olacak mükellefleri, şimdi yeni kabul edilen geçici 116 ncı madde ile bir vergileme sistemine tabi tutuyoruz. Eskiden, götürülük şartını kaybetmiş olduğu için geçiş yapmış olanlar tekrar götürülük tercih etsinler diye, bir defaya mahsus biz müsaade ediyoruz.

BAŞKAN — Bir imkân tanımış oluyorsunuz?..

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Evet. Çünkü o götürülük hacimlerini de, bugün Resmî Gazetede neşredebileceğimiz kararname ile, artırdık. Orada da götürülük hacimlerini büyütüyoruz. Eskiden 600 bin liralık alım yapan götürülük haddini kaybederdi, şimdi 900 bin liraya çıkarıyoruz; fiyatların artmış olması dolayısıyla. Bunlardan da aynı hadlere ulaşanlar oraya dönecekler, bir defaya mahsus olmak üzere.

BAŞKAN — Maddeyi teklif edilen şekliyle okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 5. — 1982 yılında gerçek usulde vergiye tabi ticarî kazanç sahiplerinden 1.1.1983 tarihinde yürürlükte olan götürü usulde vergilendirilmenin genel ve özel şartlarını taşıyanlar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 50 nci maddesi hükmü dikkate alınmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere götürü usulde vergilendirme usulünü seçebilirler.

BAŞKAN — Maddenin yeniden okunan şekli üzerinde söz almak isteyen?.. Yoktur.

Geçici 5 inci maddeyi değişik bu şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici 6 ncı madde olarak bir önerge var, okutuyorum :

Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tasarıya aşağıdaki geçici 6 ncı maddenin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Adnan Başer KAFAOĞLU
Maliye Bakanı

«GEÇİCİ MADDE 6. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa bu Kanunun 15 inci maddesi ile eklenen mükerrer 116 ncı maddesi hükmü ticarî, ziraî ve meslekî kazançlarından dolayı 1982 takvim yılında gerçek usulde vergilendirilen mükellefler hakkında da uygulanır.

Şu kadarki 1983 yılında gerçek usulden götürü usule geçenler ile 15.4.1983 tarihine kadar faaliyetlerini terk edenler hakkında 1982 yılı ve 1.1.1983 - 15.4.1983 dönemi için mükerrer 116 ncı madde hükmü uygulanmaz.»

BAŞKAN — Evet Küçükahmet.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, hayat standardı diye yeni bir müessese getirdik ve bu sene de uygulayacağız diyoruz. Olabilir ki birçok kimse, biz bunu bilseydik bu hizmeti yapmazdık, vazgeçerdik tüccarlıktan, vazgeçerdik bu doktorluktan, avukatlıktan diyebilirler. O halde, size dörtbuçuk aylık bir düşünme fırsatı veriyoruz diyoruz; Nisanın 15'ine kadar. Nisanın 15'i dememizin sebebi, beyanname verme süresi o tarihe kadar olduğu için; bir kere daha düşünün, vazgeçecekseniz hakkınız baki, vazgeçin diyebilmek için, şikâyetleri önlemek için efendim.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Efendim, akşam, Danışma Meclisinin metnine de geçici 5 inci madde olarak girdi. Önümüzdeki metnin 28 inci sayfasında geçici 5 inci madde olarak var. Tabii ki, müzakereye Konsey Bütçe Encümeninin metninden devam ettiğimiz için tahrir getirmiş olduk.

BAŞKAN — Onu buraya ilave etmiş olduk.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Evet efendim.

BAŞKAN — Peki, bu önerge üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Bu önergeyi geçici 6 ncı madde olarak oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu önergeyi, geçici 6 ncı madde olarak ilave ediniz.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, burada bir tahririmiz daha var, müsaade ederseniz, geçici 7 ncı madde olarak konulmasını arz ederim.

BAŞKAN — Peki verin efendim.

Maliye Bakanının verdiği önergeyi, (geçici 7 ncı madde olarak) okutuyorum :

Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tasarıya aşağıdaki geçici 7 ncı maddenin eklenmesini arz ederim.

Adnan Başer KAFAOĞLU
Maliye Bakanı

«GEÇİCİ MADDE 7. — 1475 Sayılı İş Kanununa tabi olup da, 12.7.1975 ile 13.4.1980 tarihleri (bu tarihler dahil) arasında işten çıkan veya çıkarılan hizmet erbabına ödenen işten çıkma tazminatının her hizmet yılı için, günlük asgarî ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katını ve en fazla 24 yıllık tutarını aşmayan kısmı gelir vergisinden müstesna tutulur. İstisnanın hesaplanmasında yıl kesirleri tama iblağ olunur.

Bu madde hükmünün uygulanmasında Vergi Usul Kanununda yer alan düzeltmeye ilişkin hükümler göz önünde bulundurulur. Bu maddeye dayanılarak mükellefler ve vergi sorumluları adına vergi tarh edilemez.»

BAŞKAN — Bununla 1475 sayılı Kanunun ilgisini var mı?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Evet efendim. Yüksek malumularınız, 12 Eylül 1980'den önce kıdem tazminatı hudutsuz kalmıştı ve o sırada bir sürü uygulama oldu. Biz de, o kıdem tazminatlarının hepsini vergiledik. Bilahare, siz eski haline; yani 7,5 katına getirdikten sonra, eskiden vergilendirilenlerden fazla aldığımız verginin iadesi icap ediyor. Biz, o zaman vergilemeyi haksız yaptık diye düşündüğümüz için, vergisini iade etmek istiyoruz.

Sayıştay da; «Bütün bunları, tahsil edilmiş vergileri niye iade ediyorsunuz?» diye saymanlara zimmet çıkarıyorlar ve bir sürü davaya muhatap oluyoruz. Sa-

yıştaya zimmet çıkaracağı için, muhasipler ödemi-
yor. İşçiler aleyhimize dava açıyor. Yüzlerce, binler-
ce dava arka arkaya geldi. Mahkemeler de; «Vergi
idaresi ödemekte haklıdır» diyor. Saymanlarımızın
ödeme yapması için böyle bir maddeye ihtiyacımız
var; «davalardan kurtulalım, boş yere de avukatlık
ücreti ödemeyelim» diye. Biz; «ödeyin» diye emir ver-
diğimiz halde, Sayıştay kabul etmediğinden, sayman-
lara zimmet çıkardığı için ödemiyorlar. Ancak, ila-
mını alıp giden işçilere ödüyorlar. Biz şimdi, bütün
işçilere ilamlarını vermiş oluyoruz.

BAŞKAN — Gelir Vergisinin içine soktunuz...

**MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFA-
OĞLU** — Evet, aldığımız vergi Gelir Vergisi çünkü
efendim, onu iade ediyoruz.

BAŞKAN — Sayın Küçükahmet, Komisyon ola-
rak siz ne diyorsunuz?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET
(Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cum-
hurbaşkanı, bu madde Hükümet tasarısında vardı,
Danışma Meclisi de kabul etti. Aslında, biz de bu
maddeyi, bundan bir sene evvel Maliye Bakanının
teklifi üzerine huzurunuzda getirmiştik. Ancak, o ta-
rihte söylediklerimi bir kere daha tekrarlayayım. 1975
ila Nisan 1980 arasını kapsayan; yani üzerinden as-
garî 2,5 azamî de 9 sene geçmiş bir uygulamadır. Ken-
di içinde bir işleme tabidir; nasıl yürüyorsa, öyle yü-
rüyor bu. Aslında, Maliye Bakanımızın Sayıştayla
konuşup meseleyi halletmesi lazımdır. O tarihte de,
«Biz bunun içine girmeyelim» dedik ve siz haklı bul-
muştunuz. Nitekim, şu anda da Sayın Komutanımın
bana havale ettiği; «Bunları tetkik et, bana malumat
ver» dediği mektuplardan, şu anda 4 tane işçi mek-
tubu var. Bu çıkarsa, işçinin lehine bir iş yapıyoruz;
ama aleyhine tefsir ediliyor, «Ölürüz, biteriz» diye
de mektuplar var efendim.

**MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFA-
OĞLU** — Şimdi 12 bin tane de davalı var efendim.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET
(Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Biz takdirini-
ze arz ederiz.

BAŞKAN — Sayıştay, bu durumdaki işçilerin
açtıkları davaları kazandıklarını bildiği halde, hâlâ
o kararı vermekte ısrar mı ediyor?

**MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFA-
OĞLU** — Tabii efendim, artık onu içtihat haline getir-
miş. Her murakıp gidiyor, iş bulmuş gibi hemen
bunları yazıyorlar ve sayman, «bana zimmet çıkacak»
diye ödemekten korkuyor.

BAŞKAN — Yalnız, Anayasaya biz bir madde
koyduk. Vergi mahkemeleri kime bağlı? Danıştaya
bağlı; onun verdiği karar esastır, dedik.

**MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFA-
OĞLU** — Tabii, mahkemeye gidince onu esas alı-
yor. İşçiler mahkemeye gitmesin, diye bunu yapıyo-
ruz.

BAŞKAN — Güzel, bunu da koyalım. Sayışta-
yın da yaptığı biraz terslik, Anayasaya bu maddeyi
koyduktan sonra, uymaya mecburdur. O zaman de-
mek ki, Anayasa çıkmamıştı, ondan dolayı vermiştir.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güven-
lik Konseyi Genel Sekreteri) — Danıştaya gitmemiş-
lerse dava açılmamışsa...

BAŞKAN — Gitmiş, vergi olduğu için vergi mah-
kemesine gitmiş.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güven-
lik Konseyi Genel Sekreteri) — Hayır, mağdur iti-
raz etmemişse mesele yok efendim; yani vergisi kesil-
enler itiraz etmemişlerse, Danıştay bir karar alma-
mışsa, tabii, Sayıştay kendi başına buyruk gider.

BAŞKAN — O zaman bu maddeyi koymak la-
zım.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güven-
lik Konseyi Genel Sekreteri) — Evet.

BAŞKAN — Bu geçici 7 nci madde olarak tek-
lif edilen Maliye Bakanlığının önergesi üzerinde söz
almak isteyen var mı efendim?

Bizim Komisyon da buna katılıyor, zannediyo-
rum, bu işin halledilmesi için; şimdye kadar halle-
dilmediğine göre; değil mi?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET
(Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Tabii, yalnız
Maliyenin de bir açıklaması lazım. Vatandaş, vergi
kanunu içinde vergi lafı duyunca tedirgin oluyor.
Kendisine para verileceği halde, kendisinden para
alınacağı zehabına kapılmış.

BAŞKAN — Onu bir izah etmek lazım.

Komisyon da buna katılıyor.

Bu madde üzerinde söz almak isteyen var mı?
Yok.

Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul eden-
ler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 7 olarak bu önerge yer alacaktır.

Yürürlük maddesi olan 21 inci maddeyi okutu-
yorum :

Yürürlük :

MADDE 21. — Bu Kanun 1.1.1983 tarihinden
geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gi-
rer.

BAŞKAN — 21 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22 nci maddeyi okutuyorum :

Yürütme :

MADDE 22. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 22 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — 3.6.1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/576; M. G. Konseyi : 1/467) (D. Meclisi S. Sayısı : 276; M. G. Konseyi S. Sayısı : 517) (1)

BAŞKAN — Şimdi, gündemimizin ikinci sırasına geçiyoruz.

İkinci sırada, 3.6.1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu yer alıyor.

Bu rapor 517 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştır.

Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı, Sayın Bakan ve ilgililer yerlerini almışlardır.

Tasarının tümü üzerinde görüşme açıyorum.

Sayın Küçükahmet bir açıklamada bulunacak mısınız?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bir ilave açıklamam yok.

BAŞKAN — Maddeler üzerinde, gerekirse açıklamada bulunursunuz.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Emredersiniz efendim.

BAŞKAN — Tasarının tümü üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

3.6.1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki 9 numaralı bent eklenmiştir.

«9. Kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tespit edilen hadler saklı kalmak üzere, menkul kıymetlerin itibarî değerlerinin altında satışından doğan zararlar ile ödenen komisyonlar ve benzeri her türlü giderler.»

BAŞKAN — Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, kurumlar tahvil çıkartıyor, tahvili bankerlere getiriyorlar, üzerinde yazılı itibarî değerinin altında bir değerle veriyorlar. Ancak, bu arada kalan farkı da zarar göstererek vergiden kaçırıyorlar. Yani, bir yerde bankerleri Devlet Hazinesinden beslemiş oluyoruz. Ona mani olacak bir hükümdür. Maliye Bakanlığımız banka ve bankerlik müesseselerini düzeltmek için ciddi bir seri tedbirler almaktadır. Küçük bir tedbirdir; ama, bunlara hizmet eden bir tedbirdir.

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?

Buyurun Sayın Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANİ ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Sayın Cumhurbaşkanım, Hükümet tasarruflarımızda ve Danışma Meclisinden geçen metinde 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 11 inci fıkrasında tadat edilen vakıflara ait bir hüküm getirmiştik. Sayın Amiralimin Başkanı bulunduğu Bütçe - Plan Komisyonu benimsemediği için metne girmemiş durumda.

Önce ben arzımı yapayım, benimsenirse bu takirri sonra verelim.

Yüksek malumlarınız, vakıflar, Kurumlar Vergisine tabi müessese değildirler; fakat vakıfların iktisadî işletmeleri Kurumlar Vergisine tabidir. Ancak, bilahara çıkan bir kanunla Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti verilen vakıfların işletmeleri de vergiden muaf duruma getiriliyor. Halbuki, işletme ayrı bir ünitelidir, işletmede vakfın hissesi ayrı bir ünitelidir. Vakfın hissesini biz hiçbir şekilde vergilemek istemiyoruz; fakat işletmenin kendisi, vakfa da ait olsa bir

(1) 517 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

iktisadî teşebbüstür ve iki nedenle vergilemeye tabidir.

Birinci neden; Türkiye'deki bütün işletmeler, fabrikalar, imalathaneler, çiftlikler, hepsi, bütün işletmeler vakıflara ait olsa Devlet hiç vergi almayacak mı? Demek ki işletme mefhumu vakıf mefhumundan ayrı. Sahibi vakıf da olabilir, kişi de olabilir işletmenin. Her türlü işletme vergiye tabidir diyoruz.

Bunun diğer bir nedeni de; vakfa ait işletmelerle, aynı işi yapan fakat vakfa tabi olmayan işletmeler rekabet esasına göre rekabet edemez duruma gelirler. Birisi % 41 vergi ödemekle mükellef olacak, diğeri vergisiz ticaret veya imalat yapacak. Bu da piyasa mekanizmasını esaslı şekilde zedeler.

Bu sebeple vakıfların iktisadî işletmelerini vergiye tabi tutuyoruz. Yalnız bir çeşit vakfı hariç tutuyoruz ki, piyasada herhangi bir şekilde bu vakıflar rekabet esasına gitmezler ve bütün Türkiye'deki işletmelerine de sahip olmak iddiasında değildirler. Bu da yalnızca Silahlı Kuvvetlerin vakfıdır diye düşünüyoruz. Silahlı Kuvvetler vakıfları hariç olmak üzere, diğer vakıf işletmelerinin işletme kazançlarını verginin şumulü içerisine almak istiyoruz bu madde ile.

BAŞKAN — Bu Hükümetin teklifinde var mıydı?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Hükümetin teklifinde vardı. Danışma Meclisi de kabul etti galiba.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Danışma Meclisi kabul etti. Orada da çok mücadele ettik bunun için.

BAŞKAN — Doğrudur; bizim Bütçe - Plan Komisyonu niye, çıkardı? Mesela bir vakfın bir mobilya fabrikası var, o hiç vergi vermiyor...

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Öbür mobilya fabrikaları vergi veriyor, vermeyen gayri meşru rekabete giriyor. İnşaat şirketleri var.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bunu huzurunuzda getirmemiş olmamızın nedeni, bu espiye katılmadığımızdan değil; daha ileri düşündüğümüzden. Türkiye'de 123 - 125 tane vergi bağışıklığı tanınan vakıf var. Vergi bağışıklığı tanıma yetkisi Bakanlar Kurulunun. Bakanlar Kurulunun evvela bunları bir ayrıma tabi tutup, yetkisini kullanması lazım. Dinî vakıflar var ki, senelik geliri 2 - 3 milyar.

BAŞKAN — Onu ayrıca yapalım; ama, bunu çıkarmazsak şimdi...

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Biz vakıflara vergi muafiyeti tanırken, bu işletmelerin muafiyeti yoktu. Bu sonradan kanuna girdiği için, Maliye olarak biz perişan olduk.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — O da beraber düşünülün diye.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Şimdi elimde 20'ye yakın Maliye müfettişi ve hesap uzmanı raporu var ki, bu vakıfların istisnadan çıkarılması, Bakanlar Kuruluna verilmiş olan şeyleri...

BAŞKAN — Onu bir elemek lazım.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Bu hüküm geçtikten sonra bütün o şekilde olan vakıfların muafiyetini kaldıracacağız.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — İki defa bu konu huzurunuzda geldi, bunu iki defa söyledim. İzininiz olursa, başışlayın, bir defa daha huzurunuzda söyleyebilmek için koymadık efendim. Aslında vakıfların bir elden geçirilmesi gerekir, işletmelerin değil. Vakıfların kendilerinin vergi muafiyeti bakımından bir elden geçirilmesi lazım.

BAŞKAN — Doğrudur.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Bunu kabul ederseniz biz hemen getiririz efendim.

BAŞKAN — Ne kadar zaman sonra getirebileceksiniz bize?

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Bizim kendi yetkimiz var efendim, hepsinin muafiyetini kaldırırız.

BAŞKAN — Tamam, hemen getirin.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Tabii efendim, derhal.

BAŞKAN — Danışma Meclisi metninin 21 inci maddesini, madde başlığı aynen kalmak kaydıyla, 1 inci madde olarak okutuyorum :

MADDE 1. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 11 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«11. Safi kurum kazancından, gelirlerinin tamamını Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmeye tahsis eden vakıflardan Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınanlara sermayeye iştirak nispetinde ödenecek miktarlar.»

BAŞKAN — Burada «onlar hariç» ibaresi geçmedi ki.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Hayır, bunlar istisnaların içindeydi, onları yazmayınca istisnanın içine alınmamış oluyorlar.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Yalnız bunlar istisna kalmış oluyor Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Evet.

1 inci madde olarak bu yer alıyor değil mi?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet efendim.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Kurumlar Vergisi değişikliğinin 1 inci maddesi bu oluyor.

BAŞKAN — Bu okunan 1 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler kabul edilmiştir.

Komisyonun 1 inci maddesini 2 nci madde olarak okutuyorum :

MADDE 2. — Aynı Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki 9 numaralı bent eklenmiştir.

«9. Kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tespit edilen hadler saklı kalmak üzere, menkul kıymetlerin itibarî değerlerinin altında satışından doğan zararlar ile ödenen komisyonlar ve benzeri her türlü giderler.»

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Aynı Kanununun 24 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kurumlar Vergisi tevkifatı;

a) Ücretlerden % 30,

b) Serbest meslek kazançlarından % 30,

c) Gayri menkul sermaye iratlarından % 30,

d) Menkul sermaye iratlarından;

aa) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5, 7 ve 12 numaralı bentlerinde yazılı ödemelerden % 25,

bb) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 6 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 30, bunun dışında kalan menkul sermaye iratlarından % 20 (Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri uyarınca vergi tevkifatına tabi tutulan kazanç ve iratlardan bu madde hükmüne göre ayrıca tevkifat yapılmaz),

e) Telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, alameti farika ve benzeri gayri maddî hakların satışı, devir ve temlikî mukabilinde alınacak bedellerden % 35,

Nispetine göre yapılır.»

«Bakanlar Kurulu dar mükellefiyete tabi kurumların yukarıdaki bentlerde belirtilen kazanç ve iratlarından yapılacak vergi tevkifat nispetlerinin her birini ayrı ayrı yarısına kadar indirmeye veya yukarıdaki nispetleri aşmayacak surette yeniden tespit etmeye yetkilidir.»

BAŞKAN — Gelir Vergisi Kanununda yaptığımız gibi oldu bu.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Evet, 105 inci maddede Bakanlar Kuruluna yetki verdik, onu düzelttik.

Burada rakamsal olarak da, tespit edebildiğim kadarıyla, gayri menkul sermaye iratlarında bu nispet % 25'ti, % 30'a çıktı burada.

BAŞKAN — % 25'ti, % 40 yapmıştık onu.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe-Plan Komisyonu Başkanı) — Burada % 30'a çıktı, o orada efendim.

MALİYE BAKANI ADNAN BAŞER KAFAOĞLU — Kurumlar Vergisindekiler. Yalnız Kurumlar Vergisinde tevkifat yoktur aslında. Bu, dar mükellefiyete tabi kurumlar, yani yabancıların gelirlerinden yapacağımız tevkifatla ilişkilidir 24 üncü madde.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okuyunuz.

MADDE 4. — Aynı Kanununun 40 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ödeme Süresi :

Madde 40. — Kurumlar Vergisi, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Hesap dönemleri veya beyanname verme süreleri Maliye Bakanlığınca tayin olunan mükellefler tarafından biri beyannamenin verildiği ayda, diğerleri ise, bu ayı takip eden üçüncü ve altıncı ayda olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.

BAŞKAN — Bu da, malî senenin değişmesi dolayısıyla değiştirilmiştir.

4 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okuyunuz.

Yürürlük :

MADDE 5. — Bu Kanun 1.1.1983 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 5 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okuyunuz.

Yürütme :

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimize göre görüşülecek başka konu bulunmadığından, bilahare tespit edilecek gün ve saatte toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 17.55

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

126 NCI BİRLEŞİM

31 Aralık 1982 Cuma

Saat : 14.00

I. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 31.12.1960 Gün ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması ile 1598 sayılı Malî Denge Vergisi Kanununun Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe-Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/576; M. G. Konseyi : 1/467) (D. Meclisi S. Sayısı : 276; M. G. Konseyi S. Sayısı : 518)

2. — 3.6.1949 Gün ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/576; M. G. Konseyi : 1/467) (D. Meclisi S. Sayısı : 276; M. G. Konseyi S. Sayısı : 517)

3. — Hâkimler ve Savcılar Kanunu Tasarısı. (1/262)

4. — 1730 sayılı Yargıtay Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısının Danışma Meclisince kabul olunan metni ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/10; M. G. Konseyi : 1/363) (D. Meclisi S. Sayısı : 87; M. G. Konseyi S. Sayısı : 394)

5. — Sendikalar Kanunu Tasarısı. (1/235)

6. — Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu Tasarısı. (1/236)

7. — 1475 sayılı İş Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı. (1/269)

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 518

31.12.1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3.6.1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/576; M. G. Konseyi : 1/467)

(D. Meclisi S. Sayısı : 276)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü : 06/3002/3263

30 Aralık 1982

Konu : Kanun Tasarısı.

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 30 Aralık 1982 tarihli 37 nci Birleşiminde görüştükçe açık oy ile kabul edilen, 31.12.1960 Gün ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3.6.1949 Gün ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK

Danışma Meclisi Başkanı

Not : Bu Kanun tasarısı Danışma Meclisi Genel Kurulunun 29. 30.12.1982 tarihli 36 ve 37 nci Birleşimlerinde görüşülmüştür.

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : K. K. T. D. 18/101 - 1374/07305

14 Aralık 1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 7 . 12 . 1982 tarihinde kararlaştırılan «31 . 12 . 1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3 . 6 . 1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

31 . 12 . 1960 GÜN VE 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU İLE 3 . 6 . 1949 GÜN VE 5422
SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KA-
NUN TASARISI VE GEREKÇESİ

GENEL GEREKÇE

Bilindiği gibi, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda son iki yıl içinde çeşitli Kanunlarla değişiklikler yapılmış bulunmaktadır.

Ancak, değişikliklerden bu yana geçen dönem içinde bir kısım vergi kanunlarında yapılan değişikliklere paralel olarak yeni teknik düzenlemelerin yapılması gerektiği gibi, bu dönem içinde uygulamanın ortaya çıkardığı ihtiyaçlarında giderilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Bu nedenlerle, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında değişiklik yapan «31 . 12 . 1960 gün ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3 . 6 . 1949 gün ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» hazırlanmış bulunmaktadır.

31 . 12 . 1960 GÜN VE 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU İLE 3 . 6 . 1949 GÜN VE 5422
SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KA-
NUN TASARISI MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile, mesken olarak kiraya verilen gayrimenkullerden elde edilen hâsılataya uygulanan 40 000 liralık istisna, günün koşullarına uygun olarak 120 000 liraya yükseltilmektedir.

Madde 2. — Bu madde ile, Gelir Vergisi Kanununun 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendi değiştirilerek, fiili yemek ve yatmak giderleri karşılığı yapılan ödemelerin harcırah gündeliğinin mukayesesinde dikate alınmaması esası getirilmektedir.

Madde 3. — Bu madde ile, gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde eşin ücretine 1/2 oranında uygulanan özel indirim tutarının tam olarak uygulanması öngörülmektedir.

Madde 4. — Bu madde, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenen vergilerin, ticarî kazancın tespitinde gider olarak indirileceği hususuna açıklık getirmek amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 5. — Bu madde, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenen vergilerin serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak indirileceği hususuna açıklık getirmek amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 6. — Bu madde ile, menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından doğan kazançların vergilendirilmesine ilişkin 2361 sayılı Kanunla getirilen vergilendirme esasları değiştirilerek, menkul kıymetlerin iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde veya iktisaptan evvel elden çıkarılmasından sağlanan kazancın 100 000 lira-yı aşan kısmının değer artışı kazancı olarak vergilendirilmesi, menkul kıymetin iktisap tarihinden itibaren bir yıl geçtikten sonra elden çıkarılmasından sağlanan kazançların ise, vergilendirilmemesi öngörülmektedir.

Madde 7. — Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi işletmenin, sermaye şirketine devrolunması veya kollektif ve adi komandit şirketlerin sermaye şirketine dönüşmesi halinde değer artışı kazancının hesaplanmayacağı ve vergilendirilme yapılmayacağına ilişkin yürürlükteki 81 inci madde hükmünün Ticaret Kanunu hükümlerine paralel olmaması nedeniyle bu maddeden beklenen fayda sağlanamadığından anılan madde yeniden düzenlenmektedir.

Yeni düzenleme ile, kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi işletmenin sermaye şirketine devrolunmasında veya kollektif ve adi komandit şirketlerin sermaye şirketlerine dönüşmesi halinde devir bilançosunun Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre değerlendirilmesine imkân tanınması ve değerlemeden doğan farkın, vergilendirilmemesi suretiyle maddeye işlerlik kazandırılmıştır.

Madde 8. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinin (a) fıkrasında yapılan değişiklikle gelirin, sadece bir işverenden elde edilen ücret ile tamamı tevkif yolu ile vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarından veya götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazançlardan yahut bunların bir kaçından ibaret olması durumunda gelirlerin beyan edilmesini; birden fazla işverenden ücret alınması ve ücretlerin tutarları toplamının üç milyon lirayı aşması halinde ise, gelirlerin beyan edilmesini sağlayacak şekilde anılan fıkra yeniden düzenlenmiştir. Diğer taraftan, 2574 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucu eklenen ve vergisi tevkif suretiyle ödenmiş mevduat ve tahvilat faizleriyle faizsiz olarak verilen kredilere karşılık alınan kâr paylarının ihtiyarî toplama ve beyanla ilgili üç milyon liralık haddin hesabında dikkate alınamayacağı ile ilgili anılan fıkranın iki numaralı bendinde yer alan parantez içi hüküm bent kapsamından çıkarılmıştır.

Madde 9. — 87. nci maddenin özünde değişiklik yapılmamakla birlikte, 86 ncı maddenin (a) fıkrasında yapılan değişikliğe paralel olarak, madde yeniden düzenlenmekte, diğer taraftan 2574 sayılı Kanunla maddeye eklenen ve hiçbir şarta bağlı olmaksızın vergisi tevkif suretiyle ödenmiş mevduat ve tahvilat faizleriyle faizsiz olarak verilen kredilere karşılık alınan kâr paylarının beyanını ihtiyarî kılan hüküm madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 10. — Bu madde ile, kurumların dağıtılabilir kârlarının bulunmaması halinde, elde ettikleri vergiden istisna edilmiş menkul kıymetlere ilişkin faiz, temettü ve ikramiyeler dolayısıyla vergi ödemek durumunda kalmamalarını sağlamak amacıyla, söz konusu kazançların dağıtılmaması halinde tevkifata tabi olmayacağı hükmü bağlanmaktadır.

Bu madde ile ayrıca, 94 üncü maddenin 9 numaralı bendine eklenen parantez içi hüküm ile, tahvilat faizlerinin tam mükellef kurumlara ödenmesi halinde de tevkifat yapılması esası getirilmektedir.

Madde 11. — Bu madde ile, bankaların vadeli mevduata, şirketlerin de ihraç ettikleri tahvillere ilişkin olup, vadesi gelmediği halde dönem kâr ve zararının saptanmasını temin için gider kaydettikleri faizlerden tevkifat yapılmamasını sağlamak amacıyla 96 ncı maddenin birinci fıkrası değiştirilmektedir.

Madde 12. — Bu madde ile, Kanunun özünde bir değişiklik yapılmamakla birlikte, mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi ile ilgili olarak maddede yer alan ve normal süre dışında tanınan ek bir aylık sürenin sadece yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesine ve ödenmesine ilişkin olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

Diğer taraftan, daha önce 94 üncü madde uyarınca yapılacak tevkifatlarla ilgili muhtasar beyannamelerin üç ayda bir verebilme hakkı sadece çalıştırdıkları hizmet erbabı ona kadar olan işverenlere tanınmışken, vergi dairesinin iş yükünü azaltmak ve çalıştırdıkları hizmet erbabı yirmiden az olan işverenlerle vergi dairesini sık sık karşı karşıya getirmemek amacıyla, çalıştırdıkları hizmet erbabı yirmiden az olanların üç ayda bir muhtasar beyanname verebilmeleri sağlanmıştır. Ayrıca bu beyannamelerin hangi aylarda verileceği açıkça gösterilmiştir.

Madde 13. — Bu madde ile, Kanunun 111 inci maddesinin (A) bendinde yer alan «perakende satış» ibaresine açıklık getirilmektedir.

Diğer taraftan, ortalama kâr haddi esasının uygulanması ile ilgili 111 inci maddede 2361 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucu hizmet işletmeleri ve her nevi taşıma işleri yapanların beyan ettikleri gayrisafi hâsılat, bu mükellefler için takdir komisyonları tarafından takdir edilmiş asgarî gayrisafi hâsılatla mukayese edilmek ve bildirdikleri giderlerde dikkate alınmak suretiyle aradaki fark üzerinden ikmalî tarhiyat yapılması esası getirilmişti. Ancak, iş nevi itibarıyla asgarî gayrisafi hâsılatın tespitinin imkânsızlığı halinde kontrolün firma bazında yapılmasının uygun olacağı düşünülerek hizmet işletmeleri ve her nevi taşıma işi yapanların beyan ettikleri gayrisafi hâsılatın inceleme elemanlarınca tespit edilecek gayrisafi hâsılat ile mukayese edilmesi ve bildirdikleri giderlerde dikkate alınmak suretiyle aradaki fark üzerinden kusur cezalı tarhiyat yapılması öngörülmektedir.

Madde 14. — Bu madde ile, malî yılın 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu hükümlerinde değişiklik yapan 2493 sayılı Kanunla takvim yılı olarak değiştirilmesi sonucu bütçe gelirlerinin malî yıl içinde den-

geli bir şekilde dağılımını sağlamak amacıyla gelir vergisi taksit ödeme zamanları yeniden düzenlenmektedir. Ayrıca 2454 sayılı Kanunla 117 nci maddeye eklenen ve gelir vergisi ile peşin ödeme taksitlerini vadesinden önceki taksit süresi içinde veya ödeme süresinin ilk 15 günü içinde ödeyen mükelleflere vergilerini indirimli olarak ödeme yapma hakkını veren hüküm, geçen süre içinde pratik bir yarar sağlamadığı gibi vergi dairelerinin iş yükünü de artırdığından, madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 15. — Bu madde ile, Kanuna 2361 sayılı Kanunla eklenen ve gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere getirilen peşin ödeme esası, bugüne kadar geçen süre içerisinde beklenen vergi emniyeti ve fiskal amacı yeterince sağlayamadığından, peşin ödemeye ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmış ve madde «hayat standardı esası» başlığı altında yeniden düzenlenmiştir.

Bilindiği gibi, mevcut belge düzeninin tam olarak uygulanmadığı alanlarda gerçek gelire yaklaşmak amacıyla gelirle servet ve gider ilişkisini düzenleyen müesseselere gelir vergisi sisteminde «otokontrol müesseseleri» veya «otokontrol araçları» denilmekte ve mevcut Gelir Vergisi Kanunumuzda bunlardan «ortalama kâr haddi ve asgarî gayrisafi hâsılat esası», «asgarî ziraf kazanç», «gider» ve «servet beyanı» esasları yer almaktadır.

Bu madde ile, otokontrol araçlarına benzer bir müessese olarak «hayat standardı esası» adı altında yeni bir otokontrol aracı geliştirilmiştir. Geliştirilen bu yöntem gerçek usulde gelir vergisine tabi bulunan ticarî, ziraf ve meslekî kazanç sahiplerini kapsamaktadır. Söz konusu kişilerin, elde ettikleri gelirlerin asgarî ücret düzeyinin altında kalamayağı varsayımına dayanan bu yöntem, hayat standardı göstergelerinin de nazara alınması suretiyle yaşam düzeyi, beyan edilen gelirin sağlayabileceğinin çok üstünde olan mükelleflerin gerçek gelirlerine vergi incelemeleri dışında da yaklaşılabilmesi imkânı sağlanmış olmaktadır.

Şu kadar ki bu müessese geçmiş yıl zararlarının mahsubunu engellemediği gibi beyan dönemine ilişkin zararın da kaldırılması anlamını taşımamaktadır.

Madde 16. — Bu madde ile, kurumlar vergisinden müstesna kazanç ve iratların dağıtılmaması halinde yapılacak gelir vergisi tevkifatının ödenmesinde kolaylık sağlamak amacıyla tevkif edilen verginin üç eşit taksitte ödenmesi öngörülmektedir.

Madde 17. — Bu madde ile, 2574 sayılı Kanunla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenen ve aynı Kanunun 13, 18, 46, 47, 48 ve 53 üncü maddelerinde yer alan maktu hadleri ve miktarları % 100'e kadar artırma hususunda Bakanlar Kuruluna yetki veren mükerrer 123 üncü maddenin kapsamı genişletilerek 17 ve 21 inci maddelerdeki maktu miktarlarında artırılması sağlanmaktadır.

Madde 18. — Bu madde ile geçici 12 nci maddenin (B) bendinde değişiklik yapılarak, 1598 sayılı Malî Denge Vergisi Kanununun 1.1.1983 tarihinden itibaren kaldırılması dolayısıyla 1983 yılında % 1 olarak uygulanması gereken Malî Denge Vergisinin alınmasını sağlamak amacıyla, 1983 takvim yılı gelirlerine uygulanması gereken gelir vergisi tarifesindeki nispetler % 1 oranında artırılmış bulunmaktadır.

Madde 19. — Kurumlar Vergisi Kanununun 2362 sayılı Kanunla değişik 8 inci maddesinin 11 numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle, sadece Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmeyi amaçlayan ve Bakanlar Kurulu Kararı ile vergi muafiyeti tanınan vakıflara sermayeye iştirak nispetinde ödenecek kâr paylarının kurumlar vergisinden istisna edilmesi sağlanmış olup, diğer vakıflara ödenecek kâr payları vergi kapsamına alınmıştır.

Madde 20. — Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine 9 numaralı bent hükümü eklenmiştir.

İhraç edilen menkûl kıymetlerin aracı kuruluşlar eliyle satışında, kanunî hadlerin altında vaki satışların kayıtlarda aracı kuruluşlara ödenen komisyon olarak gösterildiği müşahade edildiğinden, bu gibi işlemlerin önlenmesi ve sermaye piyasasında menkûl kıymet satışlarında görülen farklı uygulamaların giderilmesi amacıyla kanunla veya kanunların verdiği yetkiye dayanarak tespit edilen hadler saklı kalmak üzere, menkûl kıymetlerin nominal değerinin altında satışından doğan farklar ile komisyonlar ve benzeri adlarla yapılan ödemelerin kurumlar vergisi matrahının tespitinde hâsıllardan gider olarak indirilmemesi esası getirilmektedir.

Madde 21. — Bu madde ile yapılan değişiklikle, gayrimenkul sermaye iratlarında tevkifat oranı, tevkif yoluyla vergilendirilen mükelleflerin vergi yükünün beyannameli mükelleflerin vergi yüküne yaklaştırılması ve vergi adaletinin sağlanması amacıyla, % 30 olarak tespit edilmiştir.

Ayrıca (bb) bendine eklenen parantez içi hükmü ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri uyarınca vergi tevkifatına tabi tutulan kazançlardan, bu madde hükmüne göre ayrıca kurumlar vergisi tevkifatı yapılmayacağı konusunda maddeye açıklık getirilmiştir.

Madde 22. — Bu madde ile, malî yılın 1050 sayılı Muhasebeî Umumîye Kanunu hükümlerinde değişiklik yapan 2493 sayılı Kanunla takvim yılı olarak değiştirilmesi sonucu bütçe gelirlerinin malî yıl içinde dengeli bir şekilde dağılımını sağlamak amacıyla kurumlar vergisi taksit ödeme zamanları yeniden düzenlenmektedir.

Madde 23. — Maddenin (a) fıkrası ile, daha önce 2572 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılması 1.1.1984 tarihine bırakılan 1598 sayılı Malî Denge Vergisi Kanunu ile bu kanunda ek ve değişiklik yapan kanun hükümlerinin yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür.

Maddenin (b) fıkrası ile de, mükerrer 80 inci madde de yapılan değişiklik sonucu menkûl kıymetlerin iktisap tarihinden itibaren bir yıl geçtikten sonra elden çıkarılmasından sağlanan kazançların vergilendirilmemesi öngörüldüğünden, mükerrer 81 inci maddenin 3 üncü bendinde yer alan ve menkûl kıymetlerin iktisap tarihinden sonra elden çıkarılması halinde vergiye tabi safi değer artışı kazancının tespitine ilişkin hüküm madde metninden çıkarılmıştır.

Geçici Madde 1. — Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 21 inci maddesi hükmünün 1982 takvim yılına ilişkin olup 1983 Mart ayında beyan edilecek gelirler hakkında uygulanmayacağı hususuna açıklık getirilmektedir.

Geçici Madde 2. — Bu düzenleme ile toplama yapılmayan haller ve ihtiyarî toplamaya ilişkin Gelir Vergisi Kanununun 86 ve 87 nci maddelerinde yapılan değişikliklerin, 1982 takvim yılı kazançlarına da uygulanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 3. — Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 9 numaralı bendinde yer alan ve tam mükellef kurumlarca elde edilecek tahvilat faizlerinden vergi tevkifatı yapılmasını düzenleyen hüküm 1.1.1983 tarihinden sonra ihraç olunacak tahviller hakkında uygulanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 4. — Bu madde ile, 1.1.1983 tarihinden önce gider yazılmak suretiyle hesaben ödeme kavramı içine giren ve üzerinden vergi tevkifatı yapılmamış ödemeler için, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 96 ncı maddesi hükmünün uygulanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 5. — Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesinde düzenlenen «hayat standardı esası»nın gerçek usulde gelir vergisine tabi bulunan ticarî, zirai ve meslekî kazanç sahiplerinin 1982 Takvim Yılı kazançlarına da uygulanmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Geçici Madde 6. — Bilindiği üzere; 1475 sayılı İş Kanununun 1927 sayılı Kanunla değişik, 14 üncü maddesinde; her hizmet yılı için ödenecek kıdem tazminatının 30 günlük ücret tutarından aşağı olamayacağı öngörülmüş ve aynı maddede ayrıca her hizmet yılı için ödenecek 30 günlük ücret tutarı, günlük asgarî ücretin 30 günlük tutarının yedibuçuk katından fazla olamayacağı şeklinde tanımlanmıştır. Bu hüküm daha sonra, Anayasa Mahkemesi kararı ile 14.4.1980 tarihinden geçerli olmak üzere iptal edilmiş bulunmaktadır.

12.7.1975 ile 14.4.1980 tarihleri arasında, 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinde yer alan ve 30 günlük ücretin tanım ve tavanını belirleyen hüküm, vergi idaresi tarafından Gelir Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin (2320 sayılı Kanunla değişmeden önceki) 7 numaralı bendi uyarınca işten çıkma ve çıkarılma tazminatlarının vergiden müstesna tutulacak 24 aylık kısmının tespitinde dikkate alınmış, idarenin bu uygulaması Danıştayın sürekli hale gelen kararları ile de benimsenmiştir.

İdarenin Danıştay kararları ile benimsenmiş bu uygulaması Sayıştay denetçileri tarafından tenkit konusu edilmiş ve aynı konuda bir yandan Danıştay kararları doğrultusunda işlem yapılırken, diğer yandan, Danış-

tay kararları doğrultusunda işlem yapan idarî birim elemanlarına Sayıştay'ca zimmet çıkarılmıştır. Uygulamada mevcut bir karışıklığı gidermek amacıyla, anılan tarihler arasında işten çıkan veya çıkarılan hizmet erbabına ödenen işten çıkma tazminatının 24 aylık istisna tutarının hesaplanmasında, her hizmet yılı için günlük asgarî ücretin 30 günlük tutarının yedibuçuk katını ve en fazla 24 yıllık tutarını aşmaması esası getirilmektedir.

Geçici Madde 7. — Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 11 numaralı bendinde yapılan değişikliğin, kurumların 1982 takvim yılı kazançlarına da uygulanması öngörülmüştür.

Madde 24. — Yürürlük maddesidir.

Madde 25. — Yürütme maddesidir.

Bütçe - Plan Komisyonu Raporu

TC

Millî Güvenlik Konseyi

Bütçe - Plan Komisyonu

Esas No. : 1/467

Karar No. : 217

30 Aralık 1982

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Danışma Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen «31.12.1960 gün ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3.6.1949 gün ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzca incelenmiştir.

Komisyonumuzca 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda yapılması gereken değişikliklerin iki ayrı kanun şeklinde ele alınması kanun tekniği bakımından daha uygun bulunmuş ve bu nedenle Gelir Vergisi Kanununun müstakil olarak görüşülmesine karar verilerek tasarının Danışma Meclisince kabul edilen metninin müzakeresine geçilmiştir.

Tasarı, gelir vergisi uygulamasında günün şartlarına uygun yeni hadlerin getirilmesi; ortaya çıkan teknik ihtiyaçları karşılayacak düzenlemelerin yapılması, uygulamada güçlükler doğurduğu görülen «peşin vergi sistemi» nin kaldırılması ve «hayat standardı» adı altında yeni bir otokontrol sisteminin ihdas edilmesini öngörmektedir.

Tasarı, tümü itibariyle uygun mütalaa edilmiş ve Danışma Meclisince kabul edilen metnin maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

1 inci madde, Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesindeki yurt içi ve yurt dışındaki hâsılatlar arasındaki nispet dikkate alınarak yurt içi hâsılat 300 000, yurt dışı hâsılat 600 000 lira olacak şekilde kabul edilmiştir.

2, 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddeler redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

8 inci madde metni, yürürlükteki maddenin Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre tadilini ve maddeye işlerlik kazandırılmasını amaçlamakta ise de, bu şekilde bir düzenleme devamlı olarak şekil değiştirmelere imkân tanıdığından tasfiye edilecek şahsî firma ve şahıs şirketlerinin tasfiyede vergilendirilmesini engelleyici bir nitelik taşımaktadır. Diğer taraftan, faaliyetini sürdüren firmaların da amortismanına tabî aktif kıymetlerinin değerlerini fiktif bir şekilde yükselterek, şekil değiştirilmeleri sonucu amortisman yolu ile kârlarını ortadan kaldırmalarına imkân tanımaktadır.

Ancak, Vergi Usul Kanununda yer alan yeniden değerlemeye ilişkin hükümlerden sadece Kurumlar Vergisi mükellefleri tam olarak yararlanabildiğinden anılan maddenin yukarıda belirtilen sakıncalarını gidermek, aynı zamanda gelir vergisi mükelleflerine; bir defaya mahsus olmak üzere yeniden değerlendirme yapmalarına imkân tanımak için yürürlükteki maddenin değişikliğe tabi tutulmayarak, bu hususun geçici maddede düzenlenmesi ve bu nedenle maddenin metinden çıkarılması uygun görülmüştür.

9 uncu madde 8 inci madde olarak redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

10 uncu madde 9 uncu madde olarak redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

11 inci madde 10 uncu madde olarak redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

12 nci madde 11 inci madde olarak redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

13 üncü madde 12 nci madde olarak redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

14 üncü madde 13 üncü madde olarak redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

15 inci madde ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 111 inci maddesinde yapılan değişiklik benimsenmiş; ancak madde hükmünün daha iyi anlaşılabilmesine imkân vermek ve kanun tekniğine uygunluğunu sağlamak amacıyla madde bütünüyle 14 üncü madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Yapılan bu düzenleme ile maddede yer alan ortalama kâr haddi ve asgarî gayrisafi hâsılat esasına ilişkin bent işaretleri kaldırılarak fıkralar halinde düzenlenmiş olup, her iki esası da ilgilendiren hususlar ayrı bir fıkra halinde tedvin edilmiştir.

Öte yandan asgarî gayrisafi hâsılat esasına giren işletmelerin bazı yıllarda hâsılatları ve elde ettikleri kârlar ile doğrudan ilgisi bulunmayan arızî bazı giderleri olabileceği ve bunların mukayeseye esas alınması halinde fiktif bir kâr doğabileceği dikkate alınarak giderler ibaresinin bu gibi arızî giderleri kapsadığı hususu açıklığa kavuşturulmuştur.

16 ncı madde 15 inci madde olarak; hayat standardı göstergelerinde asgari ücret benimsenerek bazı düzenlemeler yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

17 nci madde 16 ncı madde olarak redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

18 inci madde 17 nci madde olarak, madde matlabı eklenmek suretiyle kabul edilmiştir.

19 uncu madde ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 123 üncü maddesinde yapılan değişiklik, 31 inci maddenin kapsam dışında bırakılması ve maddeye matlap eklenmesi suretiyle 18 inci madde olarak kabul edilmiştir.

20 nci madde 19 uncu madde olarak redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

25 inci madde 20 nci madde olarak atıf yapılan kanun numarası düzeltilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Geçici birinci madde, aynen kabul edilmiştir.

Geçici ikinci madde hükmü; mükelleflerin aleyhine olarak getirilen değişikliklerin makale teşmil edilmemesi genel kuralına aykırı olduğu için, metinden çıkarılmıştır.

Geçici üçüncü madde geçici ikinci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Geçici dördüncü madde, geçici üçüncü madde olarak madde numaralarının teselsülü itibarıyla atıf yapılan madde numarası 11 şeklinde belirtilmek suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Geçici beşinci madde, mükellef aleyhine getirilen yeni hükümlerin makale teşmil edilmeyeceği prensibinden hareketle metinden çıkarılmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinde değişiklik yapan 8 inci maddenin metinden çıkarılmasına paralel olarak geçici dördüncü madde düzenlenmiştir.

Danışma Meclisi Metninin Geçici sekizinci maddesi Geçici beşinci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük ile ilgili 26 ncı madde, 21 inci; yürütme ile ilgili 27 nci madde, 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan
Hüsni KÜÇÜKAHMET
Em. Amiral

Üye
Güven BOŞGELMEZ

Başkan Yardımcısı
Haşmet YURTAL
Mly. Kd. Alb.

Üye
Mehmet KÂMİLOĞLU

Kâtip Üye
Tahsin EKİNCİ
Mly. Kd. Bnb.

Üye
Doğan KAYRAN

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

31.12.1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3.6.1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hâsılatın 120 000 lirası gelir vergisinden müstesnadır.»

MADDE 2. — 193 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)»

MADDE 3. — 193 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Özel indirim : Gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde günde (150), ayda (4 500), yılda (54 000) lira ayrıca indirilir.»

MADDE 4. — 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin 6 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«6. İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihkak, damga ve belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi aynı vergi, resim ve harçlar»;

MADDE 5. — 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Meslekî kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen aydınlatma, ısıtma, telefon, kırtasiye giderleri, müstahdem ücretleri, meslek, ilan ve reklam vergileri ile işyeriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar»;

MADDE 6. — 193 sayılı Kanunun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Her ne şekilde olursa olsun iktisap edilen menkul kıymetlerin (kurucu hisse senetleriyle diğer her türlü intifa senetleri dahil) iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde veya iktisaptan evvel elden çıkarılmasından sağlanan kazançların bir takvim yılındaki tutarının 100 000 lirayı aşan kısmı»;

MADDE 7. — 193 sayılı Kanunun 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergilendirilmeyecek değer artışı kazançları :

Madde 81. — Aşağıda belirtilen hallerde değer artışı kazancı vergilendirilmez.

1. Ferdî bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanunî mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadî kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (Bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde aynen devir alınması;

2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdî bir işletmenin bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması ve ferdî işletmenin sahip veya sahiplerinin şirketten, Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca değerlendirilmiş bulunan devir bilançosuna göre hesaplanan özsermaye tutarında ortaklık payı alması (Bu ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.);

3. Kollektif ve âdi komandit şirketlerin, 2 numaralı bentte yazılı şartlar dahilinde nevi değiştirerek sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve âdi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve âdi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.);»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 8. — 193 sayılı Kanununun 86 ncı maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Tam mükellefiyette vergiye tabi gelir sadece;

1. Ücretlerden (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç);

2. Tamamı tevkif yolu ile vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşmayan menkul ve gayri menkul sermaye iratlarından;

3. Götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazançlardan veya bu kazançlarla 1 ve 2 numaralı bentlerde sayılanlardan;»

MADDE 9. — 193 sayılı Kanununun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir,

«İhtiyarî toplama ve beyan;

Madde 87, — Tam mükellefiyette, vergiye tabi yıllık gayri safi kazanç ve iratlarının toplamı üç milyon lirayı aşmayan mükelleflerin bu kazanç ve iratlarından vergisi tevkif yoluyla kesilmiş bulunan ücret, menkul ve gayri menkul sermaye iratları ile götürü usulde vergilendirilmiş bulunan ticarî ve meslekî kazançlarıyla ücretlerini beyannameye ithal etmeleri ihtiyarîdir.

Ücretler (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayri safi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç) götürü usulde tespit olunan ticarî ve meslekî kazançlar ile kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımları üç milyon liralık haddin hesabında nazara alınmaz.

Ticarî, zirai (götürü gider usulüne göre tespit edilen zirai kazançları için beyanname verenler hariç) ve meslekî kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar yukarıda yazılı ihtiyarî toplama hakkından faydalanamazlar.

Geliri telif ve patent haklarının kiralanmasından ibaret olup da, bu gelirin tamamı üzerinden tevkif suretiyle gelir vergisi ödemiş olan dar mükellefiyete tabi kimselerin bu gelirleri için yıllık beyanname vermeleri ihtiyarîdir.»

MADDE 10. — 193 sayılı Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 8 ve 9 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir,

«8. Dağıtılın veya dağıtılmasın (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 3 numaralı bendinde yazılı kazançların dağıtılmaması hali hariç) kurumların yabancı memleketlerde elde ettikleri kazançlar ile Türkiye'de elde ettikleri iştirak kazançları dışında kalan ve Kurumlar Vergisinden muaf veya müstesna kazanç ve iratlarından (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 12 numaralı bendine göre vergiden müstesna tutulan kazançlar üzerinden yapılacak tevkifat sırasında bu kazanç tutarına isabet eden giderler tevkifat matrahından indirilir);»

«9. Tahvilat faizlerinden (Tam mükellef kurumlara ödenenler dahil);»

MADDE 11. — 193 sayılı Kanununun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren rakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, bu vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder.»

MADDE 12. — 193 sayılı Kanununun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Muhtasar beyanname :

a) Verilme zamanı :

Madde 98, — 94 üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar. Yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi için bu süre bir ay uzatılır.

(Hükümetin Teklifi)

Aynı belediye hudutları içinde muhtelif yerlerde yapılan ödemelerin ve tahakkukların ve bunlara ait vergilerin bir merkezden bildirilmesi caizdir.

Çalıştırdıkları hizmet erbabının sayısı yirmi ve daha az olan işverenler, 94 üncü maddeye göre yapacakları bildirimle tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı oldukları vergi dairesine evvelden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler.»

MADDE 13. — 193 sayılı Kanununun 111 inci maddesinin (A) bendine aşağıdaki fıkra eklenmiş, (B) bendi de aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yukarıdaki hükümde yer alan «perakende satış» tan maksat; satışı yapılan madde ve malzemenin ay-nen veya işlendikten sonra satışını yapan kimseler dışındakilere satılmasıdır.

«B) Otel, motel, tatilköyü, pansiyon, bar, pavyon, dansing, gazino, lokanta, kahvehane, kırbağçesi, plaj, hamam, kuaför salonu, erkek berberi, güzellik salonları, tamirhaneler ve emsali hizmet işletmeleri sahiplerinin ve her nevi taşıma işiyle uğraşanların gösterdikleri gayri safi hâsılat, inceleme elemanlarınca yıl içinde yapılan tespitler esas alınarak hesaplanacak asgarî gayri safi hâsılatı göre düşük bulunduğu takdirde, beyan olunan gayri safi hâsılat yerine bu suretle tespit edilecek asgarî gayri safi hâsılat vergi tarhına esas tutulur. Şu kadar ki, bu suretle bulunacak safi kazanç mükelleflerce tevsik edilen giderler toplamının % 20' sinden düşük olduğu takdirde vergi tarhına esas alınacak miktar, giderler toplamının % 20'sidir. Ancak bu bent hükmüne göre tarhiyat yapılabilmesi için tespit edilen farklılık nedeniyle mükelleften izahat istenilmesi ve mükellefin süresi içinde izahat vermemiş olması veya verdiği izahatın yeterli görülmemesi şarttır.»

MADDE 14. — 193 sayılı Kanununun 117 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve son fıkrası yitirildikten kaldırılmıştır.

«Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi Mart, Haziran ve Eylül aylarında; götürü usulde tespit edilen ticarî kazançlar ile serbest meslek kazançları üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi ise Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Ancak kazançları götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazanç sahiplerinden takvim yılı içinde işe başlayanlar, diledikleri takdirde, münhasıran işe başladıkları yıla ait olarak ödemeleri gereken Gelir Vergisini bir sonraki yılın Gelir Vergisi taksitleriyle birlikte ve üç eşit taksitte ödeyebilirler.»

MADDE 15. — 193 sayılı Kanununun mükerrer 117 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Hayat Standardı Esası :

Mükerrer Madde 117. — Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî, ziraf ve meslekî kazanç sahiplerinin beyan ettikleri gelir (zarar beyan edilmesi hali dahil); yıllık asgarî ücret tutarına (ziraf kazanç sahipleri ile ikinci sınıf tacirler için bu miktarın yarısına) aşağıda belirtilen hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılmasından sonra bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu şekilde tespit olunan tutardan 31 inci maddedeki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar vergi tarhına esas alınır.

Hayat Standardı Göstergeleri

İlave Edilecek Tutar

1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için (İşletmelerinde kayıtlı olanlar dahil)

- Silindir hacmi 1 600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda
- Silindir hacmi 1 600 cc'den fazla olanlarda

- Yıllık asgarî ücret tutarının bir katı
- Yıllık asgarî ücret tutarının iki katı

(Hükümetin Teklifi)

Hayat Standardı Göstergeleri

İlave Edilecek Tutar

2. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait olup bizzat kullanılan birden fazla binaların (Sayfiye ve dinlenme evleri dahil) her biri için 3. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait (İşletmeye kayıtlı olanlar dahil) her biri için, — Hava taşıtı, yat, kotra, yelkenli, sürat teknesi için — Motorlu, motorsuz diğer tekneler için 4. Üye olunan ve refah kanıtı dernek ve kulüplerin her biri için (Bu dernek ve kulüpler Maliye Bakanlığınca belli edilir.) 5. Özel hizmetlerde çalıştırılan; — Şoför, mürebbiye, aşçı, hizmetçi, bahçıvan ve benzerlerinin her biri için — Kaptan, pilot ve benzerlerinin her biri için 6. Yarış atı yetiştirenlerde her bir yarış atı için (taylar dahil) 7. Yurt içinde paralı öğrenim kurumlarında öğrenimde olan çocukların her biri için (burslu olanlar hariç) 8. Yurt dışında kendi hesabına okutulan çocukların her biri için 9. Turistik amaçlı yurt dışı seyahatlerde, seyahate katılan mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilerden herbirinin her sayahati için,	Yıllık asgari ücret tutarının bir katı Yıllık asgari ücret tutarının beş katı Yıllık asgari ücret tutarının bir katı Yıllık asgari ücret tutarının bir katı Yıllık asgari ücret tutarının bir katı Yıllık asgari ücret tutarının sekiz katı Yıllık asgari ücret tutarının bir katı Yıllık asgari ücret tutarının yarısı Yıllık asgari ücret tutarının üç katı Yıllık asgari ücret tutarının birbuçuk katı

Bu maddenin uygulanmasında vergilendirme dönemi başında geçerli olan ve İş Kanununa göre tarım işçileri dışında kalan işçiler için belirlenmiş bulunan yıllık asgari ücret tutarı esas alınır.

Yıl içinde işe başlayan veya işi bırakan mükellefler için faaliyette bulunulan süreler göz önünde tutulur.

Bu madde, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde işin devam ettiği yıllar ve bu yıllar için geçerli olan asgari ücret tutarları göz önüne alınarak topluca uygulanır.

Bu maddeye göre yapılacak tarhiyata itiraz tahakkuk eden verginin tahsilini durdurmaz.

Mükellefler kendilerine, eşlerine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait olup yıllık beyannamede toplanması zorunlu olmayan vergiye tabi gelirleri bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde bu esasa göre yapılan tarhiyat Vergi Usul Kanununun düzeltme hükümleri çerçevesinde düzeltilir.

88 inci maddeye göre yapılacak zarar mahsubu ile 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler yalnızca bu madde gerçeğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür.

Vergi incelemeleri ile saptanan matrah farkları üzerinden veya 111, 112, mükerrer 112, 113 ve 115 inci maddelere göre yapılacak tarhiyat, tarhiyata konu olacak farkların bu maddeye göre hesaplanan geliri veya bu gelire isabet eden vergiyi aşan kısmına imhisar eder. Şu kadar ki, bu maddenin veya 113 ve 115 inci maddenin uygulanmasında (Vergi incelemeleriyle beyanı zorunlu giderlerin daha yüksek olduğunun belirlenmesi durumu hariç) mükelleflerce 91 inci madde uyarınca beyan edilen ve hayat standardı göstergeleri arasında yer alan unsurlara ilişkin gider tutarları, bu maddede belirtilen tutarlara göre düşük ise maddedeki tutarlar; yüksek ise beyan edilen tutarlar esas alınır.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 16. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 119. — 94 ve 96 ncı maddeler gereğince yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri süre içinde bağlı buldukları vergi dairesine yatırılır. Ancak, 94 üncü maddenin 8 numaralı bendinde yazılı kazanç ve iratların dağıtılmaması halinde yapılacak vergi tevkifatı biri beyanname verme süresinde, diğerleri Kurumlar Vergisinin ikinci ve üçüncü taksitleriyle birlikte olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

MADDE 17. — 193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir,

«Mükerrer Madde 123. — 13, 17, 18, 21, 31, 46, 47, 48 ve 53 üncü maddelerde yer alan maktu hadlerin ve miktarların her birini ayrı ayrı veya toplu olarak üç misline kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 18. — 193 sayılı Kanunun geçici 12 nci maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«B) 1983 takvim yılına ait Gelir Vergisine tabi gelirler,

1 000 000 liraya kadar	% 36
3 000 000 liranın 1 000 000 lirası için	360 000 lira; fazlası % 41
5 000 000 liranın 3 000 000 lirası için	1 180 000 lira; fazlası % 49
10 000 000 liranın 5 000 000 lirası için	2 160 000 lira; fazlası % 59
15 000 000 liranın 10 000 000 lirası için	5 110 000 lira; fazlası % 69
25 000 000 liranın 15 000 000 lirası için	8 560 000 lira; fazlası % 74
25 000 000 liradan fazlasının 25 000 000 lirası için	15 960 000 lira; fazlası % 65

fazlası

Nispetinde vergilendirilir.»

MADDE 19. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 11 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«11. Safi kurum kazancından, gelirlerinin tamamını Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmeye tahsis eden vakıflardan Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınanlara sermayeye iştirak nispetinde ödenecek miktarlar.»

MADDE 20. — 5422 sayılı Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki 9 numaralı bent eklenmiştir.

«9. Kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tespit edilen hadler saklı kalmak üzere, menkul kıymetlerin itibarı değerlerinin altında satışından doğan zararlar ile ödenen komisyonlar ve benzeri her türlü giderler.»

MADDE 21. — 5422 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kurumlar Vergisi tevkifatı;

a) Ücretlerden % 30,

b) Serbest meslek kazançlarından % 30,

c) Gayrimenkul sermaye iratlarından % 30,

d) Menkul sermaye iratlarından;

aa) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5, 7 ve 12 numaralı bentlerinde yazılı ödemelerden % 25,

bb) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 6 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 30, bunun dışında kalan menkul sermaye iratlarından % 20 (Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri uyarınca vergi tevkifatına tabi tutulan kazanç ve iratlardan bu madde hükmüne göre ayrıca tevkifat yapılmaz.

e) Telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, alameti farika ve benzeri gayri maddî hakların satışı, devir ve temlik mukabilinde alınacak bedellerden % 35,

Nispetine göre yapılır.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 22. — 5422 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ödeme Süresi :

Madde 40. — Kurumlar Vergisi, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Hesap dönemleri veya beyanname verme süreleri Maliye Bakanlığınca tayin olunan mükellefler tarafından biri beyannamenin verildiği ayda, diğerleri ise, bu ayı takip eden üçüncü ve altıncı ayda olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

Kaldırılan Hükümler :

MADDE 23. — a) 1598 sayılı Malî Denge Vergisi Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri,
b) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü bendi, yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 1 inci madde ile değiştirilen 21 inci madde hükmü 1982 takvim yılına ait olup 1983 takvim yılı Mart ayında beyan edilecek gelirler hakkında uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. — 8 inci madde ile değiştirilen 86 ncı maddenin (a) fıkrası hükmü ile 9 uncu madde ile değiştirilen 87 nci madde hükmü 1982 takvim yılı gelirlerine de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 9 numaralı bendinde yer alan ve tam mükellef kurumlara ödenecek tahvilat faizlerinden tevfiyat yapılmasına ilişkin hüküm 1.1.1983 tarihinden sonra ihraç olunan tahvillere ödenecek faizler hakkında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 4. — 11 inci madde ile değiştirilen 96 ncı madde hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce gider yazılmak suretiyle hesaben ödeme kapsamına giren ve tevkifata tabi tutulmamış bulunan ödemeler hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 5. — 15 inci madde ile değiştirilen mükerrer 117 nci madde hükmü, ticarî, ziraî ve meslekî kazancından dolayı 1982 takvim yılında gerçek usulde vergilendirilen mükellefler hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 6. — 1475 sayılı İş Kanununa tabi olup da, 12.7.1975 ile 13.4.1980 tarihleri (bu tarihler dahil) arasında işten çıkan veya çıkarılan hizmet erbabına ödenen işten çıkma tazminatı - her hizmet yılı için, günlük asgarî ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katını ve en fazla 24 yıllık tutarını aşmamak koşulu ile - Gelir Vergisinden müstesna tutulur. İstisnanın hesaplanmasında yıl kesirleri tama iblağ olunur.

Bu madde hükmünün uygulanmasında Vergi Usul Kanununda yer alan düzeltmeye ilişkin hükümler göz önünde bulundurulur.

GEÇİCİ MADDE 7. — 5422 sayılı Kanunun değişik 8 inci maddesinin 11 numaralı fıkrası hükmü, kurumların 1982 takvim yılı kazançları hakkında da uygulanır.

(Hükümetin Teklifi)

Yürürlük :

MADDE 24. — Bu Kanun hükümleri 1 . 1 . 1983 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 25. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
B. Ulusu

7 . 12 . 1982

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı Z. Baykara	Devlet Bakanı Prof. Dr. İ. Öztrak	Devlet Bakanı M. Özgüneş	Devlet Bakanı Prof. Dr. M. N. Özdaş
Devlet Bakanı S. R. Pasin	Adalet Bakanı C. Menteş	Millî Savunma Bakanı Ü. H. Bayülken	İçişleri Bakanı S. Çetiner
Dışişleri Bakanı V. Prof. Dr. İ. Öztrak	Maliye Bakanı A. B. Kafaoğlu	Millî Eğitim Bakanı H. Sağlam	Bayındırlık Bakanı Y. K. Cantürk
Ticaret Bakanı K. Cantürk	Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı Prof. Dr. K. Kılıçturgay	Gümrük ve Tekel Bakanı Prof. Dr. A. Bozer	Ulaştırma Bakanı Prof. Dr. M. Aysan
Tarım ve Orman Bakanı Prof. Dr. S. Özbek	Çalışma Bakanı Prof. Dr. T. Esener	Sanayi ve Tek. Bakanı M. Turgut	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı F. İlkel
Kültür ve Turizm Bakanı İ. Evliyaoğlu	İmar ve İskân Bakanı Prof. Dr. A. Samsunlu	Köy İş. ve Koop. Bakanı M. R. Güney	Gençlik ve Spor Bakanı V. Özgül
Sosyal Güvenlik Bakanı S. Şide			

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

31.12.1960 gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3.6.1949 gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Müellif, mütercim, heykeltıraş, ressam, bestekâr ve mucitlerin ve bunların kanunî mirasçılarının şiir, hikâye, roman, makale, röportaj, karikatür, film, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, radyo ve televizyonda yayınlamak veya kitap, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerinde mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle bir takvim yılı içinde elde ettikleri hasılatın 400 000 lirası (Yabancı memleketlerde elde edilen hasılatın ayrıca 600 000 lirası) Gelir Vergisinden müstesnadır.»

MADDE 2. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hâsılatın 120 000 lirası gelir vergisinden müstesnadır.»

MADDE 3. — 193 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)»

MADDE 4. — 193 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Özel indirim : Gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde günde (150), ayda (4 500), yılda (54 000) lira ayrıca indirilir.»

MADDE 5. — 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin 6 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«6. İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga ve belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi aynı vergi, resim ve harçlar»;

MADDE 6. — 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Meslekî kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen aydınlatma, ısıtma, telefon, kırtasiye giderleri, müstahdem ücretleri, meslek, ilan ve reklam vergileri ile işyeriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar»;

MADDE 7. — 193 sayılı Kanunun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Her ne şekilde olursa olsun iktisap edilen menkul kıymetlerin (kurucu hisse senetleriyle diğer her türlü intifa senetleri dahil) iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde veya iktisaptan evvel elden çıkarılmasından sağlanan kazançların bir takvim yılındaki tutarının 100 000 lirayı aşan kısmı»,

MADDE 8. — 193 sayılı Kanunun 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergilendirilmeyecek değer artışı kazançları :

Madde 81. — Aşağıda belirtilen hallerde değer artışı kazançları vergilendirilmez.

1. Ferdî bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanunî mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadî kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (Bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) aynen devir alınması;

BÜTÇE - PLAN KOMİSYONU METNİ

31.12.1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması ile 1598 Sayılı Mali Denge Vergisi Kanununun Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Müellif, mütercim, heykeltıraş, ressam, bestekâr ve mucitlerin ve bunların kanunî mirasçılarının şiir, hikâye, roman, makale, röportaj, karikatür, film, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, radyo ve televizyonda yayınlamak veya kitap, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerinde mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle bir takvim yılı içinde elde ettikleri hâsılâtın 300 000 lirası (Yabancı memleketlerde elde edilen hâsılâtın ayrıca 600 000 lirası) Gelir Vergisinden müstesnadır.»

MADDE 2. — Aynı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hâsılâtın 120 000 lirası Gelir Vergisinden müstesnadır.»

MADDE 3. — Aynı Kanunun 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)»

MADDE 4. — Aynı Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Özel indirim : Gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde günde (150), ayda (4 500), yılda (54 000) lira ayrıca indirilir.»

MADDE 5. — Aynı Kanunun 40 ıncı maddesinin 6 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«6. İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga, belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi aynı vergi, resim ve harçlar»;

MADDE 6. — Aynı Kanunun 68 inci maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Meslekî kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen aydınlatma, ısıtma, telefon, kırtasiye giderleri, müstahdem ücretleri, meslek, ilan ve reklam vergileri ile işyeriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar»;

MADDE 7. — Aynı Kanunun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Her ne şekilde olursa olsun iktisap edilen menkul kıymetlerin (kurucu hisse senetleriyle diğer her türlü intifa senetleri dahil) iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde veya iktisaptan evvel elden çıkarılmasından sağlanan kazançların bir takvim yılındaki tutarının 100 000 lirayı aşan kısmı»;

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdî bir işletmenin bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması ve ferdî işletmenin sahip veya sahiplerinin şirketten, Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca değerlendirilmiş bulunan devir bilançosuna göre hesaplanan özsermaye tutarında ortaklık payı alması (Bu ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.);

3. Kollektif ve âdi komandit şirketlerin, 2 numaralı bentte yazılı şartlar dahilinde nevi değiştirerek sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve âdi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve âdi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.);»

MADDE 9. — 193 sayılı Kanununun 86 ncı maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Tam mükellefiyette vergiye tabi gelir sadece;

1. Ücretlerden (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç);

2. Tamamı tevkif oylu ile vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşmayan menkul ve gayri menkul sermaye iratlarından;

3. Götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazançlardan veya bu kazançlarla 1 ve 2 numaralı bentlerde sayılanlardan;»

MADDE 10. — 193 sayılı Kanununun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«ihtiyarî toplama ve beyan;

Madde 87. — Tam mükellefiyette, vergiye tabi yıllık gayri safi kazanç ve iratlarının toplamı üç milyon lirayı aşmayan mükelleflerin bu kazanç ve iratlarından vergisi tevkif yoluyla kesilmiş bulunan ücret, menkul ve gayri menkul sermaye iratları ile götürü usulde vergilendirilmiş bulunan ticarî ve meslekî kazançlarıyla ücretlerini beyannameye ithal etmeleri ihtiyarîdir.

Ücretler (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayri safi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç) götürü usulde tespit olunan ticarî ve meslekî kazançlar ile kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımları üç milyon liralık haddin hesabında nazara alınmaz.

Ticarî, ziraî (götürü gider usulüne göre tespit edilen ziraî kazançları için beyanname verenler hariç) veya meslekî kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar yukarıda yazılı ihtiyarî toplama hakkından faydalanamazlar.

Geliri telif ve patent haklarının kiralanmasından ibaret olup da, bu gelirin tamamı üzerinden tevkif suretiyle gelir vergisi ödemiş olan dar mükellefiyete tabi kimselerin bu gelirleri için yıllık beyanname vermeleri ihtiyarîdir.»

MADDE 11. — 193 sayılı Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 8 ve 9 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«8. Dağıtılsın veya dağıtılmasın (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 3 numaralı bendinde yazılı kazançların dağıtılmaması hali hariç) kurumların yabancı memleketlerde elde ettikleri kazançlar ile Türkiye'de elde ettikleri iştirak kazançları dışında kalan ve Kurumlar Vergisinden muaf veya müstesna kazanç ve iratlarından (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 12 numaralı bendine göre vergiden müstesna tutulan kazançlar üzerinden yapılacak tevkifat sırasında bu kazanç tutarına isabet eden giderler tevkifat matrahından indirilir);»

«9. Tahvilat faizlerinden (Tam mükellef kurumlara ödenenler dahil);»

MADDE 12. — 193 sayılı Kanununun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren nakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, bu vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder.»

MADDE 8. — Aynı Kanunun 86 ncı maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

- a) Tam mükellefiyette vergiye tabi gelir sadece;
1. Ücretlerden (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç);
 2. Tamamı tevkif yolu ile vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarından;
 3. Götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazançlardan veya bu kazançlarla 1 ve 2 numaralı bentlerde sayılanlardan;»

MADDE 9. — Aynı Kanunun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İhtiyarî Toplama ve Beyan :

Madde 87. — Tam mükellefiyette, vergiye tabi yıllık gayrisafi kazanç ve iratlarının toplamı üç milyon lirayı aşmayan mükelleflerin bu kazanç ve iratlarından vergisi tevkif yoluyla kesilmiş bulunan ücret, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile götürü usulde vergilendirilmiş bulunan ticarî, meslekî kazançlarını ve ücretlerini beyannameye ithal etmeleri ihtiyarîdir.

Ücretler (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç), götürü usulde tespit olunan ticarî ve meslekî kazançlar ile kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımları üç milyon liralık haddin hesabında nazara alınmaz.

Ticarî, zirai (götürü gider usulüne göre tespit edilen zirai kazançları için beyanname verenler hariç) veya meslekî kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar yukarıda yazılı ihtiyarî toplama hakkından faydalanamazlar.

Geliri telif ve patent haklarının kiralanmasından ibaret olup da, bu gelirin tamamı üzerinden tevkif suretiyle gelir vergisi ödemiş olan dar mükellefiyete tabi kimselerin bu gelirleri için yıllık beyanname vermeleri ihtiyarîdir.»

MADDE 10. — Aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 8 ve 9 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«8. Dağıtılmı veya dağıtılmaması (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 3 numaralı bendinde yazılı kazançların dağıtılmaması hali hariç) kurumların yabancı memleketlerde elde ettikleri kazançlar ile Türkiye'de elde ettikleri iştirak kazançları dışında kalan ve Kurumlar Vergisinden muaf veya müstesna kazanç ve iratlarından (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 12 numaralı bendine göre vergiden müstesna tutulan kazançlar üzerinden yapılacak tevkifat sırasında bu kazanç tutarına isabet eden giderler tevkifat matrahından indirilir);

«9. Tahvilat faizlerinden (Tam mükellef kurumlara ödenenler dahil)»;

MADDE 11. — Aynı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren nakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder.»

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13. — 193 sayılı Kanununun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Muhtasar beyanname :

a) Verilme zamanı :

Madde 98. — 94 üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar. Yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi için bu süre bir ay uzatılır.

Aynı belediye hudutları içinde muhtelif yerlerde yapılan ödemelerin ve tahakkukların ve bunlara ait vergilerin bir merkezden bildirilmesi caizdir.

Çalıştırdıkları hizmet erbabının sayısı yirmi ve daha az olan işverenler, 94 üncü maddeye göre yapacakları bilcümle tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı oldukları vergi dairesine evvelden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler.»

MADDE 14. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 105 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir,

«7. 94 üncü maddenin;

- a) 9 numaralı bendinde yazılı ödemelerden,
 - aa) Nama yazılı mevduat hesaplarına yürütülen faizlerden % 25,
 - ab) Diğerlerinden % 25,
- b) 10 numaralı bendinde yazılı ödemelerden,
 - ba) Nama yazılı tahvil faizlerinden % 25,
 - bb) Diğerlerinden % 25,

c) 11 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 25,»

«Bakanlar Kurulu bu maddede yer alan tevkifat nispetlerinin her biri ayrı ayrı sıfıra kadar indirmeye veya yukarıda yer alan nispetleri aşmayacak surette yeniden tespit etmeye yetkilidir.»

MADDE 15. — 193 sayılı Kanununun 111 inci maddesinin (A) bendine aşağıdaki fıkra eklenmiş, (B) bendi de aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yukarıdaki hükümde yer alan «perakende satış» tan maksat; satışı yapılan madde ve malzemenin ay-nen veya işlendikten sonra satışını yapan kimseler dışındakilere satılmasıdır.

«B) Otel, motel, tatilköyü, pansiyon, bar, pavyon, dansing, gazino, lokanta, kahvehane, kurbahçesi, plaj, hamam, kuaför salonu, erkek berberi, güzellik salonları, tamirhaneler ve emsali hizmet işletmeleri sahiplerinin ve her nevi taşıma işiyle uğraşanların gösterdikleri gayri safi hâsılat, inceleme elemanlarımızca yıl içinde yapılan tespitler esas alınarak hesaplanacak asgarî gayri safi hâsılatla göre düşük bulunduğu takdirde, beyan olunan gayri safi hâsılat yerine bu suretle tespit edilecek asgarî gayri safi hâsılat vergi tarhına esas tutulur. Şu kadar ki, bu suretle bulunacak safi kazanç mükelleflerce tevsik edilen giderler toplamının % 20' sinden düşük olduğu takdirde vergi tarhına esas alınacak miktar, giderler toplamının % 20'sidir. Ancak bu bent hükmüne göre tarhiyat yapılabilmesi için tespit edilen farklılık nedeniyle mükelleften izahat istenilmesi ve mükellefin süresi içinde izahat vermemiş olması veya verdiği izahatın yeterli görülmemesi şarttır.»

(Bütçe - Plan Komisyonu metni)

MADDE 12. — Aynı Kanunun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«*Muhtasar beyanname :*

a) Verilme zamanı :

Madde 98. — 94 üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar. Yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi için bu süre bir ay uzatılır.

Aynı belediye hudutları içinde muhtelif yerlerde yapılan ödeme ve tahakkuklar ile bunlara ait vergilerin bir merkezden bildirilmesi caizdir.

Çalıştırdıkları hizmet erbabının sayısı yirmi ve daha az olan işverenler, 94 üncü maddeye göre yapacakları bircümle tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı oldukları vergi dairesine evvelden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler.»

MADDE 13. — Aynı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«7. 94 üncü maddenin;

- a) 9 numaralı bendinde yazılı ödemelerden,
 - aa) Nama yazılı tahvil faizlerinden % 25,
 - bb) Diğerlerinden % 25,
- b) 10 numaralı bendinde yazılı ödemelerden,
 - aa) Nama yazılı mevduat hesaplarına yürütülen faizlerden % 25,
 - bb) Diğerlerinden % 25,
- c) 11 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 25,»

«Bakanlar Kurulu bu maddede yer alan tevkifat nispetlerinin her birini ayrı ayrı yarısına kadar indirmeye veya yukarıdaki nispetleri aşmayacak surette yeniden tespit etmeye yetkilidir.»

MADDE 14. — Aynı Kanunun 111 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«*Ortalama Kâr Haddi ve Asgarî Gayrisafi Hâsulat Esası :*

Madde 111. — Kısmen veya tamamen perakende satış yapan ticaret erbabı ile imalatçıların gösterdikleri gayrisafi kazançlar, Vergi Usul Kanununa göre tespit olunan ortalama kâr hadlerinin perakende satılan emtia-nın maliyet bedeline uygulanması suretiyle bulunacak miktarlara göre düşük olduğu takdirde, beyan edilen gayrisafi kazançlar yerine, bu suretle bulunan miktarlar ikmalen vergi tarhına esas alınır. Perakende satışın maksat; satışı yapılan madde veya malzemenin aynen veya işlendikten sonra satışını yapan kimseler dışındaki-kilere satılmasıdır.

Otel, motel, tatilköyü, pansiyon, bar, pavyon, dansing, gazino, lokanta, kahvehane, kırbağçesi, plaj, hamam, kuaför salonu, erkek berberi, güzellik salonları, tamirhaneler ve emsali hizmet işletmeleri sahiplerinin ve her nevi taşıma işiyle uğraşanların gösterdikleri gayrisafi hâsulat, inceleme elemanlarınca yıl içinde yapılan tespitler esas alınarak hesaplanacak asgarî gayrisafi hâsülatla göre düşük olduğu takdirde, beyan olunan gayrisafi hâsulat yerine, bu suretle tespit edilecek asgarî gayrisafi hâsulat vergi tarhına esas tutulur. Şu kadar ki, bu suretle bulunacak safi kazanç, mükelleflerce tevsik edilen mutad giderler toplamının % 20'sinden düşük olduğu takdirde, vergi tarhına esas alınacak miktar, bu giderler toplamının % 20'sidir.

Bu maddeye göre tarhiyat yapılabilmesi için tespit olunacak farkın on bin lirayı aşması ve tespit edilen bu farklılık nedeniyle mükelleften izahat talebedilmesine ağmen, mükellefin süresi içinde izahat vermemiş olması veya verdiği izahatın yeterli görülmemesi şarttır.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 16. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa Dokuzuncu Bölüm olarak «Hayat Standardı» başlığı altında aşağıda yazılı mükerrer 116 ncı madde eklenmiştir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Hayat Standardı Esası

Hayat Standardı Esası :

MÜKERRER MADDE 116. — Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî, zirai ve meslekî kazanç sahiplerinin beyan ettikleri gelir (zarar beyan edilmesi hali dahil) : 120 000 liraya (zirai kazanç sahipleri ile ikinci sınıf tacirler için 90 000 liraya) aşağıda belirtilen hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılmasından sonra bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu şekilde tespit olunan tutardan 31 inci madde-deki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar vergi tarhına esas alınır.

Hayat Standardı Göstergeleri	İlave Edilecek Tutar
1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için (İşletmelerinde kayıtlı olanlar dahil);	
a) Silindir hacmi 1600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda	60 000 lira
b) Silindir hacmi 1601 (dahil) cc'den 1900 cc'ye kadar olanlarda	90 000 lira
c) Silindir hacmi 1901 (dahil) cc'den fazla olanlarda	180 000 lira
2. Mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişiler tarafından bizzat kullanılan birden fazla binalardan (Bağımsız bölümler, katlar, sayfiye ve dinlenme evleri dahil) :	
a) Mülkiyeti yukarıda sayılan kişilere ait olanların her biri için	Yıllık emsal kira bedelinin yarısı
b) Kiralanmış olanlardan (tatil amacı ile gidilen otel, motel ve benzerleri dahil) her biri için	60 000 lira
3. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu, diğer kişilere ait (İşletmeye kayıtlı olanlar dahil) her bir	
a) Hava taşıtı, yat, kotra, sürat teknesi için	600 000 lira
b) On beygir gücü üstünde motorlu diğer özel tekneler için	120 000 lira
4. Özel hizmetlerde devamlı ve ücret karşılığı çalıştırılan :	
a) Şoför, mürebbiye, aşçı, hizmetçi, bahçıvan ve benzerlerinin her biri için	120 000 lira
b) Kaptan, pilot ve benzerlerinin her biri için	600 000 lira

(Bütçe - Plan Komisyonu metni)

MADDE 15. — Aynı Kanuna Dokuzuncu Bölüm olarak «Hayat Standardı» başlığı altında aşağıda yazılı mükerrerler 116 ncı madde eklenmiştir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Hayat Standardı Esası

Hayat Standardı Esası :

Mükerrer Madde 116. — Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî, zirai ve meslekî kazanç sahiplerinin beyan ettikleri gelir (zarar beyan edilmesi hali dahil); yıllık asgarî ücret tutarına (zirai kazanç sahipleri ile ikinci sınıf tacirler için bu miktarın yarısına), aşağıda belirtilen hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılmasından sonra bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu şekilde tespit olunan tutardan 31 üncü maddedeki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar vergi tarhına esas alınır.

Hayat Standardı Göstergeleri	İlave Edilecek Tutar
1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için (İşletmelerinde kayıtlı olanlar dahil)	
a) Silindir hacmi 1600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda	Yıllık asgarî ücret tutarının yarısı
b) Silindir hacmi 1601 (dahil) cc'den 1900 cc'ye kadar olanlarda	Yıllık asgarî ücret tutarı
c) Silindir hacmi 1901 (dahil) cc'den fazla olanlarda	Yıllık asgarî ücret tutarının iki katı
2. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait olup bizzat kullanılan birden fazla binaların (Bağımsız bölümler, katlar, sayfiye ve dinlenme evleri) her biri için	Yıllık emsal kira bedelinin yarısı
3. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait (İşletmeye kayıtlı olanlar dahil) her bir	
a) Hava taşıtı, yat, kotra, sürat teknesi için	Yıllık asgarî ücret tutarının beş katı
b) On beygir gücü üstünde motorlu diğer özel tekneler için	Yıllık asgarî ücret tutarı
4. Üye olunan refah kanıtı dernek ve kulüplerin her biri için (bu dernek ve kulüpler Maliye Bakanlığınca belli edilir.)	Yıllık asgarî ücret tutarı
5. Özel hizmetlerde devamlı ve ücret karşılığı çalıştırılan;	
a) Şoför, mürebbiye, aşçı, hizmetçi, bahçıvan ve benzerlerinin her biri için	Yıllık asgarî ücret tutarı
b) Kaptan, pilot ve benzerlerinin her biri için	Yıllık asgarî ücret tutarının beş katı
6. Yarış atı yetiştirenlerde her bin yarış atı için (taylar dahil)	Yıllık asgarî ücret tutarının yarısı

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Hayat Standardı Göstergeleri

İlave Edilecek Tutar

5. Yarış atı yetiştirenlerde her bir yarış atı için (tay- lar dahil)	120 000 lira
6. Turistik amaçlı yurt dışı seyahatlerde, seyahate katılan mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmak- la yükümlü olduğu diğer kişilerden her birinin her seyahati için,	180 000 lira

Yukarıda yer alan tutarlar asgari hadlerdir. Bu tutarların beş katı ise, uygulanacak azami hadleri teşkil eder.

Bakanlar Kurulu, bu maddede belirtilen tutarları, azami hadleri aşmamak şartıyla, her yıl için % 25'ine kadar artırmaya yetkilidir. Bu artırım da, bir önceki yıl uygulanan tutarlar esas alınır.

Yıl içinde işe başlayan veya işi bırakan mükellefler için faaliyette bulunulan süreler göz önünde tutulur.

Bu madde, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde işin devam ettiği yıllar ve bu yıllar için geçerli olan, gösterge tutarları göz önüne alınarak topluca uygulanır.

Bu maddeye göre yapılacak tarhiyata itiraz, tahakkuk eden verginin tahsilini durdurmaz. Ancak, Danıştay ve vergi mahkemelerince bu davalar öncelikle ele alınır ve dosyanın tekemmül ettiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır.

Mükellefler kendilerine, eşlerine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait olup, yıllık beyannameye toplanması zorunlu olmayan vergiye tabi gelirler bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde bu esasa göre yapılan tarhiyat Vergi Usul Kanununun düzeltme hükümleri çerçevesinde düzeltilir.

88 inci maddeye göre yapılacak zarar mahsubu ile 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler yalnızca bu madde gereğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür.

Vergi incelemeleri ile saptanan matrah farkları üzerinden veya 111, 112, mükerrer 112, 113 ve 115 inci maddelere göre yapılacak tarhiyat, tarhiyata konu olacak farkların bu maddeye göre hesaplanan geliri veya bu gelire isabet eden vergiyi aşan kısmına inhisar eder. Şu kadar ki, bu maddenin veya 113 ve 115 inci maddenin uygulanmasında (Vergi incelemeleriyle beyanı zorunlu giderlerin daha yüksek olduğunun belirlenmesi durumu hariç) mükelleflerce 91 inci madde uyarınca beyan edilen ve hayat standardı göstergeleri arasında yer alan unsurlara ilişkin gider tutarları, bu maddede belirtilen tutarlara göre düşük ise maddedeki tutarlar; yüksek ise beyan edilen tutarlar esas alınır.»

MADDE 17. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 117 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

«Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi Mart, Haziran ve Eylül aylarında; götürü usulde tespit edilen ticari kazançlar ile serbest meslek kazançları üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi ise Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Ancak kazançları götürü usulde tespit edilen ticari ve mesleki kazanç sahiplerinden takvim yılı içinde işe başlayanlar, o yıla ait Gelir Vergisini bir sonraki yılın Gelir Vergisi taksitleriyle birlikte ve üç eşit taksitte ödeyebilirler.»

MADDE 18. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 119. — 94 ve 96 ncı maddeler gereğince yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri süre içinde bağlı buldukları vergi dairesine yatırılır. Ancak, 94 üncü maddenin 8 numaralı bendinde yazılı kazanç ve iratların dağıtılmaması halinde yapılacak vergi tevkifatı biri beyanname verme süresinde, diğerleri Kurumlar Vergisinin ikinci ve üçüncü taksitleriyle birlikte olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

(Bütçe - Plan Komisyonu metni)

Hayat Standardı Göstergeleri

İlave Edilecek Tutar

7. Turistik amaçlı yurt dışı seyahatlerde, seyahate katılan mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilerden her birinin her seyahati için,

Yıllık asgari ücret tutarının bir buçuk katı

Bu maddenin uygulanmasında vergilendirme dönemi başında geçerli olan ve 1475 sayılı İş Kanununa göre tarım işçileri dışında kalan işçiler için belirlenmiş bulunan yıllık asgari ücret tutarı esas alınır.

Yıl içinde işe başlayan veya işi bırakan mükellefler için faaliyette bulunulan süreler göz önünde tutulur.

Bu madde, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde, işin devam ettiği yıllar ve bu yıllar için geçerli olan asgari ücret tutarları göz önüne alınarak topluca uygulanır.

Bu maddeye göre yapılacak tarhiyata itiraz, tahakkuk eden verginin tahsilini durdurmaz. Ancak, Danıştay ve vergi mahkemelerince bu davalar öncelikle ele alınır ve dosyanın tekemmül ettiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır.

Mükellefler kendilerine, eşlerine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait olup, yıllık beyannamede toplanması zorunlu olmayan vergiye tabi gelirleri bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde, bu esasa göre yapılan tarhiyat, Vergi Usul Kanununun düzeltme hükümleri çerçevesinde düzeltilir.

88 üncü maddeye göre yapılacak zarar mahsubu ile 89 üncü maddeye göre yapılacak indirimler, yalnızca bu madde gereğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür.

Vergi incelemeleri ile saptanan matrah farkları üzerinden veya 111, 112, mükerrer 112, 113 ve 115 üncü maddelere göre yapılacak tarhiyat, tarhiyata konu olacak farkların bu maddeye göre hesaplanan geliri veya bu gelire isabet eden vergiyi aşan kısmına inhisar eder. Şu kadar ki, bu maddenin veya 113 ve 115 üncü maddenin uygulanmasında (Vergi incelemeleriyle beyanı zorunlu giderlerin daha yüksek olduğunun belirlenmesi durumu hariç) mükelleflerce 91 üncü madde uyarınca beyan edilen ve hayat standardı göstergeleri arasında yer alan unsurlara ilişkin gider tutarları, bu maddede belirtilen tutarlara göre düşük ise maddedeki tutarlar; yüksek ise beyan edilen tutarlar esas alınır.»

MADDE 16. — Aynı Kanunun 117 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

«Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi Mart, Haziran ve Eylül aylarında; götürü usulde tespit edilen ticari kazançlar ile serbest meslek kazançları üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi ise Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Ancak, kazançları götürü usulde tespit edilen ticari ve mesleki kazanç sahiplerinden takvim yılı içinde işe başlayanlar, o yıla ait Gelir Vergisini bir sonraki yılın Gelir Vergisi taksitleriyle birlikte ve üç eşit taksitte ödeyebilirler.»

MADDE 17. — Aynı Kanunun 119 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Vergi Tevkifatının Yatırılması :

«Madde 119 — 94 ve 96 ncü maddeler gereğince yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri süre içinde bağlı buldukları vergi dairesine yatırılır. Ancak, 94 üncü maddenin 8 numaralı bendinde yazılı kazanç ve iratların dağıtılmaması halinde yapılacak vergi tevkifatı; biri beyanname verme süresinde, diğerleri Kurumlar Vergisinin ikinci ve üçüncü taksitleriyle birlikte olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 19. — 193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Mükerrer Madde 123. — 13, 17, 18, 21, 46, 47, 48 ve 53 üncü maddelerde yer alan maktu hadlerin ve miktarların her birini ayrı ayrı veya toplu olarak üç misline kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 20. — 193 sayılı Kanunun geçici 12 nci maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«B) 1983 takvim yılına ait Gelir Vergisine tabi gelirler,

1 000 000 liraya kadar	% 36
3 000 000 liranın 1 000 000 lirası için 360 000 lira; fazlası	% 41
5 000 000 liranın 3 000 000 lirası için 1 180 000 lira; fazlası	% 49
10 000 000 liranın 5 000 000 lirası için 2 160 000 lira; fazlası	% 59
15 000 000 liranın 10 000 000 lirası için 5 110 000 lira; fazlası	% 69
25 000 000 liranın 15 000 000 lirası için 8 560 000 lira; 15 960 000 lira;	% 74
25 000 000 liradan fazlasının 25 000 000 lirası için lira; fazlası	% 65

fazlası

Nispetinde vergilendirilir.»

MADDE 21. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 11 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«11. Safi kurum kazancından, gelirlerin tamamını Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmeye tahsis eden vakıflardan Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınanlara sermayeye iştirak nispetinde ödenecek miktarlar.»

MADDE 22. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki 9 numaralı bent eklenmiştir.

«9. Kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tespit edilen hadler saklı kalmak üzere, menkul kıymetlerin itibarı değerlerinin altında satışından doğan zararlar ile ödenen komisyonlar ve benzeri her türlü giderler.»

MADDE 23. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kurumlar Vergisi tevkifatı;

a) Ücretlerden % 30,

b) Serbest meslek kazançlarından % 30,

c) Gayrimenkul sermaye iratlarından % 30,

d) Menkul sermaye iratlarından;

aa) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5, 7 ve 12 numaralı bentlerinde yazılı ödemelerden % 25,

bb) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 6 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 30, bunun dışında kalan menkul sermaye iratlarından % 20 (Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri uyarınca vergi tevkifatına tabi tutulan kazanç ve iratlardan bu madde hükmüne göre ayrıca tevkifat yapılmaz),

e) Telif, imtiyaz, iktisad, işletme, ticaret ünvanı, alameti farika ve benzeri gayri maddi hakların satışı, devir ve temlik mukabilinde alınacak bedellerden % 35,

Nispetine göre yapılır.»

«Bakanlar Kurulu dar mükellefiyete tabi kurumların yukarıdaki bentlerde belirtilen kazanç ve iratlarından yapılacak vergi tevkifat nispetlerinin her birini ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye veya yukarıda belirtilen nispetleri aşmayacak surette yeniden tespit etmeye yetkilidir.»

(Bütçe - Plan Komisyonu Metni)

MADDE 18. — Aynı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yetki :

«Mükerrer Madde 123 — 13, 17, 18, 21, 46, 47, 48 ve 53 üncü maddelerde yer alan maktu hadlerin ve miktarların her birini ayrı ayrı veya toplu olarak üç misline kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 19. — Aynı Kanunun geçici 12 nci maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«B) 1983 takvim yılına ait Gelir Vergisine tabi gelirler,

1 000 000 liraya kadar	% 36
3 000 000 liranın 1 000 000 lirası için 360 000 lira; fazlası	% 41
5 000 000 liranın 3 000 000 lirası için 1 180 000 lira; fazlası	% 49
10 000 000 liranın 5 000 000 lirası için 2 160 000 lira; fazlası	% 59
15 000 000 liranın 10 000 000 lirası için 5 110 000 lira; fazlası	% 69
25 000 000 liranın 15 000 000 lirası için 8 560 000 lira; fazlası	% 74
25 000 000 liradan fazlasının 25 000 000 lirası için 15 960 000 lira;	
fazlası	% 65

Nispetinde vergilendirilir.»

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 24. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ödeme Süresi :

Madde 40. — Kurumlar Vergisi, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Hesap dönemleri veya beyanname verme süreleri Maliye Bakanlığınca tayin olunan mükellefler tarafından biri beyannamenin verildiği ayda, diğerleri ise, bu ayı takip eden üçüncü ve altıncı ayda olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

Kaldırılan Hükümler :

MADDE 25. — a) 1958 Sayılı Malî Denge Vergisi Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri,

b) 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü bendi ile mükerrer 117 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 2 nci madde ile değiştirilen 21 inci madde hükmü 1982 takvim yılına ait olup 1983 takvim yılı Mart ayında beyan edilecek gelirler hakkında uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. — 9 uncu madde ile değiştirilen 86 ncı maddenin (a) fıkrası hükmü ile 10 uncu madde ile değiştirilen 87 nci madde hükmü 1982 takvim yılı gelirlerine de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 9 numaralı bendinde yer alan ve tam mükellef kurumlara ödenecek tahvilat faizlerinden tevkifat yapılmasına ilişkin hüküm 1.1.1983 tarihinden sonra ihraç olunan tahvillere ödenecek faizler hakkında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 4. — 12 nci madde ile değiştirilen 96 ncı madde hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce gider yazılmak suretiyle hesaba ödeme kapsamına giren ve tevkifata tabi tutulmamış bulunan ödemeler hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 5. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa, bu kanunun 16 ncı maddesi ile eklenen mükerrer 116 ncı madde hükmü, ticarî, zirai ve meslekî kazancından dolayı 1982 takvim yılında gerçek usulde vergilendirilen mükellefler hakkında da uygulanır.

Şu kadar ki, 1983 yılında gerçek usulden götürü usule geçenler ile 15.4.1983 tarihine kadar faaliyetlerini terk edenler hakkında 1982 yılı ve 1.1.1983 - 15.4.1983 dönemi için mükerrer 116 ncı madde hükmü uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 6. — 1475 sayılı İş Kanununa tabi olup da, 12.7.1975 ile 13.4.1980 tarihleri (bu tarihler dahil) arasında işten çıkan veya çıkarılan hizmet erbabına ödenen işten çıkma tazminatı - her hizmet yılı için, günlük asgarî ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katını ve en fazla 24 yıllık tutarını aşmamak koşulu ile Gelir Vergisinden müstesna tutulur. İstisnanın hesaplanmasında yıl kesirleri tama iblağ olunur.

Bu madde hükmünün uygulanmasında Vergi Usul Kanununda yer alan düzeltmeye ilişkin hükümler göz önünde bulundurulur.

GEÇİCİ MADDE 7. — 5422 sayılı Kanunun değişik 8 inci maddesinin 11 numaralı fıkrası hükmü, kurumların 1982 takvim yılı kazançları hakkında da uygulanır.

Kaldırılan Hükümler :

MADDE 20. — a) 1. 1598 sayılı Malî Denge Vergisi Kanunu ile aynı kanunun ek ve değişiklikleri,
2. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü bendi
1.1.1983 tarihinden;

b) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesi 1.1.1984 tarihinden;
itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 2 nci madde ile değiştirilen 21 inci madde hükmü, 1982 takvim yılına ait olup
1983 takvim yılı Mart ayında beyan edilecek gelirler hakkında uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 9 numaralı bendinde
yer alan ve tam mükellef kurumlara ödenecek tahvilat faizlerinden tevkifat yapılmasına ilişkin hüküm 1.1.1983
tarihinden sonra ihraç olunan tahvillere ödenecek faizler hakkında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 11 inci madde ile değiştirilen 96 ncı madde hükmü, bu Kanunun yürürlüğe gir-
mesinden önce gider yazılmak suretiyle hesaben ödeme kapsamına giren ve tevkifata tabi tutulmamış bu-
lunan ödemeler hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 4. — «Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31.12.1983 tarihine kadar 193 sayılı Ge-
lir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı bentleri hükümleri uyarınca sermaye şirketine
devrolunan ferdi işletmeler ile nevi değiştirmek suretiyle sermaye şirketi haline dönüşen kolektif ve adi ko-
mandit şirketlerin bilançoları 213 sayılı Vergi Usul Kanununun geçici 11 inci maddesinde belirlenen şartlar
dahilinde ve anılan maddede yazılı emsaller esas alınmak suretiyle değerlemeye tabi tutulur. Bu değerlendirme
dolayısıyla Türk Ticaret Kanununun değerlemeye ilişkin hükümleri uygulanmaz.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 8. — 1982 yılında gerçek usulde vergiye tabi ticarî ve meslekî kazanç sahiplerinden 1.1.1983 tarihinde yürürlükte olan götürü usulde vergilendirilmenin genel ve özel şartlarını taşıyanlar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 50 nci maddesi hükmü dikkate alınmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere götürü usulde vergilendirme usulünü seçebilirler.

Yürürlük :

MADDE 26. — Bu Kanun 1.1.1983 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 27. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Bütçe - Plan Komisyonu metni)

Bu şekilde sermaye şirketine devrolunan ferdi işletmenin sahip veya sahipleri ile sermaye şirketi haline dönüşen kolektif ve âdi komandit şirketlerin ortaklarına değerlendirilmiş bulunan bilançolara göre hesaplanan öz sermaye tutarında ortaklık payı verilir.

Yukarıdaki hükümlere göre devir veya/nevi değiştirme halinde yahut bilançoları yeniden değerlemeye tabi tutulmuş bulunan ferdi işletmelerle kolektif ve âdi komandit şirketlerin 31.12.1983 tarihine kadar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı bent hükümlerine göre sermaye şirketine devrolunması veya nevi değiştirmeleri halinde, devralan veya nevi değiştirme suretiyle kurulan sermaye şirketlerinin bilançolarında yer alan aktif kıymetler, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun geçici 11 inci maddesinde Kurumlar Vergisi mükellefleri için belirlenen esaslara göre amortismanına tabi tutulur.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun geçici 11 inci maddesi uyarınca bilançoları yeniden değerlemeye tabi tutulan ferdi işletmelerle kolektif ve adi komandit şirketlerin 31.12.1983 tarihinden sonra 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı bent hükümlerine göre sermaye şirketine devrolunması veya nevi değiştirmeleri halinde, ferdi işletmelerin sahip veya sahipleriyle kolektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarına yeniden değerlendirme katsayıları uygulanmamış, bilançolarına göre hesaplanan öz sermaye tutarında ortaklık payı verilir. 31.12.1983 tarihinden sonra ferdi işletmeleri devralan veya nevi değiştirme suretiyle kurulan sermaye şirketlerinin bilançolarında yer alan aktif kıymetler yeniden değerlemeye tabi tutulmadan önceki değerleri üzerinden amortismanına tabi tutulur. Bu şirketlerin bilançolarında gösterilen değer artış fonları ise, yeniden değerlemeye tabi tutulan aktif kıymetlerin satışı veya şirketlerin tasfiyesi halinde birikmiş amortismanlar gibi işleme tabi olur.»

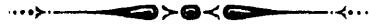
GEÇİCİ MADDE 5. — Danışma Meclisi metninin Geçici 8 inci maddesi Geçici 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük :

MADDE 21. — Danışma Meclisi metninin 26 ncı maddesi 21 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürütme :

MADDE 22. — Danışma Meclisi metninin 27 nci maddesi 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 517

31.12.1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3.6.1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/576; M. G. Konseyi : 1/467)

(D. Meclisi S. Sayısı : 276)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü : 06/3002/3263

Konu : Kanun Tasarısı.

30 Aralık 1982

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 30 Aralık 1982 tarihli 37 nci Birleşiminde görüşülerek açık oy ile kabul edilen, 31.12.1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3.6.1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Turhan GÜVEN

Danışma Meclisi Başkanı Y.

Not : Bu Kanun tasarısı Danışma Meclisi Genel Kurulunun 29. 30.12.1982 tarihli 36 ve 37 nci Birleşimlerinde görüşülmüştür.

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : K. K. T. D. 18/101 - 1374/07305

14 Aralık 1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 7 . 12 . 1982 tarihinde kararlaştırılan «31 . 12 . 1960 Gün ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3 . 6 . 1949 Gün ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

31 . 12 . 1960 GÜN VE 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU İLE 3 . 6 . 1949 GÜN VE 5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI VE GEREKÇESİ

GENEL GEREKÇE

Bilindiği gibi, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda son iki yıl içinde çeşitli Kanunlarla değişiklikler yapılmış bulunmaktadır.

Ancak, değişikliklerden bu yana geçen dönem içinde bir kısım vergi kanunlarında yapılan değişikliklere paralel olarak yeni teknik düzenlemelerin yapılması gerektiği gibi, bu dönem içinde uygulamanın ortaya çıkardığı ihtiyaçlarında giderilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Bu nedenlerle, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında değişiklik yapan «31 . 12 . 1960 gün ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3 . 6 . 1949 gün ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı hazırlanmış bulunmaktadır.

31 . 12 . 1960 GÜN VE 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU İLE 3 . 6 . 1949 GÜN VE 5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile, mesken olarak kiraya verilen gayri menkullerden elde edilen hâsıllara uygulanan 40 000 liralık istisna, günün koşullarına uygun olarak 120 000 liraya yükseltilmektedir.

Madde 2. — Bu madde ile, Gelir Vergisi Kanununun 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendi değiştirilerek, fiilî yemek ve yatmak giderleri karşılığı yapılan ödemelerin harcırah gündeliğinin mukayesesinde dikkate alınmaması esası getirilmektedir.

Madde 3. — Bu madde ile, gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde eşin ücretine 1/2 oranında uygulanan özel indirim tutarının tam olarak uygulanması öngörülmektedir.

Madde 4. — Bu madde, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenen vergilerin, ticarî kazancın tespitinde gider olarak indirileceği hususuna açıklık getirmek amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 5. — Bu madde, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenen vergilerin serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak indirileceği hususuna açıklık getirmek amacıyla düzenlenmiştir .

Madde 6. — Bu madde ile, menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından doğan kazançların vergilendirilmesine ilişkin 2361 sayılı Kanunla getirilen vergilendirme esasları değiştirilerek, menkul kıymetlerin iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde veya iktisaptan evvel elden çıkarılmasından sağlanan kazancın 100 000 lirayı aşan kısmının değer artışı kazancı olarak vergilendirilmesi, menkul kıymetin iktisap tarihinden itibaren bir yıl geçtikten sonra elden çıkarılmasından sağlanan kazançların ise, vergilendirilmemesi öngörülmektedir.

Madde 7. — Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi işletmenin, sermaye şirketine devrolunması veya kolektif ve adi komandit şirketlerin sermaye şirketine dönüşmesi halinde değer artışı kazancının hesaplanmayacağı ve vergilendirilme yapılmayacağına ilişkin yürürlükteki 81 inci madde hükmünün Ticaret Kanunu hükümlerine paralel olmaması nedeniyle bu maddeden beklenen fayda sağlanamadığından anılan madde yeniden düzenlenmektedir.

Yeni düzenleme ile, kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi işletmenin sermaye şirketine devrolunmasında veya kolektif ve adi komandit şirketlerin sermaye şirketlerine dönüşmesi halinde devir bilançosunun Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre değerlendirilmesine imkân tanınması ve değerlemeden doğan farkın, vergilendirilmemesi suretiyle maddeye işlerlik kazandırılmıştır.

Madde 8. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinin (a) fıkrasında yapılan değişiklikle gelirin, sadece bir işverenden elde edilen ücret ile tamamı tevkif yolu ile vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşmayan menkul ve gayri menkul sermaye iratlarından veya götürü usulde tespit edilen ticari ve mesleki kazançlardan yahut bunların bir kaçından ibaret olması durumunda gelirlerin beyan edilmesini; birden fazla işverenden ücret alınması ve ücretlerin tutarları toplamının üç milyon lirayı aşması halinde ise, gelirlerin beyan edilmesini sağlayacak şekilde anılan fıkra yeniden düzenlenmiştir. Diğer taraftan, 2574 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucu eklenen ve vergisi tevkif suretiyle ödenmiş mevduat ve tahvilat faizleriyle faizsiz olarak verilen kredilere karşılık alınan kâr paylarının ihtiyari toplama ve beyanla ilgili üç milyon liralık haddin hesabında dikkate alınamayacağı ile ilgili anılan fıkranın iki numaralı bendinde yer alan parantez içi hüküm bent kapsamından çıkarılmıştır.

Madde 9. — 87 nci maddenin özünde değişiklik yapılmamakla birlikte, 86 ncı maddenin (a) fıkrasında yapılan değişikliğe paralel olarak, madde yeniden düzenlenmekte, diğer taraftan 2574 sayılı Kanunla maddeye eklenen ve hiçbir şarta bağlı olmaksızın vergisi tevkif suretiyle ödenmiş mevduat ve tahvilat faizleriyle faizsiz olarak verilen kredilere karşılık alınan kâr paylarının beyanını ihtiyari kılan hüküm madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 10. — Bu madde ile, kurumların dağıtılabilir kârlarının bulunmaması halinde, elde ettikleri vergiden istisna edilmiş menkul kıymetlere ilişkin faiz, temettü ve ikramiyeler dolayısıyla vergi ödemek durumunda kalmamalarını sağlamak amacıyla, söz konusu kazançların dağıtılmaması halinde tevkifata tabi olmayacağı hükmüne bağlanmaktadır.

Bu madde ile ayrıca, 94 üncü maddenin 9 numaralı bendine eklenen parantez içi hüküm ile, tahvilat faizlerinin tam mükellef kurumlara ödenmesi halinde de tevkifat yapılması esası getirilmektedir.

Madde 11. — Bu madde ile, bankaların vadeli mevduata, şirketlerin de ihraç ettikleri tahvillere ilişkin olup, vadesi gelmediği halde dönem kâr ve zararının saptanmasını temin için gider kaydettikleri faizlerden tevkifat yapılmamasını sağlamak amacıyla 96 ncı maddenin birinci fıkrası değiştirilmektedir.

Madde 12. — Bu madde ile, Kanunun özünde bir değişiklik yapılmamakla birlikte, mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi ile ilgili olarak maddede yer alan ve normal süre dışında tanınan ek bir aylık sürenin sadece yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesine ve ödenmesine ilişkin olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

Diğer taraftan, daha önce 94 üncü madde uyarınca yapılacak tevkifatlarla ilgili muhtasar beyannamelerin üç ayda bir verebilme hakkı sadece çalıştırdıkları hizmet erbabı ona kadar olan işverenlere tanınmışken, vergi dairesinin iş yükünü azaltmak ve çalıştırdıkları hizmet erbabı yirmiden az olan işverenlerle vergi dairesini sık sık karşı karşıya getirmemek amacıyla, çalıştırdıkları hizmet erbabı yirmiden az olanların üç ayda bir muhtasar beyanname verebilmeleri sağlanmıştır. Ayrıca bu beyannamelerin hangi aylarda verileceği açıkça gösterilmiştir.

Madde 13. — Bu madde ile, Kanunun 111 üncü maddesinin (A) bendinde yer alan «perakende satış» ibaresine açıklık getirilmektedir.

Diğer taraftan, ortalama kâr haddi esasının uygulanması ile ilgili 111 üncü maddede 2361 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucu hizmet işletmeleri ve her nevi taşıma işleri yapanların beyan ettikleri gayrisafi hâsılat, bu mükellefler için takdir komisyonları tarafından takdir edilmiş asgari gayrisafi hâsılatla mukayese edilmek ve bildirdikleri giderlerde dikkate alınmak suretiyle aradaki fark üzerinden ıkmalen tarhiyat yapılması esası getirilmişti. Ancak, iş nevi itibarıyla asgari gayrisafi hâsılatın tespitinin ımkânsızlığı halinde kontrolün firma bazında yapılmasının uygun olacağı düşünüülerek hizmet işletmeleri ve her nevi taşıma işi yapanların beyan ettikleri gayrisafi hâsılatın inceleme elemanlarınca tespit edilecek gayrisafi hâsılat ile mukayese edilmesi ve bildirdikleri giderlerde dikkate alınmak suretiyle aradaki fark üzerinden kusur cezalılı tarhiyat yapılması öngörülmektedir.

Madde 14. — Bu madde ile, malî yılın 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu hükümlerinde değişiklik yapan 2493 sayılı Kanunla takvim yılı olarak değiştirilmesi sonucu bütçe gelirlerinin malî yıl içinde dengeli bir şekilde dağılımını sağlamak amacıyla gelir vergisi taksit ödeme zamanları yeniden düzenlenmekte-

dir. Ayrıca 2454 sayılı Kanunla 117 nci maddeye eklenen ve gelir vergisi ile peşin ödeme taksitlerini vadesinden önceki taksit süresi içinde veya ödeme süresinin ilk 15 günü içinde ödeyen mükelleflere vergilerini indirimli olarak ödeme yapma hakkını veren hüküm, geçen süre içinde pratik bir yarar sağlamadığı gibi vergi dairelerinin iş yükünü de artırdığından, madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 15. — Bu madde ile, Kanunla 2361 sayılı Kanunla eklenen ve gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının carî vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere getirilen peşin ödeme esası, bugüne kadar geçen süre içerisinde beklenen vergi emniyeti ve fiskal amacı yeterince sağlayamadığından, peşin ödemeye ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmış ve madde «hayat standardı esası» başlığı altında yeniden düzenlenmiştir.

Bilindiği gibi, mevcut belge düzeninin tam olarak uygulanmadığı alanlarda gerçek gelire yaklaşmak amacıyla gelire servet ve gider ilişkisini düzenleyen müesseselere gelir vergisi sisteminde «otokontrol müesseseleri», veya «otokontrol araçları» denilmekte ve mevcut Gelir Vergisi Kanunumuzda bunlardan «ortalama kâr haddi ve asgarî gayrisafi hâsılat esası», «asgarî, zirai kazanç», «gider» ve «servet beyanı» esasları yer almaktadır.

Bu madde ile, otokontrol araçlarına benzer bir müessese olarak «hayat standardı esası» adı altında yeni bir otokontrol aracı geliştirilmiştir. Geliştirilen bu yöntem gerçek usulde gelir vergisine tabi bulunan ticarî, zirai ve meslekî kazanç sahiplerini kapsamaktadır. Söz konusu kişilerin, elde ettikleri gelirlerin asgarî ticret düzeyinin altında kalamayacağı varsayımına dayanan bu yöntem, hayat standardı göstergelerinin de nazara alınması suretiyle yaşam düzeyi, beyan edilen gelirin sağlayabileceğinin çok üstünde olan mükelleflerin gerçek gelirlerine vergi incelemeleri dışında da yaklaşılabilmesi imkânı sağlanmış olmaktadır.

Şu kadar ki bu müessese geçmiş yıl zararlarının mahsubunu engellemediği gibi beyan dönemine ilişkin zararın da kaldırılması anlamını taşımamaktadır.

Madde 16. — Bu madde ile, kurumlar vergisinden müstesna kazanç ve iratların dağıtılmaması halinde yapılacak gelir vergisi tevkifatının ödenmesinde kolaylık sağlamak amacıyla tevkif edilen verginin üç eşit taksitte ödenmesi öngörülmektedir.

Madde 17. — Bu madde ile, 2574 sayılı Kanunla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenen ve aynı Kanunun 13, 18, 46, 47, 48 ve 53 üncü maddelerinde yer alan maktu hadleri ve miktarları % 100'e kadar artırma hususunda Bakanlar Kuruluna yetki veren mükerrer 123 üncü maddenin kapsamı genişletilerek 17 ve 21 inci maddelerdeki maktu miktarlarında artırılması sağlanmaktadır.

Madde 18. — Bu madde ile geçici 12 nci maddenin (B) bendinde değişiklik yapılarak, 1598 sayılı Mali Denge Vergisi Kanununun 1.1.1983 tarihinden itibaren kaldırılması dolayısıyla 1983 yılında % 1 olarak uygulanması gereken Mali Denge Vergisinin alınmasını sağlamak amacıyla, 1983 takvim yılı gelirlerine uygulanması gereken gelir vergisi tarifesindeki nispetler % 1 oranında artırılmış bulunmaktadır.

Madde 19. — Kurumlar Vergisi Kanununun 2362 sayılı Kanunla değişik 8 inci maddesinin 11 numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle, sadece Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmeyi amaçlayan ve Bakanlar Kurulu Kararı ile vergi muafiyeti tanınan vakıflara sermayeye iştirak nispetinde ödenecek kâr paylarının kurumlar vergisinden istisna edilmesi sağlanmış olup, diğer vakıflara ödenecek kâr payları vergi kapsamına alınmıştır.

Madde 20. — Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine 9 numaralı bent hükmü eklenmiştir.

İhraç edilen menkûl kıymetlerin aracı kuruluşlar eliyle satışında, kanunî hadlerin altında vaki satışların kayıtlarda aracı kuruluşlara ödenen komisyon olarak gösterildiği müşahede edildiğinden, bu gibi işlemlerin önlenmesi ve sermaye piyasasında menkûl kıymet satışlarında görülen farklı uygulamaların giderilmesi amacıyla kanunla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tespit edilen hadler saklı kalmak üzere, menkul kıymetlerin nominal değerinin altında satışından doğan farklar ile komisyonlar ve benzeri adlarla yapılan ödemelerin kurumlar vergisi matrahının tespitinde hâsılattan gider olarak indirilmesi esası getirilmektedir.

Madde 21. — Bu madde ile yapılan değişiklikle, gayri menkul sermaye iratlarında tevkifat oranı, tevkif yoluyla vergilendirilen mükelleflerin vergi yükünün beyannameli mükelleflerin vergi yüküne yaklaştırılması ve vergi adaletinin sağlanması amacıyla, % 30 olarak tespit edilmiştir.

Ayrıca (bb) bendine eklenen parantez içi hükmü ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri uyarınca vergi tevkifatına tabi tutulan kazançlardan, bu madde hükmüne göre ayrıca kurumlar vergisi tevkifatı yapılmayacağı konusunda maddeye açıklık getirilmiştir.

Madde 22. — Bu madde ile, malî yılın 1050 sayılı Muhasebe-î Umumiye Kanunu hükümlerinde değişiklik yapan 2493 sayılı Kanunla takvim yılı olarak değiştirilmesi sonucu bütçe gelirlerinin malî yıl içinde dengeli bir şekilde dağılımını sağlamak amacıyla kurumlar vergisi taksit ödeme zamanları yeniden düzenlenmektedir.

Madde 23. — Maddenin (a) fıkrası ile, daha önce 2572 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılması 1.1.1984 tarihine bırakılan 1598 sayılı Malî Denge Vergisi Kanunu ile bu kanunda ek ve değişiklik yapan kanun hükümlerinin yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür.

Maddenin (b) fıkrası ile de, mükerrer 80 inci madde de yapılan değişiklik sonucu menkûl kıymetlerin iktisap tarihinden itibaren bir yıl geçtikten sonra elden çıkarılmasından sağlanan kazançların vergilendirilmesi öngörüldüğünden, mükerrer 81 inci maddenin 3 üncü bendinde yer alan ve menkûl kıymetlerin iktisap tarihinden sonra elden çıkarılması halinde vergiye tabi safi değer artışı kazancının tespitine ilişkin hüküm madde metninden çıkarılmıştır.

Geçici Madde 1. — Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 21 inci maddesi hükmünün 1982 takvim yılına ilişkin olup 1983 Mart ayında beyan edilecek gelirler hakkında uygulanmayacağı hususuna açıklık getirilmektedir.

Geçici Madde 2. — Bu düzenleme ile toplama yapılmayan haller ve ihtiyarî toplamaya ilişkin Gelir Vergisi Kanununun 86 ve 87 nci maddelerinde yapılan değişikliklerin, 1982 takvim yılı kazançlarına da uygulanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 3. — Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 9 numaralı bendinde yer alan ve tam mükellef kurumlarca elde edilecek tahvilat faizlerinden vergi tevkifatı yapılmasını düzenleyen hüküm 1.1.1983 tarihinden sonra ihraç olunacak tahviller hakkında uygulanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 4. — Bu madde ile, 1.1.1983 tarihinden önce gider yazılmak suretiyle hesaben ödeme kavramı içine giren ve üzerinden vergi tevkifatı yapılmamış ödemeler için, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 96 ncı maddesi hükmünün uygulanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 5. — Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesinde düzenlenen «hayat standardı esaslı»nın gerçek usulde gelir vergisine tabi bulunan ticarî, zirai ve meslekî kazanç sahiplerinin 1982 Takvim Yılı kazançlarına da uygulanmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Geçici Madde 6. — Bilindiği üzere; 1475 sayılı İş Kanununun 1927 sayılı Kanunla değişik, 14 üncü maddesinde; her hizmet yılı için ödenecek kıdem tazminatının 30 günlük ücret tutarından aşağı olamayacağı öngörülmüş ve aynı maddede ayrıca her hizmet yılı için ödenecek 30 günlük ücret tutarı, günlük asgarî ücretin 30 günlük tutarının yedibuçuk katından fazla olamayacağı şeklinde tanımlanmıştır. Bu hüküm daha sonra, Anayasa Mahkemesi kararı ile 14.4.1980 tarihinden geçerli olmak üzere iptal edilmiş bulunmaktadır.

12.7.1975 ile 14.4.1980 tarihleri arasında, 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinde yer alan ve 30 günlük ücretin tanım ve tavanını belirleyen hüküm, vergi idaresi tarafından Gelir Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin (2320 sayılı Kanunla değişmeden önceki) 7 numaralı bendi uyarınca işten çıkma ve çıkarılma tazminatlarının vergiden müstesna tutulacak 24 aylık kısmının tespitinde dikkate alınmış, idarenin bu uygulaması Danıştayın sürekli hale gelen kararları ile de benimsenmiştir.

İdarenin Danıştay kararları ile benimsenmiş bu uygulaması Sayıştay denetçileri tarafından tenkit konusu edilmiş ve aynı konuda bir yandan Danıştay kararları doğrultusunda işlem yapılırken, diğer yandan, Danıştay kararları doğrultusunda işlem yapan idarî birim elemanlarına Sayıştayca zimmet çıkarılmıştır. Uygulamada mevcut bir karışıklığı gidermek amacıyla, anılan tarihler arasında işten çıkan veya çıkarılan hizmet erbabına ödenen işten çıkma tazminatının 24 aylık istisna tutarının hesaplanmasında, her hizmet yılı için günlük asgarî ücretin 30 günlük tutarının yedibuçuk katını ve en fazla 24 yıllık tutarını aşmaması esası getirilmektedir.

Geçici Madde 7. — Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 11 numaralı bendinde yapılan değişikliğin, kurumların 1982 takvim yılı kazançlarına da uygulanması öngörülmüştür.

Madde 24. — Yürürlük maddesidir.

Madde 25. — Yürütme maddesidir.

Bütçe - Plan Komisyonu Raporu

TC

Millî Güvenlik Konseyi

Bütçe - Plan Komisyonu

30 Aralık 1982

Esas No. : 1/467

Karar No. : 218

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Danışma Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen «31.12.1960 gün ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3.6.1949 gün ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzda incelenmiştir.

Komisyonumuzca 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda yapılması gereken değişikliklerin iki ayrı kanun şeklinde ele alınması kanun tekniği bakımından daha uygun bulunmuş ve bu itibarla Kurumlar Vergisi Kanununun müstakil olarak görüşülmesine karar verilerek tasarının Danışma Meclisince kabul edilen metninin müzakeresine geçilmiştir.

Tasarı, Kurumlar Vergisi tatbikatında gerekli hale gelen bazı teknik düzenlemelere ilişkin hükümler taşımakta olup tümü itibarıyla uygun bulunarak Danışma Meclisince kabul edilen metnin maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Kurumlar Vergisinden istisna edilecek kurum kazançlarında kısıtlama getirmeyi amaçlayan Danışma Meclisi metninin 21 inci maddesi, amaçlanan kısıtlamanın Bakanlar Kurulu tarafından yapılması mümkün bulunduğundan madde metinden çıkarılmıştır.

22 nci madde birinci madde olarak kabul edilmiştir.

23 üncü madde redaksiyon düzenlemesi ve dördüncü fıkradaki Bakanlar Kurulunun «sıfıra kadar» indirme yetkisi «yarısına kadar» şeklinde değiştirilerek ikinci madde olarak kabul edilmiştir.

24 üncü madde redaksiyon düzenlemesi ile üçüncü madde olarak kabul edilmiştir.

İstisnalarla ilgili 21 inci madde metinden çıkarılmış bulunduğundan aynı konuya ilişkin geçici 7 nci madde metinden çıkarılmıştır.

Yürürlük ile ilgili 26 ncı madde, 4 üncü; yürütme ile ilgili 27 nci madde, 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan

Hüsnü KÜÇÜKAHMET

E. Amiral

Üye

Güven BOŞGELMEZ

Başkan Yardımcısı

Haşmet YURTAL

Mly. Kd. Alb.

Üye

Mehmet KÂMİLOĞLU

Kâtip Üye

Tahsin EKİNCİ

Mly. Kd. Bnb.

Üye

Doğan KAYRAN

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

31 . 12 . 1960 Gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3 . 6 . 1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hâsılâtın 120 000 lirası gelir vergisinden müstesnadır.»

MADDE 2. — 193 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)»

MADDE 3. — 193 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Özel indirim : Gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde günde (150), ayda (4 500), yılda (54 000) lira ayrıca indirilir.»

MADDE 4. — 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin 6 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«6. İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihkak, damga ve belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi aynı vergi, resim ve harçlar»;

MADDE 5. — 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Meslekî kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen aydınlatma, ısıtma, telefon, kırtasiye giderleri, müstahdem ücretleri, meslek, ilan ve reklam vergileri ile işyeriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar»;

MADDE 6. — 193 sayılı Kanunun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Her ne şekilde olursa olsun iktisap edilen menkul kıymetlerin (kurucu hisse senetleriyle diğer her türlü intifa senetleri dahil) iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde veya iktisaptan evvel elden çıkarılmasından sağlanan kazançların bir takvim yılındaki tutarının 100 000 lirayı aşan kısmı»,

MADDE 7. — 193 sayılı Kanunun 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergilendirilmeyecek değer artışı kazançları :

Madde 81. — Aşağıda belirtilen hallerde değer artışı kazancı vergilendirilmez.

1. Ferdî bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanunî mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadî kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (Bilanço esasına göre defter tutuyorsa) bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde aynen devir alınması;

2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdî bir işletmenin bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması ve ferdî işletmenin sahip veya sahiplerinin şirketten, Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca değerlendirilmiş bulunan devir bilançosuna göre hesaplanan özsermaye tutarında ortaklık payı alması (Bu ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.);

3. Kolektif ve adi komandit şirketlerin, 2 numaralı bentte yazılı şartlar dahilinde nevi değiştirerek sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve adi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.);»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 8. — 193 sayılı Kanununun 86 ncı maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Tam mükellefiyette vergiye tabi gelir sadece;

1. Ücretlerden (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç);
2. Tamamı tevkif yolu ile vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşmayan menkul ve gayri menkul sermaye iratlarından;
3. Götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazançlardan veya bu kazançlarla 1 ve 2 numaralı bentlerde sayılanlardan;»

MADDE 9. — 193 sayılı Kanununun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İhtiyarî toplama ve beyan;

Madde 87. — Tam mükellefiyette, vergiye tabi yıllık gayrisafi kazanç ve iratlarının toplamı üç milyon lirayı aşmayan mükelleflerin bu kazanç ve iratlarından vergisi tevkif yoluyla kesilmiş bulunan ücret, menkul ve gayri menkul sermaye iratları ile götürü usulde vergilendirilmiş bulunan ticarî ve meslekî kazançlarıyla ücretlerini beyannameye ithal etmeleri ihtiyarîdir.

Ücretler (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç) götürü usulde tespit olunan ticarî ve meslekî kazançlar ile kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımları üç milyon liralık haddin hesabında nazara alınmaz.

Ticarî, ziraî (götürü gider usulüne göre tespit edilen ziraî kazançları için beyanname verenler hariç) veya meslekî kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar yukarıda yazılı ihtiyarî toplama hakkından faydalanamazlar.

Geliri telif ve patent haklarının kiralanmasından ibaret olup da, bu gelirin tamamı üzerinden tevkif suretiyle gelir vergisi ödemiş olan dar mükellefiyete tabi kimselerin bu gelirleri için yıllık beyanname vermeleri ihtiyarîdir.»

MADDE 10. — 193 sayılı Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 8 ve 9 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«8. Dağıtılın veya dağıtılmasın (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 3 numaralı bendinde yazılı kazançların dağıtılmaması hali hariç) kurumların yabancı memleketlerde elde ettikleri kazançlar ile Türkiye'de elde ettikleri iştirak kazançları dışında kalan ve Kurumlar Vergisinden muaf veya müstesna kazanç ve iratlarından (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 12 numaralı bendine göre vergiden müstesna tutulan kazançlar üzerinden yapılacak tevkifat sırasında bu kazanç tutarına isabet eden giderler tevkifat matrahından indirilir);»

«9. Tahvilat faizlerinden (Tam mükellef kurumlara ödenenler dahil);»

MADDE 11. — 193 sayılı Kanununun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren nakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, bu vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder.»

MADDE 12. — 193 sayılı Kanununun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Muhtasar beyanname :

a) Verilme zamanı :

Madde 98. — 94 üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar. Yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi için bu süre bir ay uzatılır.

(Hükümetin Teklifi)

Aynı belediye hudutları içinde muhtelif yerlerde yapılan ödemelerin ve tahakkukların ve bunlara ait vergilerin bir merkezden bildirilmesi caizdir.

Çalıştırdıkları hizmet erbabının sayısı yirmi ve daha az olan işverenler, 94 üncü maddeye göre yapacakları bilcümle tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı oldukları vergi dairesine evvelden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler.»

MADDE 13. — 193 sayılı Kanununun 111 inci maddesinin (A) bendine aşağıdaki fıkra eklenmiş, (B) bendi de aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yukarıdaki hükümde yer alan «perakende satış» tan maksat; satışı yapılan madde ve malzemenin aynen veya işlendikten sonra satışını yapan kimseler dışındakilere satılmasıdır.

«B) Otel, motel, tatilköyü, pansiyon, bar, pavyon, dansing, gazino, lokanta, kahvehane, kırbağçesi, plaj, hamam, kuaför salonu, erkek berberi, güzellik salonları, tamirhaneler ve emsali hizmet işletmeleri sahiplerinin ve her nevi taşıma işiyle uğraşanların gösterdikleri gayri safi hâsılat, inceleme elemanlarınca yıl içinde yapılan tespitler esas alınarak hesaplanacak asgarî gayri safi hâsılatı göre düşük bulunduğu takdirde, beyan olunan gayri safi hâsılat yerine bu suretle tespit edilecek asgarî gayri safi hâsılat vergi tarhına esas tutulur. Şu kadar ki, bu suretle bulunacak safi kazanç mükelleflerce tevsik edilen giderler toplamının % 20' sinden düşük olduğu takdirde vergi tarhına esas alınacak miktar, giderler toplamının % 20'sidir. Ancak bu bent hükmüne göre tarhiyat yapılabilmesi için tespit edilen farklılık nedeniyle mükelleften izahat istenilmesi ve mükellefin süresi içinde izahat vermemiş olması veya verdiği izahatın yeterli görülmemesi şarttır.»

MADDE 14. — 193 sayılı Kanununun 117 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

«Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi Mart, Haziran ve Eylül aylarında; götürü usulde tespit edilen ticarî kazançlar ile serbest meslek kazançları üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi ise Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Ancak kazançları götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazanç sahiplerinden takvim yılı içinde işe başlayanlar, diledikleri takdirde, münhasıran işe başladıkları yıla ait olarak ödemeleri gereken Gelir Vergisini bir sonraki yılın Gelir Vergisi taksitleriyle birlikte ve üç eşit taksitte ödeyebilirler.»

MADDE 15. — 193 sayılı Kanununun mükerrer 117 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Hayat Standardı Esası :

Mükerrer Madde 117. — Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî, ziraf ve meslekî kazanç sahiplerinin beyan ettikleri gelir (zarar beyan edilmesi hali dahil); yıllık asgarî ücret tutarına (ziraf kazanç sahipleri ile ikinci sınıf tacirler için bu miktarın yarısına) aşağıda belirtilen hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılmasından sonra bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu şekilde tespit olunan tutardan 31 inci maddedeki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar vergi tarhına esas alınır.

Hayat Standardı Göstergeleri

İlave Edilecek Tutar

1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için (İşletmelerinde kayıtlı olanlar dahil)

— Silindir hacmi 1 600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda
— Silindir hacmi 1 600 cc'den fazla olanlarda

Yıllık asgarî ücret tutarının bir katı
Yıllık asgarî ücret tutarının iki katı

(Hükümetin Teklifi)

Hayat Standardı Göstergeleri

İlave Edilecek Tutar

2. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait olup bizzat kullanılan birden fazla binaların (Sayfiye ve dinlenme evleri dahil) her biri için	Yıllık asgarî ücret tutarının bir katı
3. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait (İşletmeye kayıtlı olanlar dahil) her biri için,
— Hava taşıtı, yat, kotra, yelkenli, sürat teknesi için
— Motorlu, motorsuz diğer tekneler için	Yıllık asgarî ücret tutarının beş katı
Yıllık asgarî ücret tutarının bir katı
4. Üye olunan ve refah kanıtı dernek ve kulüplerin her biri için (Bu dernek ve kulüpler Maliye Bakanlığınca belli edilir.)	Yıllık asgarî ücret tutarının bir katı
5. Özel hizmetlerde çalıştırılan;
— Şoför, mürebbiye, aşçı, hizmetçi, bahçıvan ve benzerlerinin her biri için
— Kaptan, pilot ve benzerlerinin her biri için	Yıllık asgarî ücret tutarının bir katı
Yıllık asgarî ücret tutarının sekiz katı
6. Yarış atı yetiştirenlerde her bir yarış atı için (taylar dahil)	Yıllık asgarî ücret tutarının bir katı
7. Yurt içinde pahalı öğrenim kurumlarına öğrenimde olan çocukların her biri için (burslu olanlar hariç)	Yıllık asgarî ücret tutarının yarısı
8. Yurt dışında kendi hesabına okutulan çocukların her biri için	Yıllık asgarî ücret tutarının üç katı
9. Turistik amaçlı yurt dışı seyahatlerde, seyahate katılan mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilerden her birinin her seyahati için,	Yıllık asgarî ücret tutarının birbuçuk katı

Bu maddenin uygulanmasında vergilendirme dönemi başında geçerli olan ve İş Kanununa göre tarım işçileri dışında kalan işçiler için belirlenmiş bulunan yıllık asgarî ücret tutarı esas alınır.

Yıl içinde işe başlayan veya işi bırakan mükellefler için faaliyette bulunulan süreler göz önünde tutulur.

Bu madde, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde işin devam ettiği yıllar ve bu yıllar için geçerli olan asgarî ücret tutarları göz önüne alınarak topluca uygulanır.

Bu maddeye göre yapılacak tarhiyata itiraz tahakkuk eden verginin tahsilini durdurmaz.

Mükellefler kendilerine, eşlerine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait olup yıllık beyannameye toplanması zorunlu olmayan vergiye tabi gelirleri bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde bu esasa göre yapılan tarhiyat Vergi Usul Kanununun düzeltme hükümleri çerçevesinde düzeltilir.

88 inci maddeye göre yapılacak zarar mahsubu ile 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler yalnızca bu madde gerçeğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür.

Vergi incelemeleri ile saptanan matrah farkları üzerinden veya 111, 112, mükerrer 112, 113 ve 115 inci maddelere göre yapılacak tarhiyat, tarhiyata konu olacak farkların bu maddeye göre hesaplanan geliri veya bu gelire isabet eden vergiyi aşan kısmına inhisar eder. Şu kadar ki, bu maddenin veya 113 ve 115 inci maddenin uygulanmasında (Vergi incelemeleriyle beyanı zorunlu giderlerin daha yüksek olduğunun belirlenmesi durumu hariç) mükelleflerce 91 inci madde uyarınca beyan edilen ve hayat standardı göstergeleri arasında yer alan unsurlara ilişkin gider tutarları, bu maddede belirtilen tutarlara göre düşük ise maddedeki tutarlar; yüksek ise beyan edilen tutarlar esas alınır.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 16. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 119. — 94 ve 96 ncı maddeler gereğince yapılan vergi tevfikatı, vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri süre içinde bağlı buldukları vergi dairesine yatırılır. Ancak, 94 üncü maddenin 8 numaralı bendinde yazılı kazanç ve iratların dağıtılmaması halinde yapılacak vergi tevfikatı biri beyanname verme süresinde, diğerleri Kurumlar Vergisinin ikinci üçüncü taksitleriyle birlikte olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

MADDE 17. — 193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Mükerrer Madde 123. — 13, 17, 18, 21, 31, 46, 47, 48 ve 53 üncü maddelerde yer alan matbu hadlerin ve miktarların her birini ayrı ayrı veya toplu olarak üç misline kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 18. — 193 sayılı Kanunun geçici 12 nci maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«B) 1983 takvim yılına ait Gelir Vergisine tabi gelirler.

1 000 000 liraya kadar	% 36
3 000 000 liranın 1 000 000 lirası için 360 000 lira; fazlası	% 41
5 000 000 liranın 3 000 000 lirası için 1 180 000 lira; fazlası	% 49
10 000 000 liranın 5 000 000 lirası için 2 160 000 lira; fazlası	% 59
15 000 000 liranın 10 000 000 lirası için 5 110 000 lira; fazlası	% 69
25 000 000 liranın 15 000 000 lirası için 8 560 000 lira; fazlası	% 74
25 000 000 liradan fazlasının 25 000 000 lirası için 15 960 000 lira; fazlası	% 65

Nispetinde vergilendirilir.»

MADDE 19. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 11 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«11. Safi kurum kazancından, gelirlerin tamamını Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmeye tahsis eden vakıflardan Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınanlara sermayeye iştirak nispetinde ödenecek miktarlar.»

MADDE 20. — 5422 sayılı Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki 9 numaralı bent eklenmiştir.

«9. Kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tespit edilen hadler saklı kalmak üzere, menkul kıymetlerin itibarı değerlerinin altında satışından doğan zararlar ile ödenen komisyonlar ve benzeri her türlü giderler.»

MADDE 21. — 5422 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kurumlar Vergisi tevfikatı;

- Ücretlerden % 30,
- Serbest meslek kazançlarından % 30,
- Gayrimenkul sermaye iratlarından % 30,
- Menkul sermaye iratlarından;

aa) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5, 7 ve 12 numaralı bentlerinde yazılı ödemelerden % 25,
bb) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 6 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 30, bunun dışında kalan menkul sermaye iratlarından % 20 (Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri uyarınca vergi tevfikatına tabi tutulan kazanç ve iratlardan bu madde hükmüne göre ayrıca tevfiyat yapılmaz.

e) Telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, alameti farika ve benzeri gayri maddi hakların satışı, devir ve temlik mukabilinde alınacak bedellerden % 35,

Nispetine göre yapılır.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 22. — 5422 sayılı Kanunun 40 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ödeme Süresi :

Madde 40. — Kurumlar Vergisi, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Hesap dönemleri veya beyanname verme süreleri Maliye Bakanlığınca tayin olunan mükellefler tarafından biri beyannamenin verildiği ayda, diğerleri ise, bu ayı takip eden üçüncü ve altıncı ayda olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

Kaldırılan Hükümler :

MADDE 23. — a) 1598 sayılı Mali Denge Vergisi Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri,
b) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü bendi, yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 1 inci madde ile değiştirilen 21 inci madde hükmü 1982 takvim yılına ait olup 1983 takvim yılı Mart ayında beyan edilecek gelirler hakkında uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. — 8 inci madde ile değiştirilen 86 nci maddenin (a) fıkrası hükmü ile 9 uncu madde ile değiştirilen 87 nci madde hükmü 1982 takvim yılı gelirlerine de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 9 numaralı bendinde yer alan ve tam mükellef kurumlara ödenecek tahvilat faizlerinden tevfiikat yapılmasına ilişkin hüküm 1.1.1983 tarihinden sonra ihraç olunan tahvillere ödenecek faizler hakkında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 4. — 11 inci madde ile değiştirilen 96 nci madde hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce gider yazılmak suretiyle hesaba ödeme kapsamına giren ve tevkifata tabi tutulmamış bulunan ödemeler hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 5. — 15 inci madde ile değiştirilen mükerrer 117 nci madde hükmü, ticari, zirai ve mesleki kazancından dolayı 1982 takvim yılında gerçek usulde vergilendirilen mükellefler hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 6. — 1475 sayılı İş Kanununa tabi olup da, 12.7.1975 ile 13.4.1980 tarihleri (bu tarihler dahil) arasında işten çıkan veya çıkarılan hizmet erbabına ödenen işten çıkma tazminatı her hizmet yılı için, günlük asgarî ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katını ve en fazla 24 yıllık tutarını aşmamak koşulu ile Gelir Vergisinden müstesna tutulur. İstisnanın hesaplanmasında yıl kesirleri tama iblağ olunur.

Bu madde hükmünün uygulanmasında Vergi Usul Kanununda yer alan düzeltmeye ilişkin hükümler göz önünde bulundurulur.

GEÇİCİ MADDE 7. — 5422 sayılı Kanunun değişik 8 inci maddesinin 11 numaralı fıkrası hükmü, kurumların 1982 takvim yılı kazançları hakkında da uygulanır.

(Hükümetin Teklifi)

Yürürlük :

MADDE 24. — Bu Kanun hükümleri 1. 1 . 1983 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 25. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

7 . 12 . 1982

Başbakan <i>B. Ulusu</i> Devlet Bakanı			
Başbakan Yardımcısı <i>Z. Baykara</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. I. Öztürk</i>	Devlet Bakanı <i>M. Özgüneş</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. M. N. Özdeş</i>
Devlet Bakanı <i>S. R. Pasin</i>	Adalet Bakanı <i>C. Menteş</i>	Millî Savunma Bakanı <i>Ü. H. Bayülken</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Çetiner</i>
Dışişleri Bakanı <i>I. Türkmen</i>	Maliye Bakanı <i>A. B. Kafaoğlu</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>H. Sağlam</i>	Bayındırlık Bakanı <i>Dr. T. Önalp</i>
Ticaret Bakanı <i>K. Cantürk</i>	Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı <i>Prof. Dr. K. Kılıçturgay</i>	Gümrük ve Tekel Bakanı <i>Prof. Dr. A. Bozer</i>	Ulaştırma Bakanı <i>Prof. Dr. M. Aysan</i>
Tarım ve Orman Bakanı V. <i>M. R. Güney</i>	Çalışma Bakanı <i>Prof. Dr. T. Esener</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Turgut</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>F. İlkel</i>
Kültür ve Turizm Bakanı <i>İ. Evliyaoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>Prof. Dr. A. Samsunlu</i>	Köy İş. ve Koop. Bakanı <i>M. R. Güney</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>V. Özgül</i>
	Sosyal Güvenlik Bakanı <i>S. Şide</i>		

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

31.12.1960 gün ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 3.6.1949 gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Müellif, mütercim, heykeltıraş, ressam, bestekâr ve mucitlerin ve bunların kanunî mirasçılarının şiir, hi-kâye, roman, makale, röportaj, karikatür, film, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, radyo ve televizyonda yayınlamak veya kitap, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira berat-larını satmak veya bunlar üzerinde mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle bir takvim yılı içinde elde ettikleri hasılatın 400 000 lirası (Yabancı memleketlerde elde edilen hasılatın ayrıca 600 000 lirası) Gelir Vergisinden müstesnadır.»

MADDE 2. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde de-ğiştirilmiştir.

«Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hâsılatın 120 000 lirası gelir vergisinden müstesnadır.»

MADDE 3. — 193 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştiril-miştir.

«2. Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü söz-leşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık veri-len gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)»

MADDE 4. — 193 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şe-kilde değiştirilmiştir.

«2. Özel indirim : Gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde günde (150), ayda (4 500), yılda (54 000) lira ayrıca indirilir.»

MADDE 5. — 193 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin 6 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«6. İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga ve belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi aynî vergi, resim ve harçlar»;

MADDE 6. — 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Meslekî kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen aydınlatma, ısıtma, telefon, kırtasiye giderleri, müstahdem ücretleri, meslek, ilan ve reklam vergileri ile işyeriyle ilgili aynî vergi, resim ve harç-lar»;

MADDE 7. — 193 sayılı Kanunun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Her ne şekilde olursa olsun iktisap edilen menkul kıymetlerin (kurucu hisse senetleriyle diğer her türlü intifa senetleri dahil) iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde veya iktisaptan evvel elden çıkarılmasından sağ-lanan kazançların bir takvim yılındaki tutarının 100 000 lirayı aşan kısmı»,

MADDE 8. — 193 sayılı Kanunun 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergilendirilmeyecek değer artışı kazançları :

Madde 81. — Aşağıda belirtilen hallerde değer artışı kazancı vergilendirilmez.

1. Ferdî bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanunî mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine de-vam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadî kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (Bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) aynen devir alınması;

BÜTÇE - PLAN KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**3.6.1949 Gün ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında
Kanun Tasarısı**

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi bir işletmenin bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması ve ferdi işletmenin sahip veya sahiplerinin şirketten, Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca değerlendirilmiş bulunan devir bilançosuna göre hesaplanan özsermaye tutarında ortaklık payı alması (Bu ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.);

3. Kollektif ve âdi komandit şirketlerin, 2 numaralı bentte yazılı şartlar dahilinde nevi değiştirerek sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve âdi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve âdi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.);»

MADDE 9. — 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Tam mükellefiyette vergiye tabi gelir sadece;

1. Ücretlerden (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç);

2. Tamamı tevkif oylu ile vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşmayan menkul ve gayri menkul sermaye iratlarından;

3. Götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazançlardan veya bu kazançlarla 1 ve 2 numaralı bentlerde sayılanlardan;»

MADDE 10. — 193 sayılı Kanunun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«ihtiyarî toplama ve beyan;

Madde 87. — Tam mükellefiyette, vergiye tabi yıllık gayri safi kazanç ve iratlarının toplamı üç milyon lirayı aşmayan mükelleflerin bu kazanç ve iratlarından vergisi tevkif yoluyla kesilmiş bulunan ücret, menkul ve gayri menkul sermaye iratları ile götürü usulde vergilendirilmiş bulunan ticarî ve meslekî kazançlarıyla ücretlerini beyannameye ithal etmeleri ihtiyarîdir.

Ücretler (Birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayri safi tutarları toplamı üç milyon lirayı aşan hizmet erbabının ücretleri hariç) götürü usulde tespit olunan ticarî ve meslekî kazançlar ile kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımları üç milyon liralık haddin hesabında nazara alınmaz.

Ticarî, ziraî (götürü gider usulüne göre tespit edilen ziraî kazançları için beyanname verenler hariç) veya meslekî kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar yukarıda yazılı ihtiyarî toplama hakkından faydalanamazlar.

Geliri telif ve patent haklarının kiralanmasından ibaret olup da, bu gelirin tamamı üzerinden tevkif suretiyle gelir vergisi ödemiş olan dar mükellefiyete tabi kimselerin bu gelirleri için yıllık beyanname vermeleri ihtiyarîdir.»

MADDE 11. — 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 8 ve 9 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«8. Dağıtılın veya dağıtılmasın (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 3 numaralı bendinde yazılı kazançların dağıtılmaması hali hariç) kurumların yabancı memleketlerde elde ettikleri kazançlar ile Türkiye’de elde ettikleri iştirak kazançları dışında kalan ve Kurumlar Vergisinden muaf veya müstesna kazanç ve iratlarından (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 12 numaralı bendine göre vergiden müstesna tutulan kazançlar üzerinden yapılacak tevkifat sırasında bu kazanç tutarına isabet eden giderler tevkifat matrahından indirilir);»

«9. Tahvilat faizlerinden (Tam mükellef kurumlara ödenenler dahil);»

MADDE 12. — 193 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren nakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, bu vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder.»

(Bütçe - Plan Komisyonu metni)

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13. — 193 sayılı Kanunun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Muhtasar beyanname :

a) Verilme zamanı :

Madde 98. — 94 üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar. Yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi için bu süre bir ay uzatılır.

Aynı belediye hudutları içinde muhtelif yerlerde yapılan ödemelerin ve tahakkukların ve bunlara ait vergilerin bir merkezden bildirilmesi caizdir.

Çalıştırdıkları hizmet erbabının sayısı yirmi ve daha az olan işverenler, 94 üncü maddeye göre yapacakları bircümle tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı oldukları vergi dairesine evvelden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler.»

MADDE 14. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 105 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«7. 94 üncü maddenin;

- a) 9 numaralı bendinde yazılı ödemelerden,
 - aa) Nama yazılı mevduat hesaplarına yürütülen faizlerden % 25,
 - ab) Diğerlerinden % 25,
- b) 10 numaralı bendinde yazılı ödemelerden,
 - ba) Nama yazılı tahvil faizlerinden % 25,
 - bb) Diğerlerinden % 25,
- c) 11 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 25,»

«Bakanlar Kurulu bu maddede yer alan tevkifat nispetlerinin her biri ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye veya yukarıda yer alan nispetleri aşmayacak surette yeniden tespit etmeye yetkilidir.»

MADDE 15. — 193 sayılı Kanunun 111 inci maddesinin (A) bendine aşağıdaki fıkra eklenmiş, (B) bendi de aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yukarıdaki hükümde yer alan «perakende satış» tan maksat; satışı yapılan madde ve malzemenin aynen veya işlendikten sonra satışını yapan kimseler dışındakilere satılmasıdır.

«B) Otel, motel, tatilköyü, pansiyon, bar, pavyon, dansing, gazino, lokanta, kahvehane, kırbaçesi, plaj, hamam, kuaför salonu, erkek berberi, güzellik salonları, tamirhaneler ve emsali hizmet işletmeleri sahiplerinin ve her nevi taşıma işiyle uğraşanların gösterdikleri gayri safi hâsılat, inceleme elemanlarınca yıl içinde yapılan tespitler esas alınarak hesaplanacak asgarî gayri safi hâsılatı göre düşük bulunduğu takdirde, beyan olunan gayri safi hâsılat yerine bu suretle tespit edilecek asgarî gayri safi hâsılat vergi tarhına esas tutulur. Şu kadar ki, bu suretle bulunacak safi kazanç mükelleflerce tevsik edilen giderler toplamının % 20' sinden düşük olduğu takdirde vergi tarhına esas alınacak miktar, giderler toplamının % 20'sidir. Ancak bu bent hükmüne göre tarhiyat yapılabilmesi için tespit edilen farklılık nedeniyle mükelleften izahat istenilmesi ve mükellefin süresi içinde izahat vermemiş olması veya verdiği izahatın yeterli görülmemesi şarttır.»

(Bütçe - Plan Komisyonu metni)

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 16. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa Dokuzuncu Bölüm olarak «Hayat Standardı» başlığı altında aşağıda yazılı mükerrer 116 ncı madde eklenmiştir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Hayat Standardı Esası

Hayat Standardı Esası :

MÜKERRER MADDE 116. — Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticarî, ziraî ve meslekî kazanç sahiplerinin beyan ettikleri gelir (zarar beyan edilmesi hali dahil) : 120 000 liraya (ziraî kazanç sahipleri ile ikinci sınıf tacirler için 90 000 liraya) aşağıda belirtilen hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılmasından sonra bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu şekilde tespit olunan tutardan 31 inci madde-deki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar vergi tarhına esas alınır.

Hayat Standardı Göstergeleri	İlave Edilecek Tutar
1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için (İşletmelerinde kayıtlı olanlar dahil);	
a) Silindir hacmi 1600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda	60 000 lira
b) Silindir hacmi 1601 (dahil) cc'den 1900 cc'ye kadar olanlarda	90 000 lira
c) Silindir hacmi 1901 (dahil) cc'den fazla olanlarda	180 000 lira
2. Mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişiler tarafından bizzat kullanılan birden fazla binalardan. (Bağımsız bölümler, katlar, sayfiye ve dinlenme evleri dahil) :	
a) Mülkiyeti yukarıda sayılan kişilere ait olanların her biri için	Yıllık emsal kira bedelinin yarısı
b) Kiralanmış olanlardan (tatil amacı ile gidilen otel, motel ve benzerleri dahil) her biri için	60 000 lira
3. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu, diğer kişilere ait (İşletmeye kayıtlı olanlar dahil) her bir	
a) Hava taşıtı, yat, kotra, sürat teknesi için	600 000 lira
b) On beygir gücü üstünde motorlu diğer özel tekneler için	120 000 lira
4. Özel hizmetlerde devamlı ve ücret karşılığı çalıştırılan :	
a) Şoför, mürebbiye, aşçı, hizmetçi, bahçıvan ve benzerlerinin her biri için	120 000 lira
b) Kaptan, pilot ve benzerlerinin her biri için	600 000 lira

(Bütçe - Plan Komisyonu metni)

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Hayat Standardı Göstergeleri

İlave Edilecek Tutar

5. Yarış atı yetiştirenlerde her bir yarış atı için (taylar dahil)	120 000 lira
6. Turistik amaçlı yurt dışı seyahatlerde, seyahate katılan mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilerden her birinin her seyahati için,	180 000 lira

Yukarıda yer alan tutarlar asgarî hadlerdir. Bu tutarların beş katı ise, uygulanacak azamî hadleri teşkil eder.

Bakanlar Kurulu, bu maddede belirtilen tutarları, azamî hadleri aşmamak şartıyla, her yıl için % 25'ine kadar artırmaya yetkilidir. Bu artırım da, bir önceki yıl uygulanan tutarlar esas alınır.

Yıl içinde işe başlayan veya işi bırakan mükellefler için faaliyette bulunulan süreler göz önünde tutulur.

Bu madde, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde işin devam ettiği yıllar ve bu yıllar için geçerli olan, gösterge tutarları göz önüne alınarak topluca uygulanır.

Bu maddeye göre yapılacak tarhiyata itiraz, tahakkuk eden verginin tahsilini durdurmaz. Ancak, Danıştay ve vergi mahkemelerince bu davalar öncelikle ele alınır ve dosyanın tekemmül ettiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır.

Mükellefler kendilerine, eşlerine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait olup, yıllık beyannameye toplanması zorunlu olmayan vergiye tabi gelirler bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde bu esasa göre yapılan tarhiyat Vergi Usul Kanununun düzeltme hükümleri çerçevesinde düzeltilir.

88 inci maddeye göre yapılacak zarar mahsubu ile 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler yalnızca bu madde gereğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür.

Vergi incelemeleri ile saptanan matrah farkları üzerinden veya 111, 112, mükerrer 112, 113 ve 115 inci maddelere göre yapılacak tarhiyat, tarhiyata konu olacak farkların bu maddeye göre hesaplanan geliri veya bu gelire isabet eden vergiyi aşan kısmına inhisar eder. Şu kadar ki, bu maddenin veya 113 ve 115 inci maddenin uygulanmasında (Vergi incelemeleriyle beyanı zorunlu giderlerin daha yüksek olduğunun belirlenmesi durumu hariç) mükelleflerce 91 inci madde uyarınca beyan edilen ve hayat standardı göstergeleri arasında yer alan unsurlara ilişkin gider tutarları, bu maddede belirtilen tutarlara göre düşük ise maddedeki tutarlar; yüksek ise beyan edilen tutarlar esas alınır.»

MADDE 17. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 117 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

«Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi Mart, Haziran ve Eylül aylarında; götürü usulde tespit edilen ticarî kazançlar ile serbest meslek kazançları üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi ise Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Ancak kazançları götürü usulde tespit edilen ticarî ve meslekî kazanç sahiplerinden takvim yılı içinde işe başlayanlar, o yıla ait Gelir Vergisini bir sonraki yılın Gelir Vergisi taksitleriyle birlikte ve üç eşit taksitte ödeyebilirler.»

MADDE 18. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 119. — 94 ve 96 ncı maddeler gereğince yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri süre içinde bağlı buldukları vergi dairesine yatırılır. Ancak, 94 üncü maddenin 8 numaralı bendinde yazılı kazanç ve iratların dağıtılmaması halinde yapılacak vergi tevkifatı biri beyanname verme süresinde, diğerleri Kurumlar Vergisinin ikinci ve üçüncü taksitleriyle birlikte olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

(Bütçe - Plan Komisyonu metni)

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 19. — 193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Mükerrer Madde 123. — 13, 17, 18, 21, 46, 47, 48 ve 53 üncü maddelerde yer alan maktu hadlerin ve miktarların her birini ayrı ayrı veya toplu olarak üç misline kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 20. — 193 sayılı Kanunun geçici 12 nci maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«B) 1983 takvim yılına ait Gelir Vergisine tabi gelirler,

1 000 000 liraya kadar	% 36
3 000 000 liranın 1 000 000 lirası için 360 000 lira; fazlası	% 41
5 000 000 liranın 3 000 000 lirası için 1 180 000 lira; fazlası	% 49
10 000 000 liranın 5 000 000 lirası için 2 160 000 lira; fazlası	% 59
15 000 000 liranın 10 000 000 lirası için 5 110 000 lira; fazlası	% 69
25 000 000 liranın 15 000 000 lirası için 8 560 000 lira; fazlası	% 74
25 000 000 liradan fazlasının 25 000 000 lirası için lira; fazlası	% 65

fazlası

Nispetinde vergilendirilir.»

MADDE 21. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 11 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«11. Safi kurum kazancından, gelirlerin tamamını Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmeye tahsis eden vakıflardan Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınanlara sermayeye iştirak nispetinde ödenecek miktarlar.»

MADDE 22. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki 9 numaralı bent eklenmiştir.

«9. Kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tespit edilen hadler saklı kalmak üzere, menkul kıymetlerin itibarî değerlerinin altında satışından doğan zararlar ile ödenen komisyonlar ve benzeri her türlü giderler.»

MADDE 23. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kurumlar Vergisi tevkifatı;

- a) Ücretlerden % 30,
 - b) Serbest meslek kazançlarından % 30,
 - c) Gayrimenkul sermaye iratlarından % 30,
 - d) Menkul sermaye iratlarından;
 - aa) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5, 7 ve 12 numaralı bentlerinde yazılı ödemelerden % 25,
 - bb) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 6 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 30, bunun dışında kalan menkul sermaye iratlarından % 20 (Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri uyarınca vergi tevkifatına tabi tutulan kazanç ve iratlardan bu madde hükmüne göre ayrıca tevkifat yapılmaz),
 - e) Telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret ünvanı, alameti farika ve benzeri gayri maddî hakların satışı, devir ve temlikî mukabilinde alınacak bedellerden % 35,
- Nispetine göre yapılır.»

MADDE 1. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki 9 numaralı bent eklenmiştir.

«9. Kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tespit edilen hadler saklı kalmak üzere, menkul kıymetlerin itibarî değerlerinin altında satışından doğan zararlar ile ödenen komisyonlar ve benzeri her türlü giderler.»

MADDE 2. — Aynı Kanunun 24 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kurumlar Vergisi tevkifatı;

- a) Ücretlerden % 30,
 - b) Serbest meslek kazançlarından % 30,
 - c) Gayri menkul sermaye iratlarından % 30,
 - d) Menkul sermaye iratlarından;
 - aa) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5, 7 ve 12 numaralı bentlerinde yazılı ödemelerden % 25,
 - bb) Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 6 numaralı bendinde yazılı ödemelerden % 30, bunun dışında kalan menkul sermaye iratlarından % 20 (Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri uyarınca vergi tevkifatına tabi tutulan kazanç ve iratlardan bu madde hükmüne göre ayrıca tevkifat yapılmaz),
 - e) Telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, alameti farika ve benzeri gayri maddî hakların satışı, devir ve temlikî mukabilinde alınacak bedellerden % 35,
- Nispetine göre yapılır.»

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

«Bakanlar Kurulu dar mükellefiyete tabi kurumların yukarıdaki bentlerde belirtilen kazanç ve iratlarından yapılacak vergi tevkifat nispetlerinin her birini ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye veya yukarıda belirtilen nispetleri aşmayacak surette yeniden tespit etmeye yetkilidir.»

MADDE 24. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ödeme Süresi :

Madde 40. — Kurumlar Vergisi, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Hesap dönemleri veya beyanname verme süreleri Maliye Bakanlığınca tayin olunan mükellefler tarafından biri beyannamenin verildiği ayda, diğerleri ise, bu ayı takip eden üçüncü ve altıncı ayda olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

Kaldırılan Hükümler :

MADDE 25. — a) 1958 Sayılı Malî Denge Vergisi Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri,

b) 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü bendi ile mükerrer 117 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 2 nci madde ile değiştirilen 21 inci madde hükmü 1982 takvim yılına ait olup 1983 takvim yılı Mart ayında beyan edilecek gelirler hakkında uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. — 9 uncu madde ile değiştirilen 86 ncı maddenin (a) fıkrası hükmü ile 10 uncu madde ile değiştirilen 87 nci madde hükmü 1982 takvim yılı gelirlerine de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 9 numaralı bendinde yer alan ve tam mükellef kurumlara ödenecek tahvilat faizlerinden tevkifat yapılmasına ilişkin hüküm 1.1.1983 tarihinden sonra ihraç olunan tahvillere ödenecek faizler hakkında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 4. — 12 nci madde ile değiştirilen 96 ncı madde hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce gider yazılmak suretiyle hesaba ödeme kapsamına giren ve tevkifata tabi tutulmuş bulunan ödemeler hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 5. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa, bu kanunun 16 ncı maddesi ile eklenen mükerrer 116 ncı madde hükmü, ticarî, zirai ve meslekî kazancından dolayı 1982 takvim yılında gerçek usulde vergilendirilen mükellefler hakkında da uygulanır.

Şu kadar ki, 1983 yılında gerçek usulden götürü usule geçenler ile 15.4.1983 tarihine kadar faaliyetlerini terkenler hakkında 1982 yılı ve 1.1.1983 - 15.4.1983 dönemi için mükerrer 116 ncı madde hükmü uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 6. — 1475 sayılı İş Kanununa tabi olup da, 12.7.1975 ile 13.4.1980 tarihleri (bu tarihler dahil) arasında işten çıkan veya çıkarılan hizmet erbabına ödenen işten çıkma tazminatı - her hizmet yılı için, günlük asgarî ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katını ve en fazla 24 yıllık tutarını aşmamak koşulu ile Gelir Vergisinden müstesna tutulur. İstisnanın hesaplanmasında yıl kesirleri tama iblağ olunur.

Bu madde hükmünün uygulanmasında Vergi Usul Kanununda yer alan düzeltmeye ilişkin hükümler göz önünde bulundurulur.

GEÇİCİ MADDE 7. — 5422 sayılı Kanunun değişik 8 inci maddesinin 11 numaralı fıkrası hükmü, kurumların 1982 takvim yılı kazançları hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 8. — 1982 yılında gerçek usulde vergiye tabi ticarî ve meslekî kazanç sahiplerinden 1.1.1983 tarihinde yürürlükte olan götürü usulde vergilendirilmenin genel ve özel şartlarını taşıyanlar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 50 nci maddesi hükmü dikkate alınmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere götürü usulde vergilendirme usulünü seçebilirler.

(Bütçe - Plan Komisyonu metni)

«Bakanlar Kurulu dar mükellefiyete tabi kurumların yukarıdaki bentlerde belirtilen kazanç ve iratlarından yapılacak vergi tevkiyat nispetlerinin her birini ayrı ayrı yarısına kadar indirmeye veya yukarıdaki nispetleri aşmayacak surette yeniden tespit etmeye yetkilidir.»

MADDE 3. — Aynı Kanunun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ödeme Süresi :

Madde 40. — Kurumlar Vergisi, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Hesap dönemleri veya beyanname verme süreleri Maliye Bakanlığınca tayin olunan mükellefler tarafından biri beyannamenin verildiği ayda, diğerleri ise, bu ayı takip eden üçüncü ve altıncı ayda olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.»

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük :

MADDE 26. — Bu Kanun 1.1.1983 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 27. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Bütçe - Plan Komisyonu metni)

Yürürlük :

MADDE 4. — Danışma Meclisi Metninin 26 ncı maddesi 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürütme :

MADDE 5. — Danışma Meclisi Metninin 27 nci maddesi 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

